ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΧΛΩΡΙΣ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ.

Ἔτος Πρῶτον.—Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 1 Δεκεμβρίου 1879.—Τεῦχος Δωδέκατον.

ΔΙΠΛΗ ΤΡΑΓΩΙΔΙΑ ΕΝ ΚΟΒΕΝΤ-ΓΑΡΔΕΝ[1].

Α'

Πρὸ τριῶν ἐτῶν, ἅμαξά τις ἵστατο περὶ τὴν μεσημβρίαν πρὸ τοῦ μεγάλου Θεάτρου τῆς Φιλαδελφείας. Γυνὴ εἰκοσιπενταέτις ὡραιοτάτη καὶ πενθηφοροῦσα κατέβη ἀπὸ τῆς ἁμάξης καὶ τείνουσα τὴν χεῖρα πρὸς γέροντά τινα καθήμενον εἰς τὸ βάθος τῷ ἀπηύθυνε λέξεις τινὰς εἰς ξένην γλῶσσαν. Ὁ γέρων κατέλιπε τὴν θέσιν του, ἔλαβε τὴν χεῖρα τῆς νεαρᾶς γυναικὸς καὶ ἐξῆλθε καὶ αὐτὸς τῆς ἁμάξης. Διέβαινον τότε ἐγὼ τυχαίως ἐκεῖθεν καὶ ἔμελλον νὰ ἐξακολουθήσω τὴν πορείαν μου, ὅτε ῥίπτων τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ πολιοῦ ἀνδρὸς, ὅστις ἐπερείδετο ἐπὶ τοῦ βραχίονος τῆς νέας καὶ ὡραίας κυρίας, κατελείφθην ὑπὸ ἐκπλήξεως ἅμα καὶ περιεργείας.

Εἶχεν ἔκφρασιν ἡ μορφή του βαθυτάτης μελαγχολίας, ἥτις μὲ διέθεσε κακῶς. Βλέπων αὐτὸν ἐνόησα ὅτι ὁ ἀπελπισμὸς μᾶλλον ἢ ἡ ἡλικία εἶχε βαθουλώσει τοὺς ὀφθαλμούς του, ῥυτιδώσει τὸ μέτωπόν του καὶ λευκάνει τῆς κεφαλῆς του τὰς τρίχας.

Ὁ ἀνὴρ ἐφαίνετο ἐκ πρώτης ὄψεως γέρων, ἀλλ' ἂν τὸν παρετήρεις προσεκτικῶς θὰ ἐμάντευες ὅτι ἦτο νέος ἔτι. Τῷ ὄντι, τὴν ἑπομένην ἡμέραν ἔμαθον ὅτι εἰσήρχετο εἰς τὸ τεσσαρακοστὸν ἕβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ἐπλησίασα πρὸς αὐτὸν, μὲ παρετήρησε καὶ ἐφρικίασα· τόσον ἦτο ἀπλανὲς καὶ βαρὺ τὸ βλέμμα του.

— Ἐλθὲ, Φράγκ, τῷ λέγει ἡ νεαρὰ γυνὴ διὰ φωνῆς γλυκυτάτης καὶ σχεδὸν ἀγγελικῆς.

Ἐκεῖνος ὑπήκουσεν ὡς παιδίον καὶ τὴν ἠκολούθησεν. Ἀμφότεροι δ' εἰσῆλθον εἰς τὸ Θέατρον.

— Ποία εἶνε αὐτὴ ἡ κυρία; ἐτόλμησα νὰ ἐρωτήσω τὸν ὑπηρέτην, ὅστις εἶχεν ἀνοίξει τὴν θυρίδα τῆς ἁμάξης·

— Εἶνε ἡ σιντόρα Στέλλα Μόντη, μοὶ ἀπήντησεν εὐγενῶς.

— Ἡ περίφημος ἰταλὶς ἠθοποιὸς, ἥτις θὰ παραστήσῃ εἰς τὴν πόλιν ταύτην;

— Μάλιστα, κύριε.

— Καὶ ὁ κύριος, ὅστις τὴν συνοδεύει;

— Ἕνας τρελλὸς ὁ δυστυχής.

— Εἶνε πατήρ της ἴσως;

— Ὄχι.

— Σύζυγός της;

— Ὄχι.

— Ποῖος λοιπὸν εἶνε;

— Δὲν ἠξεύρω.

— Εἶσθε ἀπὸ πολλοῦ χρόνου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς κυρίας;

— Ἀπὸ τεσσάρων ἐτῶν.

— Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος; . . .

—Τὸν βλέπω πάντοτε μαζί της· τὸν ἄγει μεθ' ἑαυτῆς παντοῦ ὅπου ὑπάγει, δὲν τὸν ἀφίνει οὐδὲ στιγμὴν· τὸν περιποιεῖται ὡς ἂν ἦτο πατήρ της καὶ τὸν ἀγαπᾷ ὡς σύζυγόν της· φροντίζει περὶ αὐτοῦ καὶ τὸν προστατεύει ὡς φροντίζει ἡ μήτηρ περὶ τοῦ τέκνου της. Δὲν ἠξεύρω τίποτε ἄλλο.

— Περίεργον! ἐσκέφθην. Εὐχαρίστησα τὸν ὑπηρέτην καὶ ἐπορεύθην εἰς τὴν οἰκίαν μου, διανοούμενος νὰ παρευρεθῶ τὴν ἐφεξῆς δευτέραν εἰς τὸ Θέατρον, ἔνθα ἔμελλε νὰ παραστήσῃ ἡ περιβόητος τραγικὴ ἠθοποιὸς Στέλλα Μόντη. Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν κατώρθωσα νὰ μοὶ ἐπιτραπῇ ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ νὰ παρευρεθῶ εἰς τὰς δοκιμάς. Ἐκάθησα ἐντὸς κενοῦ θεωρείου καὶ περιέμενον.

Ἡ Στέλλα ἐνεφανίσθη. Συνωδεύετο ὑπὸ τοῦ γέροντος. Ἐζήτησε κάθισμα, τὸ ἀκούμβισεν εἰς μίαν γωνίαν τῆς σκηνῆς καὶ ἐτοποθέτησεν ἐκεῖ τὸν ταλαίπωρον τρελλὸν διὰ μυρίων τρυφερῶν θωπειῶν, διότι ὁ δυστυχὴς δὲν ἤθελε νὰ χωρισθῇ ἀπ' αὐτῆς. Ἔπειτα ἤρχισεν ἐκείνη τὴν ἐπανάληψιν τοῦ μέρους της.

Ἀκίνητος ἐπὶ τῆς ἕδρας του ὁ τρελλὸς τὴν παρηκολούθη διὰ τοῦ θαμβωμένου καὶ ἀπλανοῦς βλέμματός του καὶ παρετήρει καὶ τὰς ἐλαχίστας

1 (Θέατρον τοῦ Λονδίνου).

αὐτῆς κινήσεις. Ἐνίοτε τῷ ἐμειδία ἡ ἠθοποιὸς καὶ ἐκεῖνος ἀπήντα διὰ μειδιάματος δηλοῦντος τὴν ἀποπλάνησιν τοῦ πνεύματος.

Παρετήρησα μετὰ προσοχῆς τὴν νέαν. Ἦτο ὑψηλή, μελαγχροινή, πλήρης κομψότητος. Ἰσπανὶς μᾶλλον ἢ Ἰταλίς, ὡμοίαζε πρὸς τὰς ὡραίας ἐκείνας παρθένους, αἵτινες ἐξῆλθον ἀπὸ τοῦ θείου χρωστῆρος τοῦ Μουρίλλου. Θερμὸν αἷμα ἐκόχλαζεν ὑπὸ τὴν ἀριστοκρατικὴν ὠχρότητα τοῦ προσώπου της, τὸ ὁποῖον ἐνόμιζες ὅτι τὸ ἐχρύσωνον αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου τῆς Μαδρίτης. Ἡ μελανή της κόμη εἶχε τὸν αἰολόχρουν ἀπαυγασμὸν τοῦ γαγάτου, τὸ δὲ στόμα της, θαυμασίως διαγεγραμμένον, τὴν νεαλῆ ἐρυθρότητα τοῦ κυνορρόδου. Πάντοτε σχεδὸν καταιβασμέναι, ὥς τις σεμνὴ κάλυπτρα, αἱ μακραί της καὶ ἐβενώδεις βλεφαρίδες, ἐπέχυνον δύο χαριτωμένας σκιὰς καὶ ὑπεγλύκαινον τῶν ὀφθαλμῶν της τὴν λάμψιν, ἥτις ἐγίνετο φλὸξ ὅταν ζωηρά τις συγκίνησις, ἔκπληξις, ἐνθουσιασμός, χαρά, ἐβράδυνεν ἢ ἐπετάχυνε τοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας της. Αἱ χεῖρές της ἦσαν λευκότεραι κρίνου νεοφυοῦς, οἱ δὲ λεπτοφυεῖς της δάκτυλοι ἐφαίνοντο ὅτι μόνον διὰ τὰ πλῆκτρα τοῦ κλειδοκυβάλου ἦσαν πλασμένοι. Πτερὰ ἦσαν οἱ μικροί της καὶ κοῦφοι πόδες, οἵτινες ἔπρεπε νὰ εἶχον ὑποπόδιον τὰς χώρας, ἔνθα στίλβουσι τὰ ἄστρα, τὰ ἄνθη τοῦ οὐρανοῦ.

Ἡ προγύμνασις προσήγγιζεν εἰς τὸ τέρμα, ὅτε, αἴφνης ἠγέρθη ὁ τρελλὸς ὥρμησε πρὸς τὴν ἠθοποιὸν καὶ μετὰ φωνῆς τρομερᾶς καὶ συγκινητικωτάτης·

— Τὸν υἱόν μου! ἀπόδος μοι τὸν υἱόν μου ἀνέκραξεν·

Ἡ φωνή του εἶχε τόνον ἀληθείας τόσον φοβερὸν, ὥστε ἐφρικιάσαμεν ἅπαντες.

— Μὴ φοβεῖσθε, εἶπεν ἐκείνη πρὸς τοὺς περὶ αὐτὴν, οἵτινες μετὰ τρόμου εἶχον ἀπομακρυνθῆ, δὲν εἶνε ἐπίφοβος, ὀλίγαι λέξεις θὰ τὸν καθησυχάσωσι.

Συγχρόνως ἐπλησίασε πρὸς τὸν γέροντα, τῷ ἐψιθύρισε δύο τρεῖς φράσεις εἰς ξένην γλῶσσαν καὶ ἡ ὀργή του, ἥτις ἀνεψύχου τὴν μορφὴν τοῦ παράφρονος κατεστάλη ὡς ἐκ μαγείας, οἱ ὀφθαλμοί του ἐπλήσθησαν δακρύων καὶ ἔπειτα εὐπειθὴς, ὡς παιδίον ἐπανῆλθεν εἰς τὴν θέσιν του καὶ ἐκάθισεν.

Ἡ Στέλλα Μόντη μετὰ μηνὸς διαμονὴν ἐν Φιλαδελφείᾳ, κατέλιπε τὴν πόλιν ἐκείνην πορευομένη εἰς τὴν Πορτογαλλίαν καταλιποῦσα ἡμῖν πολὺν τὸν θαυμασμὸν ἐπὶ τῇ ἐξαισίᾳ αὐτῆς τέχνῃ. Δὲν εἶχον δ' εἰσέτι λησμονήσει τὸ ἐπεισόδιον τοῦ δυστυχοῦς παράφρονος, ὅτε μετὰ δύο ἔτη ἐκ τύχης ἔμαθον τὰς εἰς αὐτὸν ἀναφερομένας παραδόξους λεπτομερείας, τὰς ὁποίας καὶ παραδίδω εἰς τὴν δημοσιότητα.

Β'

Εἰκοσιπέντε περίπου ἔτη πρὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἀρχίζει τὸ πρῶτον κεφάλαιον τῆς παρούσης ἱστορίας, γερμανός τις ἠθοποιὸς φέρων τὸ ψευδώνυμον Ῥοβέρτος Σμὶδτ, πράγματι δὲ ὀνομαζόμενος Φρὰγκ Βάρνερ, ἐμπαθῶς ἀγαπῶν τὴν γυναῖκά του καὶ ἐπίσης ὑπ' αὐτῆς ἀνταγαπώμενος, μετὰ χαρᾶς ἐθυσίαζε χάριν αὐτῆς τὴν δόξαν του καὶ τὴν τέχνην, ἥτις τὸν εἶχε λαμπρύνει. Μετὰ ἓν ἔτος ἡ κυρία Βάρνερ ἔτεκεν υἱόν. Ἦτο δὲ δεκαπενταέτης ὁ υἱός της, ὅτε ἡ κυρία Βάρνερ ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας της καὶ τῆς καλλονῆς της ἀπέθνησκε καταλείπουσα ἄφατον λύπην εἰς τὸν ἄνδρα της καὶ εἰς τὸ τέκνον της.

Ὁ Φρὰγκ ἐπώλησε τότε τὸ μεταξουργεῖόν του, εἰς ὃ εἶχεν ἐπιδοθῆ ἀφ' οὗ κατέλιπε τὴν σκηνὴν, ἵνα φροντίσῃ περὶ τῆς ἀνατροφῆς τοῦ Ἀλβέρτου (οὕτως ἐκαλεῖτο ὁ υἱός του), τῆς μόνης του πλέον ἐν τῷ κόσμῳ ἀγάπης καὶ παρηγορίας. Ὅτε ὁ Ἀλβέρτος ἐγένετο εἰκοσιενὸς ἔτους, ὁ πατήρ του ἐσκέφθη νὰ τὸν νυμφεύσῃ μὲ τὴν κόρην ἑνὸς τραπεζίτου, παλαιοῦ του φίλου.

Ἐρωτηθεὶς περὶ τούτου ὁ νεανίας προθύμως ἀπεδέχθη τὰς σκέψεις τοῦ πατρός του, ἡ δὲ Μαργαρίτα, τὴν ὁποίαν κρυφία κλίσις εἵλκυε πρὸς ἐκεῖνον, ὃν τῇ προώριζον ὡς σύζυγον, μετὰ χαρᾶς μεγάλης ἤκουσε τὸ πρᾶγμα. Ὁ Ἀλβέρτος εἶχε σχεδὸν συναναστραφῆ μετὰ τῆς Μαργαρίτας καὶ ἠσθάνετο πρὸς αὐτὴν τὴν τρυφερὰν ἐκείνην ἀδελφικὴν ἀγάπην, ἥτις τόσον συχνὰ ἀπατᾷ τὴν καρδίαν καὶ ὁμοιάζει τόσον πρὸς τὸν ἔρωτα, ὥστε θὰ ἠδύνατό τις νὰ τὴν ἐπονομάσῃ δίδυμον αὐτοῦ ἀδελφήν. Καὶ ὅμως ἄβυσσος ὅλη τὴν χωρίζει ἀπὸ τοῦ ἔρωτος. Ὁ Ἀλβέρτος, οὗ οἱ ὀφθαλμοὶ δὲν εἶχον ποτὲ σταματήσει παρὰ ἐπὶ τῆς Μαργαρίτας καὶ τοῦ ὁποίου τὴν καρδίαν δὲν εἶχεν ἀκόμη ταράξει ὁ ἦχος τῶν βημάτων ἀγαπωμένης γυναικὸς, εὐκόλως ὑπέθεσεν ὅτι ἦσαν ἔρωτος συγκινήσεις αἱ συγκινήσεις ἐκεῖναι αἱ γλυκεῖαι, ἃς ἤντλει ἐκ τῆς πρὸς τὴν Μαργαρίταν ζωηροτάτης φιλίας. Ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοί του ταχέως ἠνεῴχθησαν καὶ εἶδον τὸ φῶς τῆς ἀληθείας. Συνέβη δὲ τοῦτο ὡς ἑξῆς.

Ἀπὸ μιᾶς ἑβδομάδος λόγος πολὺς ἐγίνετο ἐν Βιέννῃ περὶ τῆς εὐεργετικῆς παραστάσεως ἥτις ἔμελλε νὰ λάβῃ χώραν ἐν τῷ μεγάλῳ θεάτρῳ ὑπὲρ ἀοιδοῦ διασήμου μελλούσης ν' ἀναχωρήσῃ τῇ ἐπαύριον τῆς παραστάσεως ταύτης. Τὰ ἄριστα πρόσωπα τῆς σκηνῆς καὶ τοῦ *βαλλέττου* ἠγγέλοντο ὡς μέλλοντα νὰ μετάσχωσι τῆς μεγαλοπρεποῦς ταύτης ἑορτῆς, ἣν προσέφερεν ἡ ἀριστοκρατία τῆς τέχνης πρὸς τὴν ἀριστοκρατίαν τοῦ πλούτου καὶ τοῦ γένους. Πλείστη θὰ ἦτο ἡ συρροή. Ἡ διάσημος τραγικὴ τεχνίτρια τοῦ Λονδίνου, ἡ μίστρες Δάβιδσον, ἡ βασίλισσα τοῦ θεάτρου τοῦ Κόβεντ-Γάρδεν, ἠθέλησε καὶ αὐτὴ ν' ἀποτίσῃ φόρον συμπαθείας πρὸς τὴν γόησσαν ἐκτίνην ἥτις ἔμελλε μετ' οὐ πολὺ νὰ καταλίπῃ τὸν θαυμασμὸν καὶ τὰ χειροκροτήματα τῆς μουσολήπτου πρωτευούσης τῆς Αὐστρίας.

Καὶ ἦτο, κατὰ τὸ λέγειν ὅλων ὅσοι τὴν ἤκουσαν εἰς ξένα θέατρα, ἡ θαυμασιωτάτη τεχνίτρια ἐξ ὅσων ποτὲ ἐκράτησαν τὸ σκῆπτρον τῆς δραματικῆς τέχνης ἡ ἠθοποιὸς ἐκείνη τῆς Ἀγγλίας, ἥτις τότε πρῶτον ἔμελλε νὰ ἐμφανισθῇ ἐπὶ τῆς βιενναίας σκηνῆς. Ὡς πρὸς δὲ τὴν καλλονήν της, αἱ τολμηρόταται πρὸς παράστασιν αὐτῆς παρομοιώσεις, αἱ ὑπερβολικώταται εἰκόνες ἐφαίνοντο εἰς τοὺς ἰδόντας αὐτὴν ἀσθενεῖς καὶ ψυχρόταται. Μόνον τοῦ Κορνηλίου ὁ χρωστὴρ θὰ ἠδύνατο ν' ἀπεικονίσῃ τοὺς ὡραίους αὐτῆς χαρακτῆρας. Ἔφθασε τέλος ἡ ἀναμενομένη μεγάλη ἡμέρα. Τὸ θέατρον ἦτο λαμπρόν. Οὐδεμία θέσις κενή. Ἔβλεπες παντοῦ μέταξαν καὶ τρίχεπτα, φῶτα καὶ ἀρώματα, ἄνθη καὶ βελοῦδα, χρυσὸν καὶ ἀδάμαντας. Εἰς ἓν θεωρεῖον τῆς πρώτης σειρᾶς εἶχεν εἰσέλθει ὁ Φρὰγκ Βάρνερ, ὁ τραπεζίτης Μύλλερ μετὰ τῆς θυγατρός του Μαργαρίτας καὶ ὁ Ἀλβέρτος.

Παρεστάθη κατὰ πρῶτον ἐν τῷ μέσῳ τῶν γελώτων καὶ τῶν χειροκροτημάτων ἓν κωμικὸν μελόδραμα. Ἀλλὰ καί τοι ἦτο λίαν ἐπιτυχὴς ἡ παράστασις πάντες εὕρισκον ὅτι τὸ μελόδραμα ἐκεῖνο ἦτο πολὺ μακρόν. Οὐδεὶς προσεῖχεν εἰς τὴν σκηνὴν, πάντες παρετήρουν τὰ παρασκήνια. Πότε θ' ἀρχίσῃ τὸ κύριον τοῦ θεάματος μέρος! Τέλος δευτέραν φορὰν ἀνεπετάσθη ἡ αὐλαία.

Μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἐνεφανίσθη μία γυνὴ, μιᾷ δὲ φωνῇ ἀνέκραξε τὸ θέατρον· Τί ὡραία! Σταυρὸς ἀδαμάντων ἔστιλβεν εἰς τὸν λαιμόν της. Ἀπὸ τῶν ὤμων μέχρι τῶν ποδῶν της κατέπιπτεν εἰς εὐρείας πτυχὰς ἱμάτιον ἐκ λευκοῦ κασμιρίου καὶ ἑκατέρωθεν τοῦ χιονολεύκου τούτου ἱματίου ἀνελίσσετο μέχρι τῶν ποδῶν της ἐπίσης, ἐν γραφικῇ ἀταξίᾳ ἡ μακρά της ἐβενόχρους κόμη.

Ἔπαιζε τῆς *Ὀφελίας* τὸ πρόσωπον ἐν τῷ *Ἀμλέτῳ* τοῦ Σαίξπηρ. Ἐκάθητο μελαγχολικὴ ἐπὶ ἀνακλίντρου, ἐπερείδετο ἐπὶ παρακειμένης τραπέζης. Ἀφελῶς ἐκρέματο ἡ μία της χεὶρ, ἡ δὲ ἄλλη ὑπεβάσταζε τὴν ὠχράν της καὶ κεκλιμένην κεφαλήν. Ἔμεινε μίαν στιγμὴν ἀκίνητος, ἀτενῶς παρατηροῦσα ἔμπροσθέν της μὲ τὸ βλέμμα ἐκεῖνο τὸ τυφλὸν καὶ στυγνὸν, τὸ ὁποῖον ἰδιάζει εἰς τὰς βαθυτάτας λύπας. Ἔπειτα χωρὶς τὸ παράπαν νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς ἀγαλματώδους αὐτῆς ἀκινησίας ἤρχισε νὰ στενάζῃ μᾶλλον ἢ νὰ λαλῇ μὲ φωνὴν βραδεῖαν καὶ γλυκυτάτην στίχους τινάς, οὓς διέτεμνεν ἡ σιγή.

Αἴφνης ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ δύο φλόγες ἀνεπήδησαν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν της, ἔπειτα ὁρμῶσα εἰς τὸ μέσον τοῦ θεάτρου, ἤρχισε διὰ φωνῆς ἠχηρᾶς, διατόρου, εὐκρινοῦς, τὴν ποιητικὴν ἀφήγησιν τῆς τρίτης σκηνῆς. Φρικίασις ἐνθουσιασμοῦ διέδραμεν ἅπαν τὸ θέατρον. Εἶχε παύσει ἀπὸ τοῦ νὰ λέγῃ καὶ τὴν ἤκουον ἀκόμη.

Ἡ συγκίνησις εἶχε φθάσει εἰς τὸ ἔπακρον· τριπλοῦν χειροκρότημα ἀντήχησε, πολυτελὴς ἀνθοδέσμη ἐρρίφθη ἀπὸ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θεωρείου, τὴν δὲ ἀνθοδέσμην ἐκείνην ἐπηκολούθησαν ἄπειραι ἄλλαι κατακλύσασαι τοὺς πόδας τῆς μεγάλης τραγῳδοῦ.

Ὁ Ἀλβέρτος παρετήρει. Δὲν εἶχε διαλάθει τὴν προσοχήν του οὔτε μία κίνησις, οὔτε μία λέξις, οὔτε ἓν βλέμμα, οὔτε ἓν μειδίαμα τῆς μίστρες Δάβιδσον. Ποτὲ θυγάτηρ ἀνθρώπων δὲν εἶχεν ἐπιφανῆ εἰς αὐτὸν τόσον ἐξαισία καὶ ἀπαστράπτουσα, τόσον λαμπρὰ καὶ γοητευτική. Ἦτο τόσον ἔξαλλος, τόσον ἐκτὸς ἑαυτοῦ πρὸς πᾶν ὅ,τι δὲν ἦτο ἡ Δάβιδσον, ὥστε οὐδὲ κἂν ἐνόησεν ὅτι πολλάκις ἐστρέφετο πρὸς αὐτὸν ἡ Μαργαρίτα, καταβασανιζομένη ὑπὸ πυρετώδους ταραχῆς.

Γ'

Ἐπανελθὼν οἴκαδε ὁ Ἀλβέρτος, περιεπάτησεν ἐφ' ἱκανὴν ὥραν ἐν τῷ δωματίῳ του, ἔπειτα δὲ σύννους καὶ κεκλιμένην ἔχων τὴν κεφαλὴν ἐκάθησεν ἐπί τινος ἀνακλίντρου.

Μετ' ὀλίγον ἠγέρθη, ἐπλησίασε πρὸς τὸ παράθυρον, ἀπέσυρε ταχέως τὰ παραπετάσματα, τὸ ἤνοιξε καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἐξώστην διὰ ν' ἀναπνεύσῃ. Ἦτο λαμπρὰ ἡ νύξ· ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν εἶδεν οὔτε τὴν ὠχρὰν ἡμισέληνον, ἥτις διεγράφετο ἀργυρόχρους ἐπὶ τοῦ βαθυγλαύκου οὐρανοῦ, οὔτε τοὺς ἀστέρας τοὺς σπινθηροβολοῦντας εἰς τὸ στερέωμα. Πρὸ αὐτοῦ διήρχετο καὶ πάλιν διήρχετο ἀκαταπαύστως ἡ εἰκὼν τῆς Δάβιδσον. Καὶ μόνον πρὸς τὴν πρωΐαν, ὅτε τὸ πρῶτον φῶς τῆς αὐγῆς ἐπορφύρωνε τὸν οὐράνιον θόλον, καταβεβλημένος ὑπὸ τοῦ κόπου καὶ τῶν συγκινήσεων ἐπορεύθη εἰς τὴν κλίνην, ἔνθα δὲν ἤρχισε νὰ κλείσῃ τὰ βλέφαρά του ὁ ὕπνος

Ὀκτὼ ἡμέραι παρῆλθον καὶ ὑπόκωφος μελαγχολία κατεβίβρωσκε τὸν Ἀλβέρτον.

Δύο αἰσθήματα ζωηρὰ ἐπάλαιον ἐν τῇ καρδίᾳ του· ὁ ἔρως, ὃν εἶχεν εἰς αὐτὴν ἐνσταλάξει ἡ Δάβιδσον καὶ ἡ πρὸς τὴν Μαργαρίταν ἀγάπη του. Μάτην ἐπειρᾶτο ν' ἀποδιώξῃ μακράν του τὴν εἰκόνα τῆς *Ὀφελίας*· αὕτη ἐπανήρχετο πεισματωδῶς. Καὶ ὅμως ἐξηκολούθει νὰ φοιτᾷ παρὰ τῇ μνηστῇ του, ἀλλ' ὡς ἐξ ἀνάγκης καὶ μετὰ βίας. Ὁ πατήρ του ἔβλεπε τὴν μεταβολὴν χωρὶς νὰ δύναται νὰ τὴν ἐξηγήσῃ. Ἡ Μαργαρίτα δὲν ἔλεγε τίποτε, ἀλλ' ὅταν ἔμενε μόνη παρεδίδετο εἰς δάκρυα.

Τέλος ἠγγέλθη καὶ δευτέρα παράστασις τοῦ *Ἀμλέτου*. Ὁ Ἀλβέρτος παρ' ὀλίγον ἀπέθνησκεν ὑπὸ τῆς χαρᾶς. Τὸ ἑσπέρας προσεποιήθη ὅτι ἐπρόκειτο νὰ ἐνταμώσῃ παλαιόν του τινὰ συμφοιτητὴν καὶ κρυφίως ἐπορεύθη εἰς τὸ Θέατρον. Ἡ μίστρες Δάβιδσον διήγειρε τὸν αὐτὸν ἐνθουσιασμόν.

Μόλις μετὰ τὸ τέλος τῆς πρώτης πράξεως κατέπεσεν ἡ αὐλαία, ὁ Ἀλβέρτος ἐξῆλθε καὶ μετ' ὀλίγας στιγμὰς εὑρίσκετο ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Ἡ ἠθοποιὸς προητοιμάζετο ν' ἀπέλθῃ, ὅτε λαμβάνων αὐτὴν ἀποτόμως ἀπὸ τοῦ βραχίονος ὁ Ἀλβέρτος, τῇ λέγει·

— Κυρία, σᾶς ἀγαπῶ ὡς παράφρων.

Ἐκπλαγεῖσα ἐκείνη ἤγειρεν ἀξιοπρεπῶς τὴν κεφαλὴν, παρετήρησε μεθ' ὑπερηφανίας τὸν νέον ὅστις εἶχε τολμήσει νὰ τῇ ὁμιλήσῃ οὕτως, ἔπειτα δὲ βλέπουσα τὸ ὡραῖον πρόσωπον τοῦ Ἀλβέρτου, κατέστειλε τὴν ὀργήν της καὶ λαβοῦσα τὸν βραχίονα τῆς θαλαμηπόλου της, ἔρριψε βλέμμα παράδοξον ἐπὶ τοῦ νεανίου καὶ ἀπεμακρύνθη ἀφήσασα αὐτὸν ἐκστατικὸν ὡς κεραυνόπληκτον.

Δύο ἑβδομάδες διῆλθον οὕτω καὶ ὁ χρόνος ἀντὶ νὰ ἐπενέγκῃ παρηγορίαν εἰς τὰ δεινά του ηὔξανε τοὐναντίον τὴν πικρίαν αὐτῶν. Ἀφ' ὅτου εἶχεν ἀναπνεύσει τὸν ἔρωτα ἐκεῖνον, τὸ δηλητηριῶδες ἐκεῖνο ἄνθος, τοῦ ὁποίου τὸ μεθυστικὸν ἄρωμα βραδέως τὸν κατηνάλισκεν, ἀδιάφορος πρὸς πᾶν ὅ,τι δὲν ἦτον ἡ *Ὀφελία*, ἐπεδίωκε τὴν ἀπομόνησιν, ὡς ἂν ἐφοβεῖτο μήπως ἐπέλθῃ θεραπεία εἰς τὸ πάθος, ὅπερ τὸν ἐβασάνιζε. Διέτρεχε τὰ περὶ τὴν πόλιν δάση καὶ τὸ πυκνὸν φύλλωμά των τῷ ἐφαίνετο μόλις ἐπαρκὲς εἰς τὸ νὰ κρύψῃ τοὺς ῥεμβασμούς του. Ἐσπέραν τινὰ μετὰ μακρὸν ἐξοχικὸν περίπατον, ἐκάθησε παρὰ τὴν ὄχθην ποταμοῦ καὶ τὸν παρετήρει ἠρέμα ῥέοντα καὶ ψιθυρίζοντα παρὰ τοὺς πόδας του, ἀναμέσον πυκνῆς φυτείας. Ἡ νὺξ τὸν εἶχε καταλάβει ῥεμβάζοντα. Καθ' ἣν στιγμὴν ἡτοιμάζετο νὰ σηκωθῇ εἶδεν εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην, ἀπέναντί του, ὀλισθαίνουσαν ἐλαφρὰν καὶ κλοπίαν, ὡς ἂν λευκὴν σκιὰν, ζωηρῶς αἴφνης ὑπὸ τῆς σελήνης φωτισθεῖσαν· ἡ μορφὴ ἐκείνη ἐγένετο μᾶλλον εὐδιάκριτος εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του.

Ἦτο γυνὴ καὶ ἐν τῇ γυναικὶ ἐκείνῃ, ἂν καὶ ἡ ἀπομάκρυνσις καὶ τὸ σκότος δὲν τῷ ἐπέτρεπον νὰ διακρίνῃ τὰ χαρακτηριστικά της, ἐνόμισεν ὅτι ἀνεγνώρισε τὴν Δάβιδσον. Ἐκείνη μόνη εἶχε τοιοῦτον ἀνάστημα καὶ βάδισμα τοιοῦτον. Προχωρήσασα ὀλίγον ἐπλησίασεν εἰς τὴν μικρὰν θύραν παραδείσου, οὗ αἱ δενδροστοιχίαι ἔφθανον μέχρι τοῦ ποταμοῦ, τὴν ἤνοιξε καὶ ἐγένετο ἄφαντος ὑπὸ τὰ δένδρα. Τὴν ἑπομένην ἡμέραν ἐπανῆλθεν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος. Ὑπῆρχεν ἓν πλοιάριον προσδεδεμένον πρὸς τὴν ὄχθην· ὁ Ἀλβέρτος ἐρρίφθη ἐν αὐτῷ καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ἁλιεὺς, εἰς ὃν ἀνῆκε τὸ πλοιάριον. Τὸ ἱστίον ἀνεπετάσθη καὶ ἔπλεον οἱ δύο ἄνδρες ὁ μὲν ἄδων, ὁ δὲ ῥεμβάζων. Εἶχον προχωρήσει μόλις ἑκατὸν βήματα ὅτε φρικώδης φωνὴ ἀντήχησεν εἰς τὰς ἀκοάς των. Ὁ Ἀλβέρτος ἐστράφη μετὰ σπουδῆς.

Λέμβος ἱστιοφόρος, ἥτις παρηκολούθει τὸ πλοιάριόν των, εἶχεν ἀνατραπῇ καὶ λευκόν τι ὡς φόρεμα γυναικὸς ἐπέπλεεν ἐπὶ τῶν ὑδάτων.

— Ἐμπρὸς, γρήγορα, εἶπε, βοηθῶν τὸν ἁλιέα.

Φθάσας πλησίον εἰς τὸν λευκὸν ἐκεῖνον ὄγκον ἐρρίφθη ἐνδεδυμένος εἰς τὰ κύματα καὶ δεινὸς ὢν κολυμβητὴς κατώρθωσε νὰ ἐπιβιβάσῃ εἰς τὸ πλοιάριόν του γυναῖκα λιπόθυμον. Ἦτο ἡ μίστρες Δάβιδσον. Μετὰ δέκα λεπτὰ εἰσήρχετο εἰς τὴν οἰκίαν της κρατῶν αὐτὴν πάντοτε εἰς τὰς ἀγκάλας του. Περὶ τὴν τετάρτην πρωϊνὴν ὥραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας εὑρίσκετο γονατισμένος παρὰ τὴν κλίνην τῆς διασήμου ἠθοποιοῦ καὶ ἐκράτει ἐν ταῖς χερσί του τὴν χεῖρά της. Περιέμενεν ἀνυπομόνως ν' ἀνανήψῃ ἀπὸ τοῦ βαρέος ὕπνου, ὅστις εἶχε διαδεχθῇ τὴν λιποθυμίαν.

Αἴφνης ἡ λευκὴ χεὶρ τῆς ἀσθενοῦς, ἐφ ἧς κατ' ἐπανάληψιν εἶχεν ἐλαφρῶς μετὰ παλμῶν καρδίας ἐπιθέσει τὰ χείλη του, ἐκινήθη ὀλίγον, ἔπειτα δὲ δύο ὡραῖοι μέλανες ὀφθαλμοὶ, οὓς ἄνευ αὐτοῦ ἤθελε διὰ παντὸς κλείσει ὁ θάνατος, ἤρχισαν ν' ἀνοίγωνται.

— Σεῖς! τῷ λέγει, ἀποσύρουσα ἀποτόμως τὴν χεῖρά της, ἔκπληκτος καὶ πεφοβισμένη. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον τῷ ἔτεινε πάλιν τὴν χεῖρα, ἣν ἐκεῖνος κατεκάλυψε διὰ φιλημάτων καὶ προσβλέπουσα αὐτόν·

— Εὐχαριστῶ! τῷ λέγει.

Ὁ Ἀλβέρτος μόλις ἀνέπνεε. Ἤθελε νὰ ὁμιλήσῃ, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο. Ἡ Δάβιδσον τὸν παρεκάλεσε ν' ἀποσυρθῇ λέγουσα ὅτι ὁ ὕπνος τὴν εἶχε ὠφελήσει καὶ ὅτι δὲν ἔπασχε πλέον.

— Πρέπει, ἐξηκολούθησε, ν' ἀποσυρθῆτε, ὡςεὶ ἀπαντῶσα εἰς τὸ ἱκετευτικὸν βλέμμα τοῦ Ἀλβέρτου. Ἦτο δὲ γλυκεῖα καὶ τρέμουσα ἡ λαλιά της καὶ οἱ ὀφθαλμοί της πύρινοι.

Τότε ἠναγκάσθη ἐκεῖνος ν' ἀποσυρθῇ καὶ ἀπεμακρύνθη βραδέως, πολὺ βραδέως, προσηλωμένους ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν χαρακτήρων ἐκείνων τῶν λατρευτῶν, ὡς ἂν νὰ μὴ ἠδύνατο νὰ καταλίπῃ τὸ δωμάτιον.

— Ὦ! ἂν ἠξεύρετε πόσον σᾶς ἀγαπῶ! εἶπεν ἔξαφνα ἀδυνατῶν νὰ κρατήσῃ ἑαυτοῦ ἐπὶ πλέον, ἂν τὸ ἠξεύρετε!

Αἱ ὠχραὶ τῆς νεαρᾶς γυναικὸς παρειαὶ ἐκαλύφθησαν αἴφνης ὑπὸ ἐρυθήματος.

— Ἀπέλθετε, ἀπέλθετε, εἶπε, καὶ μὴ ζητήσητε νὰ μ' ἐπανίδητε πλέον· θὰ σᾶς φέρω δυστυχίαν.

— Τί λέγετε; ἀνέκραξεν ἐκεῖνος.

— Ἀπέλθετε διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἀπέλθετε.

Καὶ δι' ἑνὸς κινήματος τῷ ἔδειξε τὴν θύραν.

Ὁ Ἀλβέρτος ἐξῆλθε ῥίψας ἐπ' αὐτῆς βλέμμα τὴν ἔκφρασιν τοῦ ὁποίου ἀδυνατεῖ τις διὰ λέξεων νὰ μεταφράσῃ.

Δ'

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ ταῦτα, ὁ Ἀλβέρτος Βάρνερ ἐκάθητο παρὰ τῇ μίστρες Δάβιδσον.

— Γνωρίζετε τώρα τὸν βίον μου, τῷ ἔλεγε· ἔμεινα ὀρφανὴ εἰς τὴν παιδικήν μου ἡλικίαν, ἐπεδόθην εἰς τὸ Θέατρον διότι ἠσθανόμην ἀκάθεκτον πρὸς τοῦτο κλίσιν, ἤμην εἴκοσιν ἐτῶν, ὅτε ἐνυμφεύθην ἐξ ἔρωτος νεαρόν τινα δικηγόρον τοῦ Λονδίνου, ὅστις μὲ ἠγάπα μὲν κατ' ἀρχὰς ὡς παράφρων, μὲ ἐγκατέλιπε δὲ αἴσχιστα καὶ δειλότατα μετὰ δύο ἐτῶν γάμον. Εἶχον ὁρκισθῇ νὰ ἐκδικηθῶ ἐν τῷ προσώπῳ ἐκείνου, ὅστις τυχὸν ἤθελε μ' ἀγαπήσει, δι' ὅσα δεινὰ ὑπέφερον. Σᾶς ὀφείλω τὴν ζωήν μου, κύριε, καὶ δὲν θέλω νὰ σᾶς ἀνταμείψω καθιστῶσά σας δυστυχῆ. Εἶνε ἀκόμη καιρὸς, εὐκόλως θὰ μὲ λησμονήσητε· ὡς χάριν σᾶς τὸ ζητῶ νὰ μὴ μ' ἐπανίδητε πλέον. Μὴ μ' ἀναγκάσητε νὰ ἦμαι ἀγνώμων καὶ θὰ ἦνε αἰωνία ἡ πρὸς ὑμᾶς εὐγνωμοσύνη μου.

— Τί ζητεῖτε παρ' ἐμοῦ, κυρία; ὑπέλαβε μὲ ὑπόκωφον φωνὴν ὁ Ἀλβέρτος· ἡ θυσία ἣν ζητεῖτε ὑπερβαίνει τὰς δυνάμεις μου. Ἐπεθύμουν νὰ ἐξαναγκάσω εἰς λήθην τὴν καρδίαν μου, ἀλλ' αἰσθάνομαι ὅτι ποτὲ δὲν θὰ κατορθώσω. Ἀφ' ὅτου σᾶς εἶδον, νέον φῶς ἔλαμψεν ἐν τῇ ψυχῇ μου. Διὰ σᾶς μόνον ὑπάρχω.

— Καλά! γίνεται λοιπὸν φίλος μου....

— Ἐξακολουθεῖτε λοιπὸν ἀκόμη ν' ἀγαπᾶτε τὸν σύζυγόν σας;

— Ὄχι, κύριε, ἀλλ' ἐν ὅσῳ ζῇ δὲν θ' ἀγαπήσω κανένα.

— Θεέ μου, Θεέ μου, ἐψιθύρισεν ὁ Ἀλβέρτος, κρύπτων τὴν κεφαλὴν ἐν ταῖς χερσί του.

— Θάρρος, ὑπέλαβε μετ' ἀγαθότητος ἡ ἠθοποιὸς, καὶ ὁ μοιραῖος αὐτὸς ἔρως...

— Ποτὲ, ποτὲ, διέκοψε λέγων ὁ Ἀλβέρτος.

— Ἡσυχάσατε καὶ ἐλπίσατε. Ὁ Θεὸς θὰ μᾶς λυπηθῇ ἀμφοτέρους.

Ὁ Ἀλβέρτος σχεδὸν παράφρων ἠγέρθη καὶ χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν ἀπεμακρύνθη. Τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἡ ἠθοποιὸς ἔμαθεν ὅτι ὁ Ἀλβέρτος ἦτο μεμνηστευμένος. Πυρίνη νεφέλη διῆλθε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της, ἐφρικίασε καὶ ἠσθάνθη ἰσχυροὺς τοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας της, ἀλλ' ὑπείκουσα εἰς τὸ καθῆκον· « προτιμῶ τοῦτο, » εἶπε καὶ ἐστέναξε βαθέως. Ἔπειτα διέταξεν ἂν παρουσιασθῇ ὁ Ἀλβέρτος νὰ μὴ τῷ ἀνοίξωσι.

Τῷ ὄντι κατ' ἐπανάληψιν παρουσιάσθη ὁ Ἀλβέρτος, ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατον νὰ γείνῃ δεκτός.

Ἐν τοσούτῳ ἐπλησίαζεν ἡ ἐποχὴ ἡ ὁρισθεῖσα διὰ τὴν τέλεσιν τῶν γάμων του. Τὴν προτεραίαν τῆς ὡρισμένης ἡμέρας ἐπορεύθη εἰς τοῦ μέλλοντος πενθεροῦ του. Ὁ Κ. Μόλλερ ἔλειπε. Ἡ Μαργαρίτα ἐξῆλθε τοῦ δωματίου της ἵνα δεχθῇ εἰς τὴν αἴθουσαν τὸν μνηστῆρά της. Τὸ πρόσωπόν της εἶχε διατηρήσει ἀπὸ τῆς λυπηρᾶς ἑσπέρας, καθ' ἣν εἶχε διδῇ τὸν ἀρχόμενον ἔρωτα τοῦ Ἀλβέρτου πρὸς τὴν μίστρες Δάβιδσον, ἔκφρασίν τινα μελαγχολίας, ἥτις ἐπηύξανε τὴν παρθενικήν της καλλονήν. Ὁ Ἀλβέρτος βλέπων αὐτὴν ἐξεπλάγη ἀκουσίως. Οὐδέποτε εἶχεν ἴδει τόσον ἀφελῆ καὶ τόσον ὡραίαν τὴν Μαργαρίταν.

— Ἀλβέρτε, τῷ λέγει, εὐχαριστοῦμαι πολὺ ὅτι λείπει ὁ πατήρ μου, διότι ἔχω νὰ σᾶς ὁμιλήσω.

Τὸν προσεκάλεσε νὰ καθήσῃ, ἐκάθισε καὶ αὐτὴ καὶ ἐξηκολούθησε·

— Ἐσκέφθην, Ἀλβέρτε, ὅτι καλὸν εἶνε νὰ σᾶς ἀπαλλάξω τῆς ὑποσχέσεως, ἣν ἐδώκατε εἰς τὸν πατέρα μου τοῦ νὰ μὲ νυμφευθῆτε.

Ἔκθαμβος ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἀλβέρτος.

— Ἠπατήθημεν ἀμφότεροι, ἐξηκολούθησεν ἡ Μαργαρίτα, χωρὶς νὰ τῷ δώσῃ καιρὸν ν' ἀποκριθῇ. Ἠπατήθημεν καὶ πρέπει νὰ διορθώσωμεν τὸ λάθος μας πρὸ τοῦ γείνῃ ἀνεπανόρθωτον.

— Μαργαρίτα! εἶνε ἀληθινὰ αὐτὰ τὰ ὁποῖα μοὶ λέγεις! ἀπήντησεν ὁ Ἀλβέρτος προσπαθῶν νὰ κρύψῃ τὴν χαράν του.

— Ἀληθέστατα. Ὁ πρῶτος ὅρος τῆς εὐδαιμονίας ἐν τῷ γάμῳ, Ἀλβέρτε, εἶνε ἡ συμφωνία τῶν ἕξεων καὶ τῶν χαρακτήρων. Ἐξετάσασα δ' ἐμαυτὴν κατὰ βάθος ἐνόησα ὅτι δὲν θὰ ἠδυνάμην νὰ σᾶς καταστήσω εὐτυχῆ.

— Δὲν μ' ἀγαπᾶτε λοιπόν;

Ἡ Μαργαρίτα συνήθροισεν ὅλον της τὸ θάρρος καὶ ἀπήντησε· « Ἐξέλαβον ὡς ἔρωτα τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην. » Ἔπειτα ὡς νὰ εἶχε θραυσθῇ ὑπὸ τῆς ἐσχάτης ταύτης τόλμης ἐξῆλθεν ἀμέσως ἀφίνουσα τὸν Ἀλβέρτον ἔκθαμβον καὶ ἀκίνητον.

Τὴν ἑπομένην ἡμέραν οἱ ἀρραβῶνες διελύοντο ὁριστικῶς καὶ ἡ Μαργαρίτα εἰσήρχετο εἰς ἓν μοναστήριον.

Συγχρόνως ὁ Φράγκ Βάρνερ ἐλάμβανεν ἐπιστόλιον τοῦ υἱοῦ του, ὅπερ περιεῖχε τὰ ἑξῆς.

« Ἂν ἀπόψε δὲν μὲ ἴδητε, δὲν θὰ ἔχητε πλέον τέκνον

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. »

Ὁ Ἀλβέρτος, μὴ κατορθώσας νὰ λάβῃ παρὰ τῆς ἠθοποιοῦ τελευταίαν τινὰ συνέντευξιν, ἐγένετο ἄφαντος καὶ μάταιαι ὑπῆρξαν αἱ ἀναζητήσεις τοῦ πατρός του.

Μετά τινας ἡμέρας τὸ πτῶμα νεανίου αὐτοκτονήσαντος ἀνευρέθη ἐπὶ τῆς ἄμμου. Ὁ Φράγκ ἀνεγνώρισε τὸ σῶμα τοῦ δυστυχοῦς υἱοῦ του. Τὸ ἔθαψε καὶ τὸν ἔκλαυσε πικρῶς. Μαθὼν δ' ἔπειτα

τὰ κατὰ τὴν Δάβιδσον ὡρκίσθη νὰ ἐκδικήσῃ τὸ προσφιλές του τέκνον. Ἀλλ' ἡ ἠθοποιὸς εἶχε καταλίπει κρυφίως τὴν Βιένναν καὶ οὐδεὶς ἤξευρε ποῦ εἶχεν ὑπάγει.

Τρεῖς μῆνες παρῆλθον χωρὶς νὰ μάθῃ τίποτε ὁ Φράγκ. Ἐπὶ τέλους ὁ ἀπαρηγόρητος πατὴρ ἔμαθεν ὅτι ἡ Δάβιδσον καταλιποῦσα τὴν Ἀμερικὴν ἐπανήρχετο εἰς τὸ Θέατρον τῶν πρώτων της θριάμβων, τὸ Κόβεντ-Γάρδεν τοῦ Λονδίνου, ἔνθα ἔμελλε νὰ παραστήσῃ τὸν *Ὀθέλλον*. Παραχρῆμα καταλείπει τὴν Γερμανίαν καὶ φθάνει εἰς τὸ Λονδῖνον. Μόλις ἔρθασε παρουσιάζεται εἰς τὸν θεατρώνην τοῦ Κόβεντ-Γάρδεν.

— Κύριε, τῷ λέγει, εἶμαι ὁ Ῥοβέρτος Σμίδτ.

— Ὁ περίφημος τραγικὸς τῆς Γερμανίας;

— Μάλιστα, ἐπιθυμῶ νὰ εἰσέλθω πάλιν εἰς τὸ Θέατρον.

— Πότε;

— Ἀμέσως.

— Τί θέλετε νὰ παραστήσετε;

— Τὸν *Ὀθέλλον*.

— Γαλλιστὶ θὰ παρασταθῇ ὁ *Ὀθέλλος* εἰς τὸ Θέατρόν μας καὶ ὄχι εἰς τὸ πρωτότυπον· γνωρίζετε γαλλικά;

— Πολὺ καλά, ὅπως καὶ τὴν γλῶσσάν μου.

— Λοιπὸν σᾶς προσλαμβάνω.

— Καὶ ποῖος θὰ παραστήσῃ τὸ πρόσωπον τῆς *Δεσδέμονας*;

— Ἡ μίστρες Δάβιδσον τὴν ὁποίαν περιμένομεν· θὰ τὴν γνωρίζετε ἐκ φήμης.

— Μάλιστα.

Τὴν ἑπομένην δευτέραν ἡ ἀγγελία τοῦ θεάτρου τοῦ Κόβεντ-Γάρδεν διελάμβανε μεγάλοις γράμμασι τὰ ἑξῆς·

Τὴν προσεχῆ Παρασκευὴν ὁ *Μαῦρος τῆς Βενετίας* τοῦ Σαίξπηρ ἐν γαλλικῇ μεταφράσει τοῦ Ἀλφρέδου δὲ Βιγνύ· τὸ πρόσωπον τοῦ *Μαύρου* θὰ παραστήσῃ ὁ ΡΟΒΕΡΤΟΣ ΣΜΙΔΤ καὶ τὸ τῆς *Δεσδέμονας* ἡ μίστρες ΔΑΒΙΔΣΟΝ.

Ε'

Ἡ συρροὴ ἦτο μεγάλη εἰς τὸ Κόβεντ-Γάρδεν. Τὸ Λονδῖνον ἅπαν εἶχε μετακομισθῆ εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Θεάτρου.

Δύο διάσημοι τεχνῖται ἐνεφανίζοντο ἐπὶ τῆς Λονδινείου σκηνῆς. Ἡ παράστασις ἤρχισε.

Ὁ Ὀθέλλος παρουσιάσθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς· σιγὴ βαθυτάτη.

Ὁ Ῥοβέρτος Σμίδτ ἡγουμένων δαδοφόρων ὑπηρετῶν καὶ ἀκολουθοῦντος τοῦ Ἰάγου προυχώρησε μετ' ἀξιοπρεπείας. Ἦτο λαμπρὸς καὶ αἱ κινήσεις του μεγαλοπρεπέσταται.

Ἐν τῇ σκηνῇ τῆς βενετικῆς γερουσίας, ἦτο θαυμάσιος ἐν τῇ ἁπλότητί του ὅτε ἀπήντα εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ Βραβαντίου, ἔπειτα ὅταν ἤρχισε τοὺς ὡραίους ἐκείνους στίχους, δι' ὧν γίνεται ἡ ἀφήγησις τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔρωτος τῆς Δεσδέμονας, ἡ τραχεῖα καὶ ἀλαζονικὴ φωνή του ἐπραΰνθη ὡς ἐκ μαγείας καὶ ἤκουες πλέον ἐμπαθῆ ἐραστήν. Ποτὲ ὑποκριτὴς δὲν εἶχε παραστήσει τόσον ἐπιτυχῶς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ἡ Δεσδέμονα παρουσιάσθη.

Καὶ ἤρχισε τότε μεταξὺ τῶν δύο μεγάλων τεχνιτῶν ἀγὼν τέχνης καὶ μεγαλοφυΐας. Δισχίλιοι θεαταὶ ἀνευφήμουν ὡς μία φωνή.

Ἤρχισεν ἡ πέμπτη πρᾶξις. Εἴμεθα εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς Δεσδέμονας. Κοιμᾶται ἐπὶ τῆς κλίνης της, ἡμιενδεδυμένη, ἀνυπόδητος, μὲ λευκὸν ἱμάτιον, μὲ τὴν κόμην κεχυμένην! Ὁ Ὀθέλλος ἢ μᾶλλον ὁ Φράγκ Βάρνερ εἰσέρχεται κρατῶν λύχνον ἐν τῇ ἀριστερᾷ καὶ ἀκουμβῶν τὴν δεξιὰν ἐπὶ τοῦ ἐγχειριδίου του. Ἀπέθηκε τὸν λύχνον ἐπί τινος τραπέζης, ἐπλησίασε πρὸς τὴν Δεσδέμονα, τὴν παρετήρησε καὶ μὲ ζοφερὰν φωνὴν λέγει·

Τὸ φῶς νὰ σβύσω, καὶ ἔπειτα... τὸ φῶς αὐτὸ νὰ σβύσω!
Σὺ φωτοδότη λειτουργὲ, ἂν τώρα σὲ φυσήσω,
τὴν λάμψιν πάλιν ἠμπορῶ νὰ σοῦ τὴν ξαναδώσω,
ἂν μετανοιώσω. Ἀλλ' ἐὰν σοῦ πάρω μιὰν τὸ φῶς σου,
σὲ, ποῦ ἡ φύσις σ' ἔπλασε τὴν τέχνην της νὰ δείξῃ,
ποιὸς Προμηθεὺς θὰ δυνηθῇ τὴν φλόγα νὰ μοῦ φέρῃ
νὰ ξανανάψω τέτοιον φῶς! Τὸ ῥόδον ἂν τὸ κόψω,
δὲν ἠμπορῶ τὴν βλάστησιν καὶ πάλιν νὰ τοῦ δώσω.
Θὰ μαρανθῇ!... 1

Ἐστάθη λησμονῶν πρὸς στιγμὴν τὸν σκοπόν του. Ἔκυψε, τὴν ἠσπάσθη καὶ ἐξηκολούθησεν ἀμέσως·

Ὦ σὺ, μοσχάτη ἀναπνοὴ, ποῦ τὴν δικαιοσύνην
τὴν μισοπεῖθεις τὸ σπαθὶ νὰ σπάσῃ, — ἓν ἀκόμη·
ἀκόμη ἕν...

Ἐνταῦθα ἐξέλιπε σχεδὸν ἡ φωνή του· καὶ πάλιν ἐξηκολούθησεν·

Ἀκόμη ἕνα, καὶ αὐτὸ νὰ ἦναι τελευταῖον.
Δὲν ἐξανάγεινε ποτὲ τόσον γλυκειὰ ἡ πίκρα!

Συνεκινήθη ἐκ βάθους καρδίας τὸ Θέατρον. Μὲ τόσον βαθὺ αἴσθημα ἀπηγγέλθησαν οἱ στίχοι, τόσον διαπεραστικὸν, ὥστε τὸ δρᾶμα δὲν ἦτο πλέον ἴνδαλμα, ἀλλὰ πραγματικότης. Δὲν ἦτο πλέον Ὀθέλλος καὶ Δεσδέμονα, ἀλλ' ἀνὴρ μέλλων νὰ φονεύσῃ γυναῖκα, γυνὴ μέλλουσα ν' ἀποθάνῃ. Μετά τινας στιγμὰς περίφοβος ἐγείρετο ἡ Δεσδέμονα ὀμνύουσα ὅτι *τὸν Κάσσιον ποτέ της δὲν τὸν ἠγάπησε*. Ὁ Φράγκ τὴν διέκοψε·

Μὰ τὸν Θεόν, 's τὰ χέρια του τὸ εἶδα τὸ χ α ρ τ ί

— Τὸ *μανδῆλι*... ἐψιθύρισεν ἡ Δάβιδσον, νο-

1 Ἐκ τῆς μεταφράσεως τοῦ κ. Δ. Βικέλα.

μίζουσα ὅτι ὁ ἠθοποιὸς κατὰ λάθος εἶπε *χαρτὶ* ἀντὶ *μανδῆλι*, ὅπως εἶνε εἰς τὸ δρᾶμα.

Μὰ τὸν Θεόν, 's τὰ χέρια του τὸ εἶδα τὸ χαρτί,

ἐπανέλαβεν ἐκεῖνος ἐπιμένων καὶ θέτων ὑπὸ τὰς ὄψεις τῆς μίστρες Δάβιδσον, τὴν ἐπιστολὴν, ἣν τῷ εἶχε γράψει ὁ υἱός του τὴν παραμονὴν τοῦ θανάτου του. Ἡ νεαρὰ γυνὴ μόλις ἔρριψε τὰ βλέμματα ἐπὶ τῆς γραφῆς, ἀφῆκε φοβερὰν κραυγήν. Καὶ ὁ Βάρνερ ἐξηκολούθησε·

Τὸ εἶδα, ὦ ἐπίορκη! Πετρόνεις τὴν καρδίαν μου!
κ' ἐκεῖνο πῶχω εἰς τὸν νοῦν, μὲ θέλεις νὰ τὸ κάμω
ὡς φονικόν...

Ταῦτα λέγων δὲν ἦτο πλέον ἄνθρωπος, ἀλλὰ λέων βρυχώμενος· ἔπνεεν ἐκδίκησιν. Καὶ ἡ σκηνὴ ἐξηκολούθει. Ἦτο φοβερὸν τὸ δρᾶμα διὰ τοὺς ὑποκριτὰς, θαυμάσιον διὰ τοὺς θεατὰς, οἵτινες δὲν ἤξευρον τὸ μυστήριον, τὸ ὁποῖον εἶχε μαντεύσει ἡ Δάβιδσον·

... Αὔριον, ἂν θέλῃς σκότωσέ με·
ἀπόψε ὅμως ἄφησε νὰ ζήσω....

ὑπέλαβεν ἐκείνη μὲ ἀδύνατον φωνὴν, ἀλλ' ὁ Φράγκ·

..... ἀναβολὴν δὲν ἔχει!

ἀνέκραξε καὶ κρατῶν αὐτὴν προσπαθοῦσαν νὰ διαφύγῃ τὴν ῥίπτει ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ τὴν μαχαιρώνει.

Ἐστέναξε στεναγμὸν ὑπόκωφον, ἡ φωνή της ἐσβέσθη καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν χειροκροτημάτων κατέπεσεν ἡ αὐλαία. Ὄνειρον ἦτο ἡ παράστασις ἐκείνη· μετὰ στιγμιαίαν σιγὴν ἤρχισαν πάλιν τὰ χειροκροτήματα καὶ πάντες ἐζήτουν νὰ ἴδωσι τὸν Ὀθέλλον καὶ τὴν Δεσδέμοναν. Ἀνεπετάσθη ἡ αὐλαία καὶ εἶδον μὲ ἀγρίους ὀφθαλμοὺς τὸν Βάρνερ καὶ κάτωχρον, τὴν δὲ Δάβιδσον ἄπνουν καὶ αἱματόφυρτον. Τρόμος κατέλαβε τότε τὸ Θέατρον. Ὁ Φράγκ ἦτο παράφρων, ἡ δὲ Δεσδέμονα ὡς ἐκ θαύματος μόνον ἠδύνατο νὰ σωθῇ, κατὰ τὴν ἀπόφανσιν τῶν ἰατρῶν.

Μετὰ ἕνα μῆνα ἡ ἠθοποιὸς εἶχε σωθῆ, ἔκτοτε δὲ ὠνόμασεν ἑαυτὴν Στέλλαν Μόντη καὶ οὐδὲ στιγμὴν ἀφῆκε μακράν της τὸν δυστυχῆ πατέρα. Ἠθέλησε νὰ ἐξιλεώσῃ τὴν σκιὰν τοῦ υἱοῦ, ὃν ἀκουσίως ὡδήγησεν εἰς τὸν θάνατον, περιποιουμένη τὸν παράφρονα πατέρα του[1].

[Alphonse Brot]. Σ.

1 Ἐκ τῆς Ἑστίας.

Η ΣΙΒΗΡΙΑΝΗ ΝΕΑΝΙΣ

Μετάφρασις Δ. Γ. Μοστράτου

Συνέχεια καὶ τέλος. Ἴδε σελ. 246.

Ὅτε ἡ Πρασκοβία ἀφίκετο σὺν τῷ ὁδηγοῦντι αὐτὴν ἐμπόρῳ εἰς τὸ μέγαρον τῆς ἡγεμονίδος, ὁ θυρωρὸς ἤνοιξεν αὐτοῖς τὴν θύραν. Ἀλλ' ἡ νεᾶνις, βλέπουσα αὐτὸν σειρήτια φέροντα, ὑπέλαβεν αὖθις ὅτι ἐξήρχετό τις ἐκεῖθεν γερουσιαστὴς καὶ προσέκλινε ταπεινῶς.

— Εἶνε ὁ θυρωρὸς τῆς ἡγεμονίδος, εἶπεν αὐτῇ, χαμηλῇ τῇ φωνῇ, ὁ συνοδεύσας ἔμπορος.

Ἀναβάσης τῆς νεάνιδος εἰς τῆς κλίμακος τὸ ἄκρον, ὁ θυρωρὸς δὶς ἔκρουσε τὸν κώδωνα· τούτου τὴν αἰτίαν ἡ νεᾶνις οὐδαμῶς ἀνεῦρεν· ὅτε ὅμως ἀνεμνήσθη ὅτι ἐνίοτε εἶχεν εἰδεῖ κωδώνια παρὰ τὰς θύρας τῶν καταστημάτων, διελογίσθη ὅτι ἡ κωδωνοκρουσία ἐκείνη ἐσήμαινε τὸ κατὰ τῶν κλεπτῶν ἀγρυπνεῖν.

Εἰςελθοῦσα εἰς τὴν αἴθουσαν, συνεστάλη, πρὸ τῆς ἐν αὐτῇ σοβαρότητος καὶ σιγῆς, οὐδέπω τέως ἰδοῦσα ὁμοίαν καταστόλιστον μάλιστα δὲ κατάφυτον αἴθουσαν.

Οἱ συγκεκλημένοι ἦσαν πολυπληθεῖς, κατὰ θιάσους τεταγμένοι καὶ ἓν τινι γωνίᾳ ἔπαιζον οἱ νεώτεροι περί τινα τράπεζαν. Ἅπαντες πρὸς τὴν νέαν ἠτένιζον. Ἡ γηραιὰ ἡγεμονὶς ἔπαιζε boston[1] μετὰ τριῶν προσκεκλημένων, ἀλλ' ἅμα ἰδοῦσα τὴν νεάνιδα προσεκάλεσεν αὐτὴν ἐγγυτέρω.

— Χαῖρε, τέκνον μου, εἶπεν αὐτῇ· Ἔχεις γράμμα πρός με.

Ἡ Πρασκοβία δυστυχῶς εἶχε λησμονήσει νὰ προετοιμάσῃ τὴν ἐπιστολὴν, διότι ἠναγκάσθη νὰ ἐξελκύσῃ ἐκ τοῦ κόλπου αὐτῆς σακκίδιόν τι, ἐξ οὗ ἐπιμόχθως ἐξήγαγε τὸ γράμμα.

Οἱ παρόντες νεανίσκοι ἐγέλων, ψιθυρίζοντες χαμηλοφώνως, ἐν ᾧ χρόνῳ τῶν συμπαικτόρων τις, ἕτοιμος ὢν νὰ παίξῃ καὶ σφόδρα ἐνοχλούμενος ὑπ' ἐκείνης τῆς ἐπισκέψεως, ἀνυπομόνως ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῖς δακτύλοις ἔκρουε καὶ ἐθεώρει τὴν εὐθυμίαν αὐτοῦ διαταράξασαν νεήλυδα κόρην· ἀλλὰ καὶ αὐτὴ, βλέπουσα τὸν ἄνθρωπον, ἀνεγνώρισεν αὐτὸν ὡς τὸν πολύσαρκον ἐκεῖνον τὸν ἀρνηθέντα νὰ λάβῃ τὴν πρὸς τὴν γερουσίαν αἴτησιν αὐτῆς.

Ὅτε ὁ συμπαίκτωρ οὗτος εἶδε τὴν ἡγεμονίδα, συμπτύσσουσαν αὖθις τὸ γράμμα, ἐφώνησε σμερδαλέᾳ φωνῇ.

— Boston!

Ἀλλ' ἡ Πρασκοβία, οὖσα ἤδη τεταραγμένη διότι ὁ ἄνθρωπος ἀσκαρδαμυκτεὶ πρὸς αὐτὴν ἠτένιζεν, ἐνόμισεν ὅτι πρὸς αὐτὴν τὸν λόγον ἀπέτεινε καὶ παραχρῆμα ἀπεκρίθη,

— Τί ἀγαπᾶτε, κύριε;

Ἄσβεστον τότε ἐγέλασαν πάντες οἱ ἐν τῇ αἰθούσῃ.

Ἡ ἡγεμονὶς εἶπε πρὸς τὴν νεάνιδα ὅτι ἔχαιρεν ἐπὶ τῷ ἀγαθῷ αὐτῆς τρόπῳ καὶ τῇ πρὸς τοὺς γονεῖς ἀγάπῃ, ὑποσχομένη νὰ βοηθήσῃ αὐτῇ ἐν και-

1 Εἶδος χαρτοπαιγνίου δυσχεροῦς καὶ πολυπλόκου. Σ. Μ.

ρῷ· εἰποῦσα δὲ καί τινας γαλλικὰς λέξεις πρὸς γυναῖκά τινα τοῦ οἴκου ἐσήμηνε τῇ κεφαλῇ πρὸς τὴν κόρην ν' ἀπέλθῃ.

Ἡ Πρασκοβία, κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς παρὰ τῇ νέᾳ προστατρίᾳ διαμονῆς, ἐν μεγάλῃ διετέλει ἀμηχανίᾳ καὶ ἀπομονώσει, προτιμῶσα νὰ ἔμενε μᾶλλον παρὰ τοῖς ἐν Wassili-Ostrow φίλοις, ἔτι δὲ καὶ παρ' αὐτῷ τῷ ἐμπόρῳ.

Ἀλλ' οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας ἤρξατο ἀπολαύουσα πλείονος ἐν τῷ οἴκῳ θάρρους, γνωρισθεῖσα πρὸς πάντας τοὺς αὐτὸν οἰκοῦντας. Οἱ ὑπηρέται ἦσαν τόσον φιλόφρονες, ὅσον ἡ κυρία ἀγαθὴ καὶ γενναία.

Καίπερ δ' ὁμοτράπεζος τῇ ἡγεμονίδι, οὐδέποτε ὅμως εἶχε κατορθώσει νὰ διαλεχθῇ πρὸς αὐτὴν ἰδιαιτέρως, ἄλλως τε καὶ διότι πολλάκις δὲν ἐνεφανίζετο ἡ γηραιὰ γυνή, ἕνεκα τῶν τῆς ἡλικίας ἀσθενειῶν της.

Μετ' οὐ πολὺν χρόνον πάντες οἱ εἰς τὸ μέγαρον προσερχόμενοι ἐσυνήθισαν βλέποντες τὴν κόρην καὶ οὐδόλως πλέον προσεῖχον αὐτῇ τὸν νοῦν.

Ἀλλ' ἡ νεαρὰ ξένη πολλάκις δι' ἄλλων τινῶν ὑπεμίμνησκε τὴν γραίαν τὸν σκοπὸν τῶν ἐλπίδων καὶ τῆς ὁδοιπορίας αὐτῆς· ἀλλ' ὅμως εἴτε διότι αὐτὴ ἡ ἡγεμονὶς ἀδύνατον ὑπελάμβανε τὴν ἐπιτυχίαν, εἴτε διότι οἱ ἀναλαβόντες νὰ λαλήσωσι πρὸς ἐκείνην παρέβησαν τὴν ἑαυτῶν ὑπόσχεσιν, αἱ παρακλήσεις τῆς νεάνιδος οὐδὲν ἐπήνεγκον ἀγαθόν, πᾶσαι δ' αἱ ἐλπίδες ἐστηρίζοντο ἐπὶ τῆς προστασίας τῶν ἐν Wassili—Ostrow φίλων, οὓς καὶ πολλάκις ἔβλεπε. Ἐνταῦθα δὲ σημειωτέον ὅτι, ἐν ᾧ χρόνῳ διετέλει ἔτι παρὰ τῷ κατὰ πρῶτον αὐτὴν ξενώσαντι ἐμπόρῳ, ὁ κ. B***, ἀξιωματικὸς τοῦ ὑπουργείου καὶ ἐξ ἀπορρήτων γραμματεὺς τῆς Α. Α. Μ. τῆς βασιλομήτορος, εἶχε συμβουλεύσει τῇ νεάνιδι ἡμῶν ν' ἀνοίξῃ συνδρομῶν κατάλογον, ὑποσχόμενος ἅμα νὰ ἐμφανίσῃ αὐτὸς εἰς ἀνωτέρους τὸν κατάλογον ἐκεῖνον.

Οὗτος ὁ κ. B***, ὑπολαβὼν ὅτι ἔμελλε νὰ βοηθήσῃ συνήθη πτωχήν, εἶχε προορίσει τῇ νεάνιδι ῥούβλια πεντήκοντα καὶ ἤδη μετεκαλέσατο αὐτὴν εἰς τὸν ἴδιον οἶκον.

Ὅθεν ἡ νέα ἐπορεύθη αὐτόσε πρωΐᾳ τινί, ἐνόσῳ ἐκεῖνος ἀπῆν ἐν τῇ πόλει, τυχοῦσα φιλικῆς δεξιώσεως παρὰ τῆς κυρίας B***, ἀκροασαμένης τὴν ἀφήγησιν τῶν συμβάντων αὐτῇ μετ' ἐκπλήξεως ἅμα καὶ εὐαρεσκείας.

Ἐν τοσούτῳ ἡ Πρασκοβία ἔβαινεν ἤδη ἐκείνην τὴν ὁδὸν, ἥτις μετ' ὀλίγον ἔμελλε ν' ἀγάγῃ αὐτὴν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν παντὸς αὐτῆς πόθου.

Ἡ κ. B*** παρεκάλεσεν αὐτὴν ν' ἀναμείνῃ τοῦ συζύγου τὴν ἐπάνοδον, ἐν δὲ τῇ μακρᾷ αὐτῶν συνδιαλέξει, ἡ Πρασκοβία διπλασίως ἢ τὸ κατ' ἀρχὰς ἤρξατο διαφέρουσα τῇ κυρίᾳ ἐκείνῃ.

Ὅταν οἱ ἀληθινὴν ἀξίαν ἔχοντες, ὅταν αἱ ἀγαθαὶ ψυχαὶ κατὰ πρῶτον συναντῶσιν ἀλλήλαις, δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι καὶ τότε πρῶτον γνωρίζονται, ἀλλ' ὅτι ἀναγνωρίζονται ὡς παλαιοὶ φίλοι, ὄντες τέως κεχωρισμένοι ἢ ὑπὸ τῆς ἀποστάσεως ἢ ὑπὸ τῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀνίσου αὐτῶν θέσεως.

Ἀφ' ἧς ὥρας ἡ Πρασκοβία ἦν παρὰ τῇ κυρίᾳ ἐκείνῃ, γηθόσυνος ᾔσθετο ὅτι καὶ αὖθις ἐτύγχανε τῆς ἐγκαρδίου ἐκείνης καὶ ἁπλῆς δεξιώσεως, τῆς μηδεπώποτε διαψευσάσης τὰς ἐλπίδας αὐτῆς. Ἡ νεᾶνις προῃσθάνετο ἤδη τὴν εὐτυχίαν αὐτῆς καὶ ἐνδομύχως ἐθάρσει καὶ ἔχαιρεν ὅσον οὐδεπώποτε.

Αἱ παρακλήσεις αὐτῆς, εὐμενῶς ἀκουόμεναι καὶ ὑπὸ τῆς ἐλπίδος ὑπερειδόμεναι, ἔσχον ὅλην ἐκείνην τὴν θέρμην ἥτις ἔμελλε νὰ βεβαιώσῃ τὴν ἀγαθὴν αὐτῶν ἔκβασιν.

Ἐπανελθὼν οἴκαδε ὁ κ. B***, ἐνύγη τὴν καρδίαν ὅσον καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ, οὐδὲ προσήνεγκε τῇ νεάνιδι ἣν εἶχε προετοιμάσει συνδρομὴν πρὶν ἢ γνωρίσει τὴν Πρασκοβίαν.

Μέλλων ὅμως νὰ πορευθῇ ἀμέσως πάλιν εἰς τὴν αὐλήν, ὑπέσχετο νὰ συστήσῃ τὴν κόρην τῇ Α. Μεγαλειότητι, καιροῦ καὶ περιστάσεως ἐπιτρεπόντων. Ὅθεν παρεκάλεσε τὴν κόρην νὰ γευματίσῃ παρ' αὐτῷ, ἀναμένουσα τὴν ἀπάντησιν τῆς βασιλομήτορος.

Ἡ βασιλομήτωρ προσέταξε νὰ προσαχθῇ αὐτῇ ἡ Πρασκοβία τῇ ἕκτῃ ὥρᾳ αὐτῆς ἐκείνης τῆς ἑσπέρας. Ἀλλ' ἡ ὁδοιπόρος δὲν προσεδόκα τηλικοῦτον εὐτύχημα· ὅτε δὲ διεβεβαιώσαντο αὐτὴν περὶ τῆς ἀληθείας, ὠχρίασε καὶ παρὰ μικρὸν ἐλειποθύμει. Ἀντὶ δὲ νὰ εὐχαριστήσῃ τῷ κ. B***, ἠτένισε πρὸς τὸν οὐρανόν, δακρύουσα.

— Ὦ θεέ μου! ἀνεφώνησε, δὲν ἤλπισα λοιπὸν ματαίως ἐπὶ σέ!

Τεταραγμένη καὶ ἀγνοοῦσα πῶς νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς τῷ νέῳ εὐεργέτῃ, ἐφίλει τὰς χεῖρας τῆς κυρίας B***.

— Σὺ μόνη, ἔλεγεν αὐτῇ, εἶσαι ἀξία νὰ καταστήσῃς δεκτὴν τὴν εὐχαριστίαν μου πρὸς τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα, παρ' οὗ ἀναμένω τοῦ πατρός μου τὴν ἐλευθέρωσιν!

Περὶ τὸ ἑσπέρας, περιποιηθέντες ὀλίγον τὸν ἁπλοῦν αὐτῆς ἱματισμὸν καὶ κατ' οὐδὲν αὐτὸν μεταβαλόντες, παρέδωκαν αὐτὴν τῷ κ. B***, ὃς καὶ ὁδήγησεν αὐτὴν εἰς τ' ἀνάκτορα.

Ἀλλὰ τούτοις προσεγγίζουσα, ἀνεμιμνήσκετο τοῦ πατρὸς αὐτῆς, παρασκευάσαντος ποτὲ λίαν δυσχερῆ τὴν εἰς τ' ἀνάκτορα εἴσοδον.

— Ἂν μ' ἔβλεπε τώρα! ἔλεγε πρὸς τὸν ὁδηγὸν αὐτῆς, ἂν ἐγνώριζε πρὸς τίνα πορεύομαι! Ὁποίαν χαρὰν ἤθελε χαρῆ! Ὦ θεέ μου, θεέ μου! τελείωσον τὸ ἔργον σου!

Μὴ ἐρωτήσασα μήτε πῶς ἔπρεπε νὰ ἐμφανισθῇ, μήτε τί ὤφειλε νὰ εἴπῃ, ἀνῆλθεν ἀτάραχος εἰς τῆς Βασιλομήτορος τὸ δωμάτιον. Ἡ Α. Μεγαλειότης ἐδέξατο αὐτὴν τῇ πασιγνώστῳ αὐτῆς ἀγαθότητι,

ἐρωτήσασα τὰ κατ' αὐτήν, διότι, ἐξ ὅσων εἶχεν ἀφηγηθῆ ὁ κ. B***, ζωηρῶς ἐπεθύμει νὰ γνωρίσῃ αὐτά.

Ἡ Πρασκοβία παρέστησε τὸν σκοπὸν τῆς ὁδοιπορίας αὐτῆς καί, πεποιθυῖα περὶ τῆς ἀθωότητος τοῦ πατρός, δὲν ἐζήτησε χάριν, ἀλλ' ἀναθεώρησιν τῆς δίκης αὐτοῦ.

Ἡ αὐτῆς Μεγαλειότης ἐπῄνεσε τὴν τόλμην καὶ τὴν υἱικὴν αὐτῆς εὐσέβειαν, ὑποσχομένη νὰ συσταθῇ αὐτὴν τῷ αὐτοκράτορι, ἐγχειρίσασα αὐτῇ τριακόσια ῥούβλια, διὰ τὰς πρώτας αὐτῆς ἀνάγκας καὶ βεβαιώσασα ἅμα ὅτι ἔμελλε νὰ τύχῃ καὶ ἄλλων εὐεργετημάτων.

Ἡ Πρασκοβία ἀπῆλθε τῶν ἀνακτόρων τόσον κατανενυγμένη ἐπὶ τῇ εὐτυχίᾳ αὐτῆς καὶ τῇ ἀγαθότητι τῆς αὐτοκρατείρας, ὥστε, τῆς κ. B*** ἐρωτησάσης αὐτήν, ἅμα ἐπιστρέψασαν, ἂν ἔχαιρεν ἐπὶ τῇ πρὸς τὴν αὐτοκράτειραν ἐμφανίσει, ἀπεκρίνατο μόνον διὰ κρουνῶν θαλερῶν δακρύων.

Ἀλλὰ τῆς νεάνιδος ἀπούσης ἤδη δι' ὅλης τῆς ἡμέρας κυρία τις τῶν ἐν τῷ οἴκῳ τῆς ἡγεμονίδος T***, μὴ βλέπουσα αὐτὴν ἀπὸ πρωΐας ἤδη ἐπανερχομένην, ἠρώτησε τὸν συνοδεύσαντα αὐτὴν ὑπηρέτην καὶ ἔμαθεν ὅτι αὐτὸς εἶχεν εἰδεῖ τὴν κόρην ἐπιβαίνουσαν ὀχήματος μετὰ τοῦ κ. B***, ἵνα πορευθῶσιν εἰς τὰ ἀνάκτορα· ὥστε εἶχον ἤδη μάθει τὴν εἰς τὴν αὐλὴν ἐμφάνισιν αὐτῆς οἱ περὶ τὴν ἡγεμονίδα T***.

Ὅτε ἐπέστρεψε περὶ τὴν ἑνάτην ἑσπερινὴν ὥραν, κατὰ πρῶτον ἤδη προσεκλήθη ἀμέσως εἰς τῆς ὁμηγύρεως τὴν αἴθουσαν, διότι ἡ πρόσφατος αὐτῆς ἐπιτυχία εἴχέ πως διαταράξει τὰς κοινὰς πεποιθήσεις.

Ἐπὶ τῇ εὐτυχίᾳ αὐτῆς ἐχάρησαν μὲν χαρὰν μεγάλην σφόδρα οἱ ἀγαπήσαντες τὴν νεάνιδα, ἐφάνη δὲ ὅτι μείζονα ἔτι ἐχάρησαν καὶ ὅσοι τέως ὀλιγώρως αὐτῇ διέκειντο.

Τότε δὲ παρετήρησαν ὅτι εἶχεν ὡραῖον πρόσωπον καὶ τρόπον, ὅτι εἶχεν ὡραίους ὀφθαλμούς.

Ἀφηγηθείσης δὲ τὰς ὑποσχέσεις τῆς Α. Μεγαλειότητος καὶ τὰς περὶ ἐλευθερώσεως τοῦ πατρὸς ἐλπίδας, οἱ πάντες ταῦτα φυσικώτατα καὶ εὐχερῆ ἐχαρακτήρισαν.

Πλεῖστοι τῶν συγκεκλημένων γενναιοφρόνως ἀνέλαβον νὰ προστατεύσωσιν αὐτῆς καὶ νὰ λαλήσωσι πρὸς τὸν ὑπουργόν· ἐν τέλει δ' ἡ χαρὰ γενικὴ ἐφαίνετο καὶ αὐτὸς ὁ παίζων τὸ boston ἔδειξεν ὅτι ζωηρῶς αὐτῷ διέφερεν ἡ νεᾶνις, ἀφοῦ, ἐννοεῖται, ἐξωφλήθησαν τὰ τοῦ χαρτοπαιγνίου χρέη.

Ἡ νεᾶνις μετ' ὀλίγον εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἴδιον κοιτῶνα ἵνα δεηθῇ καὶ εὐχαριστήσῃ τῷ Κυρίῳ ἐπὶ ταῖς ἀπροσδοκήτοις αὐτοῦ δωρεαῖς. Ἡ εὐτυχία αὐτῆς ἐπὶ πολλὰς ὥρας ἀπεμάκρυνε τὸν ὕπνον, ὅστις τοσάκις εἶχε φύγει αὐτήν, δι' αἰτίας πάνυ διαφόρους.

Τῇ ἐπαύριον, ἅμα ἀναμνησθεῖσα τῶν τῇ προτεραίᾳ γενομένων, ἔβαλε κραυγὴν χαρᾶς.

— Δὲν μ' ἀπατᾷ ἀπατηλὸν ὄνειρον; ἀληθῶς εἶδον τὴν βασιλομήτορα; ἀληθῶς μοὶ ἐλάλησε τόσον φιλαγάθως;

Ἡ χαρμόσυνος τῆς νέας παραφορὰ ηὔξετο ἐφ' ὅσον αἱ σκέψεις αὐτῆς, διαυγέστεραι γινόμεναι, ἠλευθεροῦντο τῆς ἐκ τοῦ ὕπνου χαλαρώσεως.

Ἐνδυθεῖσα ταχέως καὶ σπεύδουσα ἔτι μᾶλλον νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν τῇ προτεραίᾳ συμβάντων, ἤνοιξεν ἀμέσως σύρτην, περιέχοντα τὰ χρήματα, τὰ ἐντολῇ τῆς Α. Μεγαλειότητος ἐπιδοθέντα αὐτῇ.

Μετά τινας ἡμέρας ἡ βασιλομήτωρ ὥρισεν αὐτῇ σύνταξιν, εὐδοκήσασα ἅμα νὰ ἐμφανίσῃ αὐτὴ ἡ ἰδία τὴν κόρην πρὸς τὸν αὐτοκράτορα καὶ τὴν αὐτοκράτειραν, οἵτινες ἐξ ἴσου εὐμενῶς τὴν νέαν ὑπεδέξαντο.

Παρὰ τῆς γενναιοδωρίας αὐτῶν ἔλαβε δῶρον πεντακισχιλίων ῥουβλίων, ἐδόθησαν δὲ καὶ ἐπιταγαὶ πρὸς ἀναθεώρησιν τῆς τοῦ πατρὸς δίκης.

Ἀλλὰ πᾶσαν δυσχέρειαν ἐξωμάλισε τὸ ζωηρὸν διάφορον, ὅπερ πάραυτα ἐνέπνευσεν ἡ νεᾶνις τῷ ὑπουργῷ τῶν ἐσωτερικῶν κ. K*** καὶ πάσῃ αὐτοῦ τῇ οἰκογενείᾳ.

Ὁ σεβάσμιος οὗτος ἀνὴρ ἐκέκτητο δύο ἀγαθά, σπανίως συνυπάρχοντα παρὰ τοῖς ἐν τέλει, τὴν δύναμιν δηλονότι καὶ τὴν θέλησιν τοῦ εὐποιεῖν, εὐγενῶς χαριζόμενος· πολλάκις μάλιστα ὅσα καλὰ ἠγάπα νὰ περιποιῇ τοῖς ἄλλοις, ἐγίνοντο πρὶν ἢ οἱ δυστυχοῦντες ἐξαιτήσωνται αὐτά.

Ὁ κ. K*** κατέβαλε πᾶσαν τὴν ἔμφυτον αὐτῷ φιλόφρονα ἀγαθότητα πρὸς ἀποπεράτωσιν τῆς ἀναθεωρήσεως ἧς εἶχεν ἀναλάβει δίκης· ἀπ' ἐκείνης δὲ τῆς ὥρας ἡ περισπούδαστος ἱκέτις οὐδένα εἶχε φόβον περὶ τῆς μελλούσης τύχης αὐτῆς.

Γνωσθεῖσα ἤδη τοῖς ἐν τῇ αὐλῇ καὶ εὐνοηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ, ἡ Πρασκοβία ἐθεᾶτο θαυμάζουσα μᾶλλον ἢ χαίρουσα τὴν ἀπροόπτως ὑπὲρ αὐτῆς ἐκδηλωθεῖσαν μέριμναν τοῦ δημοσίου.

Καὶ αὐτοὶ τῆς ἀλλοδαπῆς οἱ πρέσβεις καὶ οἱ ἐξοχώτεροι τῆς πόλεως ἠθέλησαν νὰ ἴδωσιν αὐτήν, πολλὴν πρὸς αὐτὴν τὴν εὔνοιαν ἐπιδειξάμενοι.

Ἡ ἡγεμονὶς Y*** καὶ ἡ κυρία O*** ἀμφότεραι ὥρισαν αὐτῇ ἐξ ἑκατὸν ῥουβλίων σύνταξιν.

Ἀλλ' ὅμως ἡ πάγκοινος αὕτη ἀγάπη οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον μετέβαλε τοὺς τρόπους τῆς κόρης, οὐδεμίαν ἐν αὐτῇ ἐξήγειρε ματαιοδοξίαν. Ἡ ἡμετέρα νεᾶνις πάντοτε προσεφέρετο μετὰ τῆς σταθερότητος ἐκείνης, ἣν ἡ ἁπλότης χορηγεῖ, ἐξέστω δὲ λέγειν μετ' ἐκείνης τῆς ἐκ τῆς ἀθωότητος τόλμης, ἥτις δὲν πιστεύει ὅτι οἱ ἄλλοι εἶνε μοχθηροί.

Ὅσοι μὲν σκοπίμως ἐμελέτησαν καὶ καρποφόρως ἐνεβάθυναν εἰς τὰ τῶν ἀνθρώπων, πάντοτε ἀναγκάζονται νὰ προσφέρωνται ἁπλῶς καὶ ἄνευ ἀ-

ξιώσεων, οὕτω δ' ἐνίοτε ἐπὶ πολὺν χρόνον μοχθοῦσιν ὅπως ἀφίκωνται ὅθεν ἔδει ν' ἀρχίσωσιν.

Ἀλλ ἡ Πρασκοβία, ὄντως ἁπλῆ καὶ μὴ ἀπαιτητική, οὐδεμίαν εἶχεν ἀνάγκην προςπαθείας ἵνα φανῇ τοιαύτη, διόπερ οὐδέποτε παρηγκωνίζετο ἐν ταῖς καλαῖς ὁμηγύρεσι.

Ἡ ὀρθὴ κρίσις καὶ ὁ φυσικὸς καὶ ὑγιὴς νοῦς ἀνεπλήρουν τὴν περὶ παντὸς πράγματος παχυλὴν αὐτῆς ἄγνοιαν, πολλάκις δ' αἱ εὔστοχοι καὶ ἀπροςδόκητοι αὐτῆς ἀποκρίσεις ἐσύγχυσαν καὶ ἐτάραξαν τοὺς ἀδιακρίτους.

Ἡ νεᾶνις ἡμῶν ἔτυχέ ποτε διηγουμένη, μεταξὺ δὲ λεγούσης, ἐνώπιον πολυαρίθμου ὁμηγύρεως, διέκοψέ τις αὐτήν, ἐρωτήσας δι' ὁποῖον ἔγκλημα κατεδικάσθη εἰς ἐξορίαν ὁ πατὴρ αὐτῆς.

Τὴν ἥκιστα ἀβρόφρονα ἐρώτησιν ταύτην ἀπεδοκίμασεν ἡ ὁμήγυρις, βαθέως σιωπήσασα, ἡ δὲ νεᾶνις, ἀκοντίσασα πρὸς τὸν ἀκριτόμυθον βλέμμα δικαίας, πλὴν ψυχρᾶς, ἀγανακτήσεως,

— Κύριε, ἀπεκρίνατο, οὐδέποτε πατὴρ εἶνε ἔνοχος διὰ τὴν κόρην του, ὁ δ' ἐμὸς εἶνε ἀθῶος.

Ὁσάκις ἐν λεπτομερείᾳ διηγεῖτο τὰ κατ' αὐτήν, ἐμφανίζουσα ἐν ἀγνοίᾳ τὰ προτερήματα τοῦ εὐγενοῦς αὐτῆς χαρακτῆρος, δὲν ᾐσθάνετο αὐτὴ ὃν τοῖς ἀκροαταῖς ἐνέπνεεν ἐνθουσιασμόν.

Ἔλεγε δὲ μόνον ὅπως ἀποκρίνηται πρὸς τὰς ἐρωτήσεις καὶ αἱ ἀποκρίσεις αὐτῆς πάντοτε ὑπηγορεύοντο ὑπ' αἰσθήματος εὐπειθείας, οὐδέποτε δ' ὑπὸ τοῦ πόθου τοῦ διαλάμπειν μεταξὺ ἄλλων, οὐδὲ τοῦ ἐνδιαφέρειν ποτέ τινι.

Οἱ πολλοὶ πρὸς αὐτὴν ἔπαινοι ἐξέπλησσον αὐτήν, διετράνου δὲ τὴν δυσαρέσκειάν της ὁσάκις ἦσαν βεβιασμένοι, ὑπερβολικοί, ἀνδεῖς.

Ἐν τοσούτῳ ἀπείρου ἀπήλαυε χαρᾶς καὶ εὐθυμίας καὶ διασκεδάσεων ἐν ᾧ χρόνῳ διέμενεν ἐν τῇ πρωτευούσῃ, καραδοκοῦσα τὴν ἀπόφασιν τῆς τοῦ πατρὸς ἀνακλήσεως. Τὰ πάντα ἦσαν νεοφανῆ, τὰ πάντα διέφερον αὐτῆ.

Οἱ συχνὰ πρὸς αὐτὴν ἀναστρεφόμενοι ἐθαύμαζον τὰς περὶ διαφόρων πραγμάτων ἐμβριθεστάτας κρίσεις αὐτῆς, δύο δὲ κυρίαι τῆς αὐλῆς ἰδιαζόντως αὐτὴν ἀγαπήσασαι, αἱ κόμησσαι W***, περιήγαγόν ποτε αὐτὴν ἐν τοῖς ἔνδον τῶν αὐτοκρατορικῶν ἀνακτόρων καὶ μεγάλως διεσκέδασαν ἐπὶ τῇ ἐν παντὶ βήματι ἐκπλήξει τῆς νεάνιδος, θεωμένης τοσοῦτον ἀθρόον πλοῦτον καὶ ἐριγδούπους θαλάμους καὶ δωμάτια.

Ἀλλ' ὅτε εἰςῆλθεν εἰς τὴν μεγαλοπρεπεστάτην αἴθουσαν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἀμέσως ἐσταυροκοπήθη, ὑπολαβοῦσα ὅτι εἰς ναὸν εἰςήρχετο. Τότε δὲ καὶ αὖθις ἐπανεῖδεν, ἀλλὰ δὲν ἀνεγνώρισεν αἰθούσας τινάς, δι' ὧν εἶχεν ἤδη διέλθει κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς πρὸς τοὺς αὐτοκράτορας σύστασιν· τόσον βαθέως κατ' αὐτὴν διελογίζετο τὴν ἑαυτῆς κατάστασιν καὶ τὴν εἰς τἀνάκτορα ἀγαγοῦσαν αὐτὴν σπουδαίαν αἰτίαν!

Διερχομένη δὲ μέγαν τινὰ θάλαμον καὶ ἐξιςαμένη πρὸ τηλικούτων θαυμασίων, κυρία τις τὸν θρόνον αὐτῇ ἔδειξεν.

Ἔστη αἴφνης ἡ νεᾶνις περιδεὴς καὶ ἔμφοβος.

— Ὦ! εἶπεν· οὗτος λοιπὸν εἶναι ὁ θρόνος τοῦ μονάρχου; Πόσον τὸν ἐφοβούμην ἐν Σιβηρίᾳ ἔτι οὖσα!

Ὁ ἐκ τῆς ἰδέας ταύτης πάλαι ποτὲ κυριεύων αὐτῆς φόβος, ἡ ἀνάμνησις τῶν τοῦ αὐτοκράτορος εὐεργετημάτων καὶ ἡ ἔννοια τῆς προςεχοῦς τοῦ πατρὸς ἐλευθερώσεως, ἀφάτου ταραχῆς ἐπλήρωσαν τὴν εὐγνώμονα αὐτῆς καρδίαν. Ὠχριῶσα δέ, ἤνωσε τὰς χεῖρας καί, μονονοὺ λειπόθυμος, ἐπανέλεγε πολλάκις, τρεμούσῃ φωνῇ,

— Ἰδοὺ λοιπὸν ὁ θρόνος τοῦ αὐτοκράτορος!!

Τότε, αἰτησαμένη τὴν ἄδειαν νὰ πλησιάσῃ, προέβη ὅλη τρέμουσα καὶ ὑπερειδομένη ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν ὁδηγητριῶν, βαθέως καὶ αὐτῶν τὴν καρδίαν νενυγμένων ἐπὶ τῷ ἀπροςδοκήτῳ ἐκείνῳ θεάματι.

Ἡ Πρασκοβία, γονυκλινὴς πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ θρόνου, ἐν ἐξάλλῳ χαρᾷ καὶ διὰ διακρύων κατέβρεχε καὶ ἐφίλει τὰς βαθμίδας αὐτοῦ.

— Ὦ πάτερ μου, ἀνεφώνει, βλέπεις ποῦ μὲ ἤγαγε τοῦ Θεοῦ ἡ δύναμις! Ὦ Θεέ μου, εὐλόγει τοῦτον τὸν θρόνον, εὐλόγει τὸν ἐπ' αὐτοῦ καθήμενον καὶ πλήρου τὰς ἡμέρας αὐτοῦ δι' ὅσης εὐτυχίας αὐτὸς μὲ κατεπλήρωσε!

Μετὰ δυσχερείας ἤγαγον αὐτὴν εἰς ἕτερον δωμάτιον καὶ ἐκείνη, κεκμηκυῖα ἐκ τῶν προςφάτων ζωηρῶν συγκινήσεων, ἐζήτησε μετ' ὀλίγον νὰ πέλθῃ, ἀναβληθείσης ἐς ἄλλοτε τῆς ἐπισκέψεως τῶν λειπομένων ἀνακτόρων.

Μετά τινα χρόνον, αἱ δύο κυρίαι ἤγαγον αὐτὴν εἰς τὸν Ἐρημικὸν οἶκον.

Τὸ μεγαλοπρεπέστατον τοῦτο ἀνάκτορον, οὗ ὅ τε πλοῦτος καὶ ἡ κομψότης μαγικὰ καὶ ἐξαίσια, κατέθελξε τὴν νεάνιδα εἴπερ τι καὶ ἄλλο τῶν τέως ὑπ' αὐτῆς θαυμασθέντων.

Τότε πρῶτον εἶδεν εἰκόνας, τὰ μάλιστα ἡσθεῖσα ἐπὶ τῇ θέᾳ αὐτῶν καὶ οἴκοθεν κατενόησε πολλὰς ὑποθέσεις, ληφθείσας ἐκ τῶν Γραφῶν.

Ἀλλὰ διερχομένη πρὸ μεγάλης ζωγραφίας τοῦ Λουκᾶ Ἰορδάνου, τὸν Σιληνὸν μεθύοντα παριστώσης καὶ ὑπὸ σατύρων καὶ μαινάδων στηριζόμενον,

— Ἰδού, εἶπεν, ἀχρεία εἰκών· τί ἄρα γε παριστᾷ;

Τότε ἀπεκρίναντο αὐτῇ ὅτι ἡ ὑπόθεσις ἐλήφθη ἐκ τῆς μυθολογίας καὶ ἡ νεᾶνις ἠρώτησεν ἐκ τίνος μύθου. Ἐπειδὴ ὅμως οὐδὲν ἐγίνωσκε περὶ τῆς παλαιᾶς μυθολογίας, δυσκόλως εὑηρεστήθη ἐπὶ τῇ γενομένῃ ἑρμηνείᾳ.

— Ὥςε ὅλα ταῦτα δὲν εἶνε ἀληθῆ, ἔλεγεν. Ἀνθρωποι αἰγόποδες· πόσον εἶνε μωρὸν νὰ ζωγραφῶσιν ἀνύπαρκτα, ὡς εἰ ἔλειπον τἀληθῆ!

Οὕτως ἡ νεᾶνις ἡμῶν ἐμάθανεν, ἐν ἡλικίᾳ ἑνὸς καὶ εἴκοσιν ἐτῶν, ὅ,τι συνήθως νήπιοι μανθάνομεν.

Καὶ ὅμως οὐδέποτε ἡ φιλομάθεια ἐποίει αὐτὴν ὀχληράν, σπανίως δ' ἠρώτα, προςπαθοῦσα αὐτὴ νὰ ἐννοῇ ἢ νὰ μαντεύῃ ὅ,τι νεοφανὲς ἢ μοναδικὸν καὶ παράδοξον ἔβλεπε.

Μεγάλως δ' αὐτὴν διέφερε τὸ εἰςέρχεσθαι εἰς ὁμηγύρεις πεπαιδευμένων, μὴ μεριμνώντων περὶ αὐτῆς, καὶ τῶν λόγων αὐτῶν ἀκροάζεσθαι· τότε κατὰ σειρὰν ἐθεώρει πάντα διαλεγόμενον καὶ μετὰ συντόνου προςοχῆς ἠκροᾶτο αὐτοῦ, μὴ λησμονοῦσά τι ἐξ ὅσων ἤκουσεν ἢ ἠδυνήθη νὰ κατανοήσῃ.

Ὁσάκις δὲ συνωμίλει τοῖς ἀγαπητοῖς αὐτῆς φίλοις, ἀκοῦσα κατήντα εἰς τὸν περὶ τῆς εὐμενοῦς ὑποδοχῆς τῶν δύο αὐτοκρατειρῶν λόγον καὶ περιπαθῶς ἀνεμίμνησκε πᾶσαν αὐτῶν λέξιν.

Ἀλλὰ καὶ δάκρυα εὐγνωμοσύνης ἀνέβλυζον εἰς τὰ ὄμματα αὐτῆς, τὸν λόγον ποιουμένης περὶ τῶν αὐτοκρατειρῶν καὶ ἀγαλλιάσεως ἐπληροῦτο, ἀκούουσα τότε πάντων, ὑπερτιμώντων τὸν θαυμασμὸν αὐτῆς καὶ δὴ καὶ ἐξεπλήσσετο ὁσάκις ἡ συνδιάλεξις δὲν περιεστρέφετο, ὅσον συχνὰ ἤθελεν αὐτή, περὶ τὴν ἐκδήλωσιν τοῦ θαυμασμοῦ αὐτῆς.

Ἐν τοσούτῳ τὸ περὶ τῆς ἀνακλήσεως τοῦ πατρὸς διάγγελμα ἐβράδυνε πολλῷ πλεῖον ἢ ὅσον εἶχεν ὑπολάβει. Ἀλλ' ἐνῷ οἱ φίλοι αὐτῆς ἐξωμάλιζον τὰ παρεμπίπτοντα προςκόμματα, ἐκείνη οὐδαμῶς ἐπελανθάνετο τῶν δύο ἐκείνων ἐξορίστων, τῶν προτεινάντων αὐτῇ, ἐξ Ἰσχίμης ἀναχωρούσῃ, νὰ συμμετάσχῃ τοῦ ἀργυρίου αὐτῶν. Πολλάκις μὲν τὰ κατ' αὐτοὺς ἀνήγγειλε τοῖς δυναμένοις νὰ βελτιώσωσι τὴν κατάστασιν αὐτῶν, ἀλλ' οἱ προστάται αὐτῆς ὁμοφώνως αὐτῇ συνεβούλευσαν νὰ μὴ προςθῇ καὶ ταῦτα τοῖς ὑπὲρ τοῦ πατρὸς αὐτῆς διενεργουμένοις· ὥςτε, μόνον διότι ἐφοβήθη μὴ βλάψῃ τὰ ὑπὲρ τῶν γονέων αὐτῆς τελούμενα, ἠναγκάσθη νὰ περιστείλῃ τὴν ἀγαθὴν αὐτῆς πρόθεσιν.

Καὶ ὅμως, πρὸς εὐτυχίαν τῶν δυστυχῶν ἐκείνων, ἡ καλοκἀγαθία τοῦ αὐτοκράτορος ἐπόρισεν αὐτῇ τρόπον νὰ ὠφελήσῃ καὶ ἐκείνους. Διότι ἡ Α. Μεγαλειότης, διαμηνύσασα αὐτῇ τὴν χαρμόσυνον ἀγγελίαν, ὅτι ἐξεπέμφθη εἰς Ἰσχίμην τὸ ὁριστικὸν διάγγελμα τῆς τοῦ πατρὸς ἀπελευθερώσεως, ἐκέλευσε τὸν ὑπουργὸν νὰ ἐρωτήσῃ αὐτὴν ἂν τυχὸν ἐπεθύμει πράγματός τινος καὶ περὶ ἑαυτῆς. Ἡ Πρασκοβία λοιπὸν πάραυτα ἀπεκρίνατο ὅτι, ἂν ὁ αὐτοκράτωρ εὐδοκῇ ἔτι νὰ παράσχῃ αὐτῇ χάριν τινά, καταστήσας ἤδη αὐτὴν εὐτυχῆ, τῇ τοῦ πατρὸς ἀπελευθερώσει, καθικετεύει αὐτὸν νὰ χορηγήσῃ τὴν αὐτὴν χάριν τοῖς δυσὶ τῶν γονέων δυστήνοις φίλοις.

Ὁ κ. Κ*** ἤγγειλε τῷ αὐτοκράτορι ὅτι ἐξ εὐγενοῦς εὐγνωμοσύνης παρῃτεῖτο ἡ κόρη τὰς χάριτας τῆς Α. Μεγαλειότητος, ἵνα ὠφελήσῃ τοὺς δύο ἐκείνους ἄνδρας, τοὺς καπίκιά τινα προςενεγκόντας αὐτῇ, ἐκ Σιβηρίας ἀναχωρούσῃ.

Ὁ πόθος τῆς κόρης ἐξεπληρώθη, τὸ δ' ἔνταλμα τῆς ἀνακλήσεως αὐτῶν ἐξεπέμφθη ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὸ περὶ τοῦ πατρὸς τῆς νεάνιδος. Οὕτως ἡ γενναιότης τῶν δύο ἐκείνων ἀνθρώπων, τῶν κατὰ τὸ ἐνὸν βοηθησάντων τῇ ἀπερχομένῃ ὁδοιπόρῳ, τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῖς προςεπόρισε.

Ἐν τούτοις ἡ Πρασκοβία, ἐπιτυχοῦσα ὧν ἐπεθύμει, διενοήθη μετ' οὐ πολὺ τὴν τῶν εὐχῶν ἐκπλήρωσιν. Ἀνεχώρησε λοιπὸν εἰς Κίεβον, ἵνα προςκυνήσῃ τὰ αὐτόθι ἱερά, ἐν δὲ τῷ ἀσκεῖν τὸ εὐσεβὲς τοῦτο καθῆκον καὶ ἀναμιμνήσεσθαι πάντων τῶν ὑπὸ τοῦ Ὑψίστου αὐτῇ ποιηθέντων, ἀμετακλήτως ἀπεφάσισε ν' ἀφοσιώσῃ τῷ Θεῷ τὸν βίον αὐτῆς.

Ἀλλ' ἐν ᾧ χρόνῳ παρεσκευάζετο ἐπὶ τὴν θυσίαν ταύτην, μοναχὴ ἐν Κιέβῳ χειροτονουμένη, ὁ πατὴρ ἐλάμβανεν ἐν Σιβηρίᾳ τὸ ἀπροςδόκητον ἄγγελμα τῆς ἐλευθερώσεως.

Καὶ ὄντως ἀπροςδόκητον· ἡ μὲν θυγάτηρ εἶχεν ἀναχωρήσει πρὸ εἴκοσι μηνῶν, οἱ δὲ γονεῖς οὐδέπω οὐδεμίαν εἶχον λάβει περὶ αὐτῆς εἴδησιν, κατ' ἀνερμήνευτόν τινα κακὴν μοῖραν.

Ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ, ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος εἶχεν ἀνέλθει τὸν θρόνον, κατὰ δὲ τὴν αἰσίαν αὐτοῦ ἀνάρρησιν πολυπληθεῖς ἐξόριστοι εἶχον ἀνακληθῆ, πλὴν τῶν τῆς Ἰσχίμης. Διόπερ ἡ τύχη τῶν συζύγων Δόπουλωφ εἶχε καταστῆ ἔτι σκληροτέρα.

Ἀλλ' ἐνῷ οὐδεμίαν εἶχον ἐλπίδα, στερούμενοι καὶ τοῦ πεφιλημένου τέκνου, τοῦ βοηθοῦντός ποτε αὐτοῖς νὰ ἐγκαρτερῶσιν ἐν τῷ βίῳ καὶ παρὰ μικρὸν ἐκάμπτοντο ὑπὸ τὸ ἄχθος τῶν δυστυχιῶν των, ταχυδρόμος τις τοῦ διοικητοῦ τῆς Τοβόλσκης ἀνείλκυσεν αὐτοὺς ἐκ τῆς ἀβύσσου ἐκείνης.

Οἱ γονεῖς τῆς Πρασκοβίας, σὺν τῷ διαγγέλματι τῆς ἐλευθερώσεως ἐκομίσαντο καὶ διαβατήριον ἵνα εἰςέλθωσιν εἰς Ῥωσσίαν καὶ ἱκανὰ χρήματα πρὸς τὴν τῆς πορείας δαπάνην.

Πάραυτα διεφημίσθη ἀνὰ τὴν Σιβηρίαν πᾶσαν τῶν δύο Δόπουλωφ ἡ ἀπελευθέρωσις καὶ αἱ ταύτην ἐπενεγκοῦσαι ποικίλαι περιπέτειαι. Πάντες δέ, ἅμα ταῦτα ἐνωτισθέντες, κάτοικοί τε καὶ ἐξόριστοι ἐν Ἰσχίμῃ, οἱ γνωρίζοντες τὸν Δόπουλωφ, συνεπέρρευσαν εἰς τὸν αὐτοῦ οἶκον.

Ὅσοι τῶν παλαιῶν αὐτοῦ τῆς δυστυχίας συμμετόχων, τῶν ἐμπαιζόντων τῆς Πρασκοβίας τὴν ἐπιχείρησιν, ὅσοι μάλιστα εἶχον ἀρνηθῆ νὰ πορίσωσιν αὐτῇ, ἀναχωρούσῃ, οἱανδήποτε ἠδύναντο βοήθειαν, πάντες οὗτοι ηὔχοντο νῦν νὰ εἶχον φανῆ λυσιτελεῖς τῇ νεάνιδι.

Εὐγνωμονῶν ὁ Λόπουλωφ προςεδέχετο πάντων τὰ συγχαρητήρια, ἀλλ' ἤθελεν εἶναι εὐτυχέστερος, ἂν μὴ διενοεῖτο περιαλγὴς ὅτι ἔλειπεν ἐν ἐξορίᾳ τοὺς δύο ἐκείνους φίλους, ὧν ἠγνόει ἔτι τὴν εὐτυχίαν.

Οἱ ἤδη προβεβηκότες τὴν ἡλικίαν δύο ἐκεῖνοι ἄνθρωποι διετέλουν ἐν Σιβηρίᾳ ἀπὸ τῆς στάσεως τοῦ Πουγατσέφ[1], ἐν ᾗ δυστυχῶς νέοι ὄντες εἶχον περιπλεχθῆ. Μετὰ τούτων δὲ τῶν πρεσβυτῶν ὁ Λόπουλωφ ἔτι στενώτερον εἶχε φιλιωθῆ, ἀπὸ τῆς ἀπελεύσεως τῆς Πρασκοβίας, διότι, ἐκ πάντων τῶν γνωρίμων μόνοις ἐκείνοις εἰλικρινῶς διέφερον τὰ κατὰ τὴν νεάνιδα. Διὸ καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐν ταῖς ὁμιλίαις αὐτῶν μόνον περὶ αὐτῆς διελέγοντο καὶ περὶ ὧν ἀμοιβαδὸν προέβλεπον εὐτυχημάτων ἢ ἀτυχημάτων αὐτῆς, καθ' ἣν ἔτρεφον ἐλπίδα ἢ καθ' ὃν φόβον ᾐσθάνοντο.

Καὶ νῦν ὁ Λόπουλωφ προςήνεγκεν αὐτοῖς μέρος ἐξ ὧν εἶχε λάβει συνδρομῶν, ἀλλ' ἐκεῖνοι δὲν ἐδέχθησαν.

— Δὲν ἔχομεν ἀνάγκην, εἶπεν αὐτῶν ὁ ἕτερος· ἔχω ἀκόμη τὸ ἀργύριον, ὅπερ ἠρνήθη νὰ λάβῃ ἡ κόρη σου ἀναχωροῦσα.

Ἀλλ' ἐν τῇ ἀρνήσει ταύτῃ οὐδαμῶς ὑπελάνθανεν ἡ ζηλοτυπία· μυχία τις ὅμως ἀπενθάρρυνσις κατέθλιβε τοὺς ἀτυχεῖς ἐκείνους, ἐξ οὗ χρόνου τὸ ἄγγελμα ἀπεχώριζεν αὐτοὺς τοῦ μόνου αὐτῶν φίλου. Διότι, ἀναμνησθέντες τῆς ὑποσχέσεως τῆς Πρασκοβίας, εἰπούσης ὅτι ἤθελε φροντίσει καὶ περὶ αὐτῶν καὶ πεποιθότες, ὡς πάντες οἱ ἐν Ἰσχίμῃ κάτοικοι, ἐκ τῶν δημοσίᾳ περιᾳδομένων, ὅτι ἀπεριορίστου ἔτυχεν εὐνοίας ἡ ἡμετέρα νεᾶνις, ἐπίστευσαν ὅτι ἐλησμονήθησαν· μὴ τολμῶντες δὲ νὰ προςκλαυθῶσι πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς, συνέπνιγον ἐνδομύχως τὴν κατατήκουσαν αὐτοὺς στυγερὰν ἀλγηδόνα.

Ἀλλ' ἵνα μὴ θλιβῶσιν ἔτι μᾶλλον, παριστάμενοι εἰς τοῦ φίλου αὐτῶν τὴν ἀναχώρησιν, ἦλθον νὰ προςαγορεύσωσιν αὐτὸν τῇ προτεραίᾳ ἐκείνης, καθ' ἣν ὁ Λόπουλωφ ἔμελλε νὰ καταλίπῃ αὐτούς.

Τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἀπῆλθον τῇ ἑνάτῃ ἑσπερινῇ ὥρᾳ, ὄντες βεβαρημένοι τὴν καρδίαν ὑπὸ πάσης λύπης, ἣν οἱ ἄνθρωποι δύνανται νὰ ὑπενέγκωσι καὶ νὰ μὴ ἀποθάνωσι.

Αὐτῶν δ'ἀναχωρησάντων, ὁ Λόπουλωφ μετὰ τῆς γυναικὸς ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐθρήνησαν τὴν ἀτυχίαν τῶν δύο αὐτῶν φίλων.

— Βεβαίως, ἔλεγον, ἡ κόρη μας δὲν τοὺς ἐλησμόνησε καὶ ἴσως μὲ τὸν καιρὸν κατορθώσῃ καὶ τὴν ἀπελευθέρωσίν των. Νὰ τὴν ὑποχρεώσωμεν νέας προςπαθείας νὰ καταβάλῃ ὑπὲρ αὐτῶν.

Τοὺς παρηγόρους δὲ τούτους ἔχοντες λογισμούς, κατεκλίθησαν ἀμφότεροι, ἵν' ἀπέλθωσιν ἑωθινοὶ τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ.

Ἀλλὰ μόλις ἔκλεισαν τὰ ὄμματα καὶ ἰσχυρὸν ψόφον ἀκούουσιν ἐπὶ τῆς θύρας. Αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ *Φελδιέγρος*[1], ὁ τὴν ἀγαθὴν ἀγγελίαν αὐτοῖς ἀναγγείλας, μὴ εὑρὼν ἤδη τὸν ἄρχοντα isprawnick[2], ἵνα ἐγχειρίσῃ αὐτῷ τὴν εἴδησιν καὶ γνωρίζων τὴν κατοικίαν τῶν Λόπουλωφ, ἐπανῆλθε πάλιν, κομιστὴς τῆς χάριτος τῶν δύο φίλων.

Ἐν πάσῃ σπουδῇ ἠγέρθη ὁ Λόπουλωφ, ἵνα πρὸς αὐτοὺς ὁδηγήσῃ τὸν ἄνθρωπον.

Οἱ δυστυχεῖς ἐκεῖνοι πρεσβύται, ἀπελθόντες φρικωδῶς ἀπεγνωσμένοι καὶ εἰς τὴν ἔρημον αὐτῶν εἰςελθόντες καλύβην, ἐκάθησαν ἐν τῷ σκότει, ἐφ' ἑδωλίου, βαθεῖαν τηροῦντες σιγήν. Καὶ τί ἠδύναντο νὰ εἴπωσιν ἀλλήλοις; Πᾶσαν ἐλπίδα εἶχον ἀπολέσει, ἡ δὲ διηνεκὴς ἐξορία ἰσχυροτέρα νῦν καὶ βαρυτέρα κατεπίεζεν αὐτούς.

Ἤδη δὲ ἀπὸ δύο ὡρῶν ἔπασχον καὶ τὴν παροῦσαν συμφορὰν καὶ τὴν ὑπ' ἀδήλου μέλλοντος προαγγελλομένην αὐτοῖς, ὅτε ἡ λάμψις φανοῦ ἐξαπίνης ἐφώτισε τὸ μικρὸν τῆς καλύβης παράθυρον· τείνουσιν εἰς ἀκράσιν τὸ οὖς καὶ ἀκούουσι πολλῶν βαδιζόντων καὶ παρὰ τὴν καλύβην διαλεγομένων.

Ἡ θύρα κρούεται, φωνὴ δὲ φίλη καὶ γνωριμωτάτη τορῶς προςφωνεῖ. — Ἀνοίξατε, φίλοι! Χάρις, χάρις ἐδόθη καὶ πρὸς ὑμᾶς. Ἀνοίξατε!

Οὐδεμία γλῶσσα δύναται νὰ περιγράψῃ τὴν ταραχώδη ἐκείνην κατάστασιν.

Ἐπί τινα λεπτὰ ἠκούοντο μόνον διακεκομμένοι λόγοι.

— Χάρις! Ὁ αὐτοκράτωρ; Ὁ Θεὸς νὰ τὸν εὐλογῇ! Δόξα σοι ὁ Θεός! Πᾶν ἀγαθὸν ἐπὶ τῆς καλῆς Πρασκοβίας, ἡ ὁποία δὲν μᾶς ἐλησμόνησε!

Οὐδεὶς οὐδέποτε ἀνθρώπων οἶκος ἐστέγασεν εὐτυχέστερα πλάσματα, οὐδεμία ποτὲ ἐφάνη ταύτης ταχυτέρα μετάβασις ἀπὸ τῆς ἄκρας συμφορᾶς εἰς τὴν μᾶλλον ἀδόκητον εὐτυχίαν.

Ὁ ἄρχων isprawnick, ἐπανελθὼν οἴκαδε καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ἐζητήθη ὑπὸ *φελδιέγρου*, ἔσπευσε καὶ αὐτὸς εἰς τῶν δύο φίλων καὶ ἀπεσφράγισε τὰ γράμματα. Ἐν αὐτοῖς ὑπῆρχον δύο διαβατήρια πρὸς τοὺς πρεσβύτας καὶ ἐπιστολὴ τῆς Πρασκοβίας πρὸς τοὺς γονεῖς αὐτῆς.

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἐλέγετο ἐν ἄλλοις ὅτι, κατορθώσασα νὰ δοθῇ καὶ ἡ νέα αὕτη χάρις, αὐτὴ μὲν δὲν ἐτόλμησε νὰ ζητήσῃ καὶ χρηματικὴν εἰςφορὰν

1 Pougatchef, Κοζάκος, κηρύξας ἑαυτὸν Πέτρον Γ' καὶ συλληφθεὶς ἐθανατώθη κατ' ἐντολὴν Αἰκατερίνης τῆς Α' (1775) Σ. Μ.

1 Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ Feldjaeger, σημαίνοντος κυνηγὸν τῶν ἀγρῶν. Οἱ φελδιέγροι ἐν Ῥωσσίᾳ εἶνε σῶμα βαθμοφόρων, στρατιωτικὰ φορούντων καὶ ἐκτελούντων ἔργα ταχυδρόμων τῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν ἀνακτόρων.

2 Οἱ ἄρχοντες (capitaines) isprawnick ἰσοδυναμοῦσί πως τοῖς παρ' ἡμῖν ἐπάρχοις.

πρὸς τὴν ὁδοιπορίαν τῶν παλαιῶν αὐτῆς φίλων, ὁ Θεὸς ὅμως εἶχε πορίσει χρήματα, ἀνταμείβων τὴν γενναίως ὑπ' αὐτῶν χορηγηθεῖσαν αὐτῇ συνδρομήν, ὅτε ἐκ Σιβηρίας ἀνεχώρει. Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἐνεκλείετο χαρτονόμισμα διακοσίων ρουβλίων.

Ἐν τούτοις ἡ σιβηριανὴ νεᾶνις, σφόδρα ἀδημόνως ἐν Κιέβῳ ἀνέμενε τὸ ἄγγελμα τῆς τοῦ πατρὸς ἐπανόδου, ὑπολαμβάνουσα ἅμα, ἐν τῷ λογίζεσθαι τὸν χρόνον, ὅτι ἠδύνατο καὶ γράμματα νὰ ἐπιςείλῃ αὐτῷ.

Ἀλλά, γινομένη ἐν Κιέβῳ μοναχή, δὲν ἐσκόπει καὶ νὰ μείνῃ αὐτοῦ διὰ παντός, διότι ἤθελε νὰ διέλθῃ τὸν βίον ἐν τῷ μαναστηρίῳ τοῦ Nijeni[1].

Ὅθεν, ἅμα περατώσασα τὴν ἐν Κιέβῳ ἀφοσίωσιν αὐτῆς, ἔγραψε πρὸς τὴν ἡγουμένην τοῦ Nijeni, μικρὸν δὲ μετὰ ταῦτα χρόνον ἀνεχώρησε πρὸς αὐτήν.

Ἡ ἀγαθὴ ἐκείνη ἡγουμένη ἀνυπομόνως τὴν κόρην ἀνέμενεν, ἀλλὰ δὲν εἶχε φανερώσει αὐτῇ τὴν τοῦ πατρὸς ἄφιξιν, ἵνα εὐαρέστως αὐτὴν ἐκπλήξῃ.

Ὁ Λόπουλωφ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ πρό τινος χρόνου ἐτύγχανον ὄντες ἐν Nijeni.

Ἡ Πρασκοβία, ἅμα ἀφικομένη, ἔκυψε βαθέως πρὸς τῆς ἡγουμένης τοὺς πόδας, ἀναμενούσης παρὰ τὴν πύλην τοῦ μοναστηρίου μεθ' ἁπασῶν τῶν μοναχῶν, πρὸς ὑποδοχὴν τῆς νεάνιδος.

— Δὲν ὑπάρχουσιν εἰδήσεις περὶ τοῦ πατρός μου; πάραυτα ἠρώτησε.

— Ἐλθέ, τέκνον μου, εἶπεν ἡ ἡγουμένη, ἔχομεν καλὰς εἰδήσεις, τὰς ὁποίας θὰ σοὶ εἴπω ἐν τῷ δωματίῳ μου.

Τότε ὡδήγησε τὴν κόρην κατὰ μῆκος τῶν κελλίων καὶ τῆς ὅλης μονῆς, οὐδὲν ἐπειποῦσα. Αἱ μοναχαὶ ἐσίγων, ὁ δὲ τρόπος αὐτῶν ὁ μυστηριώδης ἠδύνατο νὰ ταράξῃ τὴν κόρην, ἂν μὴ διέλαμπεν ἐπὶ παντὸς προςώπου φιλοφροσύνης καὶ ἀγάπης ἱλαρὸν μειδίαμα.

Εἰςελθοῦσα εἰς τῆς ἡγουμένης, ἡ κόρη κατέλαβε τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα αὐτῆς, ἐπίσης ἀγνοοῦντας τῆς θυγατρὸς τὴν ἄφιξιν.

Ἅμα τῇ πρώτῃ αὐτῶν ἐκπλήξει, θεωμένων τὸ φίλτατον τέκνον ἐν ἐσθῆτι μοναχῆς, ἔκλινον τὰ γόνατα πρὸ τῆς Πρασκοβίας, κατεχόμενοι ἅμα ὑπὸ λύπης καὶ εὐγνωμοσύνης. Ἀλλ' ἐκείνη, τοῦτο ἰδοῦσα, ἔβαλε κραυγὴν ὀδύνης καὶ γονυπετήσασα καὶ αὐτή,

— Τί ποιεῖτε; πάτερ, ἐπεφώνησεν· ὁ Θεός, μόνος ὁ Θεὸς πάντα ἐπετέλεσε! Ἂς εὐχαριστήσωμεν τῇ προνοίᾳ αὐτοῦ διὰ τὸ ὑπὲρ ἡμῶν γενόμενον θαῦμα.

Ἡ ἡγουμένη καὶ αἱ μοναχαί, ὁρῶσαι τὰ γινόμενα, κατενύγησαν τὴν καρδίαν καί, κλίνασαι τὰ γόνατα, συμπροςηύξαντο καὶ αὐταὶ τῇ εὐτυχεῖ οἰκογενείᾳ.

Μετὰ τὸ θεοσεβὲς τοῦτο ἔργον, τρυφερώτατοι ἐπῆλθον περιπτύξεις καὶ ἀσπασμοί· ἀλλ' ὅμως πολλὰ καὶ θαλερὰ δάκρυα ἀνέβλυζον ἐκ τῶν μητρικῶν ὀφθαλμῶν, προςηλούσης αὐτοὺς ἐπὶ τὴν ἐσθῆτα τῆς θυγατρός. Διότι δὲν ἠδύνατο νὰ διατελέσῃ πολυχρόνιος οὖσα ἡ εἰς τὸν οἶκον Λόπουλωφ ἐπελθοῦσα εὐτυχία, ἀφ' ἧς ὥρας συνηνώθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό.

Ὁ μοναχικὸς ὃν ἠσπάσατο ἡ θυγάτηρ βίος, κατεδίκαζε τοὺς γηραιοὺς γονεῖς πόρρω αὐτῆς νὰ ζήσωσιν, ὁ δὲ δεύτερος οὗτος χωρισμὸς ἐδόκει αὐτοῖς ἔτι μᾶλλον τοῦ πρώτου σκληρότερος, διότι πάσης ἐστερεῖτο μελλούσης ἐλπίδος . . . .

Ἀπορίᾳ πόρων δὲν ἠδύναντο ἐν Nijeni νὰ ἐγκαταβιώσωσιν, ἐνῷ ἡ μὲν μήτηρ εἶχεν ἐν Wladimir γονεῖς, προςκαλοῦντας αὐτοὺς νὰ πορευθῶσιν αὐτόσε, ἡ δὲ στερρὰ ἀνάγκη ἠνάγκαζεν αὐτοὺς νὰ τραπῶσι ταύτην τὴν ὁδόν.

Οὕτω κατέτριψαν ὀκτὼ ἡμέρας ἐν συνεχεῖ ἐναλλαγῇ χαρᾶς καὶ λύπης, ταρασσόμενοι ἐν πλήρει εὐτυχίᾳ ὑπὸ τοῦ λογισμοῦ προςεχοῦς ἀποχωρήσεως. Ἀλλ' ὅμως διενοήθησαν ν' ἀπέλθωσι, καθ' ἃ ἀπῄτησεν ὁ νέος αὐτῶν προορισμός. Ἡ ἀγαθὴ μήτηρ εἴπερ τις καὶ ἄλλος ἦτον ἀπαραμύθητος.

— Τί μᾶς ὠφέλησεν, εἶπεν, ἡ πολυπόθητος ἐλευθερία! Ὅλοι λοιπὸν οἱ ἆθλοι, ὅλα τὰ ἔπαθλα τῆς φιλτάτης ἡμῶν θυγατρός, ἔμελλον νὰ συντελέσωσιν εἰς τὸ διὰ παντὸς νὰ λείψῃ ἀπὸ τῆς ἀγκάλης ἡμῶν; Διατί δὲν ἐμείναμεν ἀκόμη μετ' αὐτῆς ἐν Σιβηρίᾳ;

Ταῦτα ἔλεγεν ὀδυρομένη ἡ δυστυχὴς μήτηρ.

Εἶνε μὲν ἀλγεινότατον, ἐν παντὶ καιρῷ τοῦ βίου, τὸ διὰ παντὸς χωρίζεσθαι ἀπὸ τῶν οἰκείων καὶ φίλων· ἀλλ' ὅμως πόσον φρικωδεστέρα εἶνε ἡ δυσπραγία αὕτη, ὅταν πιέζῃ ἤδη καὶ κάμπτῃ ἡμᾶς ἡ ἡλικία, ὅταν μηδὲν πλέον προςδοκῶμεν ἐκ τοῦ μέλλοντος!

Ἡ Πρασκοβία, ἀποχαιρετίζουσα τοὺς γονεῖς αὐτῆς, ἐν τῷ δωματίῳ τῆς ἡγουμένης, ὑπέσχετο ὅτι ἔμελλεν, ἐν μέσῳ τῷ ἔτει, νὰ ἐπισκέπτηται αὐτοὺς ἐν Wladimir. Μετὰ ταῦτα γονεῖς καὶ θυγάτηρ μετὰ τῆς ἡγουμένης καί τινων μοναχῶν, ἐπορεύθησαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Καίπερ ἴσα τῇ μητρὶ θλιβομένη ἐπὶ τῷ χωρισμῷ ἡ νεαρὰ δόκιμος, οὐχ ἧττον θαρραλεωτέρα καὶ καρτερικωτέρα ἐκείνης ἐδείκνυτο, προςπαθοῦσα καὶ τῇ μητρὶ νὰ ἐμπνεύσῃ θάρρος.

Ἀλλ' ὅμως, φοβουμένη μὴ κατὰ τὴν ὑστάτην ὥραν νικηθῇ ὑπὸ τῆς ὀδύνης καὶ λύπης αὐτῆς, προςηύξατο ἐπὶ μικρὸν μετὰ τῆς μητρός, ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ βήματος καὶ ἀθορύβως ἀποχωρήσασα

1 Αἱ μοναχαὶ τῆς Ῥωσσίας δὲν δίδοσι τὴν παρὰ Λατίνοις ὑπόσχεσιν τῆς ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ μοναςηρίῳ ἐγκαταβιώσεως (vœu de cloture).

εἰςῆλθεν εἰς τὸν χορὸν τῶν λοιπῶν μοναχῶν, τοὐντεῦθεν φαινομένη ἐκεῖθεν τοῦ κιγκλιδωτοῦ.

— Χαίρετε, ἀγαθοί γονεῖς μου, προςεῖπεν ἐν τέλει τοὺς γεννήτορας· ἡ θυγάτηρ ὑμῶν ἀφοσιοῦται μὲν τῷ Θεῷ, οὐδέποτε ὅμως θὰ λησμονήσῃ ὑμᾶς. Φίλτατε πάτερ, μῆτερ φιλόστοργε, δότε τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ αἰτουμένην θυσίαν καὶ εἴθε αὐτὸς πλουσιοπαρόχως νὰ εὐλογῇ ὑμᾶς!

Ἡ μὲν θυγάτηρ, βαθέως νενυγμένη καὶ θαλεροῖς δακρύοις καταβρέχουσα τὰς παρειάς, ἠρείσθη ἐπὶ τοῦ κιγκλιδώματος, ἡ δ' ἀτυχὴς μήτηρ, ἔξαλλος καὶ ὀδυρομένη, ὥρμησε πρὸς τὴν Πρασκοβίαν. Ἀλλ' ἡ ἡγουμένη ἐκίνησεν εἰς σημεῖον τὴν χεῖρα καὶ παραχρῆμα εἰλκύσθη παραπέτασμα. Τότε μὲν αἱ μοναχαὶ ἤρξαντο τοῦ ψαλμοῦ *Μακάριοι οἱ ἄμωμοι τῇ πίστει, οἱ ἐν τῷ νόμῳ Κυρίου διαπορευόμενοι*, τὸν δὲ Λόπουλωφ μετὰ τῆς γυναικὸς προςείλκυσαν μέχρι τῆς θύρας τοῦ ναοῦ, ἔνθα ἅμαξα αὐτοὺς ἀνέμενε. Οὐδέποτε πλέον ἐπανεῖδον τὸ τέκνον αὐτῶν, ὕστατον τότε αὐτὴν ἰδόντες.

Ἡ νεόφυτος μοναχὴ προθύμως ὑπετάχθη ταῖς αὐστηραῖς τοῦ μοναστηρίου διατάξεσιν, ἐνδελεχῶς καὶ ἐπιμελῶς πᾶν καθῆκον ἐκπληροῦσα, ὅθεν καὶ ὅλην ἑαυτῇ ἐπεσπάσατο τὴν ὑπόληψιν καὶ ἀγάπην ἁπάσης τῆς κοινότητος. Ἀλλ' ὅμως ἡ προφανῶς ἐκπίπτουσα ὑγίεια αὐτῆς ἠδυνάτει νὰ ὑποφέρῃ τοὺς μόχθους τοῦ νέου αὐτῆς βίου. Τὸ στῆθος τῆς κόρης εἶχεν ἤδη πληχθῆ. Τούτῳ δὲ τῷ στηθικῷ νοσήματι ὅλως ἦν ἐναντία ἡ θέσις τῆς τοῦ Nijeni μονῆς, ἱδρυμένης ἐπὶ βουνοῦ, πρὸς πάντα ἄνεμον ἀναπεπταμένου.

Ὅθεν οἱ ἰατροὶ συνεβούλευσαν τῇ νοσούσῃ, μεθ' ἑνὸς ἔτους ἐν τῇ μονῇ διατριβήν, ἀλλαχόσε που νὰ κατοικήσῃ, ἡ δ' ἡγουμένη, μέλλουσα ἐξ ἀνάγκης τινὸς ν' ἀπέλθῃ εἰς Πετρούπολιν, ἀπεφάσισε νὰ συμπαραλάβῃ καὶ τὴν Πρασκοβίαν.

Ἡ ἀγαθὴ ἡγουμένη οὐ μόνον ἤλπιζεν ὅτι ἤθελεν ὑποστηριχθῆ διὰ τῆς μεταβάσεως ἐκείνης ἡ τῆς κόρης ἀνάρρωσις, ἀλλὰ καὶ εὐλόγως πάνυ διενοεῖτο ὅτι ἡ πάγκοινος ἐν Πετρουπόλει ἀγάπη καὶ ὑπόληψις πρὸς τὴν δόκιμον αὐτῆς, ἔμελλον εἶναι λίαν χρήσιμοι τοῖς τοῦ μοναστηρίου.

Καὶ πράγματι ἡ Πρασκοβία ἐζήτει τὰ συμφέροντα τῇ μονῇ μετ' ἴσης ἀφιλοκερδείας καὶ δραστηριότητος. Ἀλλ' ὅμως, σεβομένη τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ σχήματος αὐτῆς, δὲν συνεχρωτίσθη, ὡς καὶ πρότερον, τοῖς πολλοῖς, ἀλλ' ἐκείνοις μόνον προςῆλθε, μεθ' ὧν ἦν συνδεδεμένη διὰ φιλίας καὶ εὐγνωμοσύνης, καθῆκον νομίζουσα τὸ καλλιεργεῖν αὐτάς.

Κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου εἶχεν ἤδη σφόδρα μεταβάλει τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προςώπου αὐτῆς ἡ κρύφα αὐτὴν κατατήκουσα φθίσις. Καὶ ὅμως, ἔτι καὶ κατ' αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν μαρασμόν, πάνυ δυσκόλως ἤθελες εὑρεῖ πρόςωπον γλυκύτερον, ναὶ μὴν καὶ μᾶλλον ἐνδιαφέρον ἢ τὸ τῆς Σιβηριανῆς νεάνιδος.

Εἶχεν ἀνάστημα μεσαίου μὲν ὕψους, σύμμετρον δέ· εἶχε τὸ πρόςωπον ἀκριβῶς ὠοειδές, ὑπὸ μελαίνης καλύπτρας περιλαμβανόμενον, κρυπτούσης ὅλην τὴν κόμην· εἶχεν ὀφθαλμοὺς μελαντάτους, ὑψηλὸν τὸ μέτωπον, μελαγχολικὴν δέ τινα ἠρεμίαν ἔν τε τῷ βλέμματι καὶ ἐν τῷ μειδιᾷν.

Ἀλλ' ἤδη ἐγίνωσκε καὶ τὴν φύσιν καὶ πάντας τοὺς κινδύνους τοῦ νοσήματος αὐτῆς, ἐνδελεχῶς τὸν νοῦν πρὸς ἄλλον κόσμον τρέπουσα, πρὸς ὃν ἀφόβως ἠτένιζε καὶ ἀταράχως. Οὕτως ὁ γενναῖος ἐργάτης, ὁ περατώσας τὰ τοῦ ἡμερησίου καμάτου, ἀναπαύεται ἥσυχος, ἀναμένων τὴν ὀφειλομένην ἀνταμοιβήν.

Περατωθέντων τῶν τῆς ἡγουμένης ἔργων, αἱ μοναχαὶ ἀμφότεραι παρεσκευάσθησαν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Nijeni.

Τῇ προτεραίᾳ τῆς ἀναχωρήσεως, ἡ Πρασκοβία ἐπορεύθη νὰ προςαγορεύσῃ τινὰς φίλους, ἐπὶ τούτῳ πέμψαντας αὐτῇ τὴν ἑαυτῶν ἅμαξαν. Ἀλλ' εἰςερχομένη εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν, εἶδε καθημένην ἐπὶ τῶν τελευταίων βιβλίων τῆς κλίμακος κόρην νεαράν, ῥάκη φέρουσαν ἐσχάτης πτωχείας.

Ἡ ἐπαῖτις, βλέπουσα αὐτὴν ὑπὸ λεγνοφόρου θεράποντος συνοδευομένην, ἠγέρθη ἐπιμόχθως πρὸς αἴτησιν ἐλέους καὶ προςήγαγεν αὐτῇ χάρτην, ὃν ἐξείλκυσεν ἐκ τοῦ ἑαυτῆς κόλπου.

— Ὁ πατήρ μου κεῖται παραλυτικός, εἶπεν, οὐδεμίαν δὲ βοήθειαν ἔχει πλὴν τῆς διδομένης μοι ἐλεημοσύνης. Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ εἶμαι ἀσθενὴς καὶ δὲν θὰ δύνωμαι μετ' ὀλίγον νὰ τὸν βοηθῶ.

Ἡ Πρασκοβία μετὰ σπουδῆς ἐδράξατο τοῦ χάρτου, τρεμούσῃ χειρί· ὁ χάρτης ἦτο μαρτυρικὸν πτωχείας καὶ ἐντίμου διαγωγῆς, δοθὲν ὑπὸ τοῦ ἱερέως τῆς ἐνορίας.

Ἡ ἡμετέρα νεᾶνις ἀνεμνήσθη παραχρῆμα τοῦ θλιβεροῦ ἐκείνου καιροῦ, καθ' ὃν, ἐπὶ τῆς κλίμακος τῆς γερουσίας καθημένη, ματαίως ἐπεκαλεῖτο τοὺς οἰκτιρμοὺς τῶν πολλῶν. Βαθέως τότε συνεταράχθη ἡ ψυχὴ αὐτῆς, ὁρώσης τὴν ὁμοιότητα τῆς παρελθούσης τύχης πρὸς τὴν τοῦ πτωχοῦ κορασίου καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὰ ὀλίγα ἐπ' αὐτῆς χρήματα, ὑποσχομένη καὶ ἄλλην συνδρομήν. Ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι, οὓς ἦλθε ν' ἀποχαιρετίσῃ, προθύμως, τῇ παρακλήσει αὐτῆς, εὐηργέτησαν τὸ κοράσιον καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἐκηρύχθησαν προστάται τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

Πρὶν ἢ ἀπέλθῃ τῆς Πετρουπόλεως, εἶχε ζητήσει νὰ μὴ ἰσχύσῃ ἐπ' αὐτῆς ὁ νόμος, ὁ τοῖς δοκίμοις ἀπαγορεύων τὸ ποιεῖσθαι τοὺς ὁριστικοὺς τῆς ἀφοσιώσεως ὅρκους, πρὸ τοῦ τεσσαρακοστοῦ τῆς ἡλικίας ἔτους· ἀλλά, καίτοι παντὶ σθένει ἠγωνίσθη νὰ ἐπιτύχῃ τῆς χάριτος ταύτης, ἠρνήσαντο ὅμως νὰ παράσχωσιν αὐτήν.

Πορευομένων δ' αὐτῶν εἰς Nijeni, ἡ ἡγουμένη ἠθέλησε νὰ διέλθωσιν ἡμέρας τινὰς ἐν Novogorod, ἔν τινι μοναστηρίῳ, οὗ αἱ ἧττον αὐστηραὶ διατάξεις καὶ ἡ θέσις, ἐφ' ἧς ἦν ἐκτισμένον, ἠδύναντο ν' ἀποβῶσιν ὠφέλιμοι τῇ ὑγιείᾳ τῆς δυστυχοῦς δοκίμου.

Ἡ Πρασκοβία, οὖσα ἔτι ἐν Nijeni, εἶχεν ἰδίως φιλιωθῆ μετὰ νεαρᾶς συναδέλφου, ἐχούσης αὐταδέλφην ἐν τῇ μονῇ τοῦ Novogorod καὶ νῦν ἐνταῦθα διατριβούσης. Ἐνόσῳ λοιπὸν ἡ Πρασκοβία διέμενε παρὰ τῇ αὐταδέλφῃ ταύτῃ τῆς φίλης αὐτῆς, ἡ πρώτη τῶν δύο τούτων προςεπάθησε ν' ἀποκτήσῃ τὴν φιλίαν τῆς νεάνιδος ἡμῶν, ἐπληροφόρησεν αὐτὴν ὅτι ἡ ἐν Nijeni τέως μονάζουσα ἀδελφὴ αὐτῆς, ἡ τῆς Πρασκοβίας φίλη, εἶχε κατορθώσει ν' ἀλλάξῃ μοναςήριον καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς Novogorod καὶ ἐν τέλει συνεβούλευσε τῇ Πρασκοβίᾳ νὰ συγκατοικήσῃ αὐτῇ, ἐν τούτῳ τῷ μοναςηρίῳ.

Πρὸς ταῦτα συνήνεσε καὶ αὐτὴ ἡ ἡγουμένη, βλέπουσα ἐνώπιον αὐτῆς μαραινομένην τὴν φιλτάτην δόκιμον, καίτοι ἐν τῇ φιλοστόργῳ αὐτῆς ἀγάπῃ ἤθελε νὰ ἔχῃ παρ' ἑαυτῇ τὴν νεάνιδα.

Ὅτε ἀφίκοντο εἰς Nijeni, ἡ μὲν ἡγουμένη ἐποίησεν ὅσα ἔπρεπε πρὸς ἀναχώρησιν τῆς Πρασκοβίας, αὕτη δὲ μετ' ὀλίγον κατέλιπε τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς μονήν, συνωδευμένη ὑπὸ τῆς ἀδόλου θλίψεως πάσης τῆς κοινότητος καὶ πάντων τῶν γνωρισάντων αὐτὴν κατοίκων τῆς πόλεως.

Τοὺς δύο πρώτους μῆνας τῆς ἐν Novogorod διαμονῆς κατηνάλωσεν ἡ νεᾶνις, οἰκοδομουμένη ξύλινον οἰκίσκον, περιέχοντα δύο δωμάτια, ἐν αὐτῇ καὶ ἐν τῇ φίλῃ αὐτῆς, διότι δὲν εἶχον εὑρεῖ κενὰ κατὰ τὴν ἄφιξιν αὐτῶν. Τὸ νέον τοῦτο ἄσυλον ὑπερήρεσε τῇ Πρασκοβίᾳ.

Αἱ συνάδελφοι, αἱ γνωρίζουσαι ἤδη αὐτήν, ἐχαρακτήρισαν τὴν εἰς τὴν μονὴν αὐτῶν ἔλευσιν τῆς νεάνιδος, ὡς ἰδίαν τοῦ οὐρανοῦ εὔνοιαν καὶ ἐπροθυμήθησαν νὰ ἐκπληρῶσιν ἀντ' αὐτῆς τὰ ἐναντία τῇ ὑγιείᾳ αὐτῆς ἐπίμοχθα καθήκοντα. Αὗται δ' αἱ περιποιήσεις, ἡ ἡσυχία καὶ ἡ ἀνάπαυσις ἐπεμήκυναν τὸν βίον αὐτῆς μέχρι τοῦ 1809.

Ἐντοσούτῳ, ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου οἱ ἰατροὶ οὐδεμίαν ἔβλεπον περὶ τῆς ζωῆς αὐτῆς σωτηρίας ἐλπίδα· ἀλλ' ὅμως, καίτοι αὐτὴ ἡ ἰδία εἶχε προςενέγκει θυσίαν τὴν ζωὴν αὐτῆς, οὐχ ἧττον δὲν ἐνόμιζεν ἔτι προςεχῆ τὴν τελευτὴν τοῦ βίου.

Διότι ἀριδήλως φαίνεται ὅτι, κατὰ φιλάνθρωπον τοῦ Θεοῦ εὐδοκίαν, ἡ ζωή, ἐν τούτῳ τῷ σκληρῷ καὶ ἀνιάτῳ νοσήματι δοκεῖ πως ἀναγεννωμένη, καὶ βραχεῖαν παρέχουσα ἐλπίδα τῷ μετ' ὀλίγον ὑπ' αὐτῆς καταλειφθησομένῳ ὄντι, ἵν' ἀποκρύψῃ ἀπ' αὐτοῦ τὴν προςέγγισιν τῆς φοβερᾶς ἐκείνης ὥρας, ἣν οὐδεὶς προςήκει νὰ γνωρίζῃ.[1]

Τῇ προτεραίᾳ τοῦ θανάτου αὐτῆς ἡ Σιβηριανὴ νεᾶνις περιῆλθεν ἐπί τινα χρόνον, μεθ' ἥττονος τοῦ συνήθους κόπου, ἅπαντα τὰ δωμάτια, φοροῦσα δὲ θερμὴν μηλωτήν, ἐκαθέσθη παρὰ τὴν πύλιν τοῦ μοναστηρίου. Ὁ χειμερινὸς ἥλιος ἐφαίνετο ζωογονῶν τὴν κόρην, ἡ δὲ μαρμαρύσσουσα χιὼν ἀνεμίμνησκεν αὐτὴν τὴν Σιβηρίαν καὶ τοὺς παρελθόντας καιρούς.

Ἔλκηθρον ὁδοιπόρων διῆλθε πρὸ αὐτῆς καὶ τάχιστα ἐξηφανίσθη, παλμὸς δ' ἐλπίδος ἐδόνησε πάλιν τὴν καρδίαν αὐτῆς.

— Τὸ προςεχὲς ἔαρ, εἶπε πρὸς τὴν φίλην αὐτῆς, ἐὰν ἔχω κάλλιον, θὰ ὑπάγω εἰς Wladimir πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν γονέων μου. Σὺ θὰ μὲ συνοδεύσῃς, δὲν ἔχει οὕτω;

Ταῦτα δὲ αὐτῆς λεγούσης, ἐν μὲν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἔλαμπεν ἡ χαρά, ἐπὶ δὲ τῶν χειλέων ἐπλανᾶτο ὁ θάνατος.

Ἀλλ' ἡ συνάδελφος ἠγωνίζετο νὰ φανῇ φαιδρὰ καὶ ν' ἀναχαιτίσῃ τὴν ῥοὴν τῶν δακρύων αὐτῆς.

Τῇ ἐπαύριον, 4 δεκεμβρίου, μνήμῃ τῆς Ἁγίας Βαρβάρας, κατώρθωσε καὶ πάλιν νὰ παρευρεθῇ εἰς τὸν ναόν, κοινωνήσασα τῶν ἀχράντων μυστηρίων. Ἀλλὰ τῇ τρίτῃ μετὰ μεσημβρίαν ὥρᾳ ἐτράπη ἐπὶ τὰ χείρω καὶ χάριν ἀναπαύσεως ἀνέβη εἰς τὴν κλίνην αὐτῆς μὴ ἀποδυθεῖσα.

Πολλαὶ μοναχαὶ ἦσαν ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτῆς καί, ἀγνοοῦσαι τὸν κίνδυνον τῆς νοσούσης, μεγαλοφώνως γελῶσαι διελέγοντο, ἵνα παρέχωσι κἀκείνῃ εὐθυμίαν. Καὶ ὅμως τοσοῦτο πλῆθος ἠνώχλει τῇ νεάνιδι.

Ὅτε ἠκούσθη ὁ κώδων, προςκαλῶν αὐτὰς εἰς τὸν ἑσπερινόν, ἡ Πρασκοβία ἠνάγκασεν αὐτὰς νὰ κατέλθωσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ νὰ δεηθῶσι καὶ ὑπὲρ αὐτῆς.

— Καὶ σήμερον ἀκόμη, εἶπεν αὐταῖς, θὰ εὐχηθῆτε τῷ Θεῷ ὑπὲρ τῆς ἐμῆς ὑγιείας, ἀλλὰ μετά τινας ἑβδομάδας θὰ προςεύχησθε ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς μου.

Μόνη ἡ φίλη αὐτῆς ἔμενεν ἐν τῷ κοιτῶνι, ἡ δὲ Πρασκοβία παρεκάλεσεν αὐτὴν ν' ἀναγνώσῃ τὰς ἑσπερινὰς εὐχάς, καθὼς ἐκείνη ἐσυνήθιζε, ἵνα μέχρι τέλους ἐπιτελέσῃ τὸ ἑαυτῆς ἔργον.

Ἡ μοναχή, γονυπετὴς παρὰ τὴν κλίνην ἤρξατο χαμηλοφώνως ᾄδουσα τὰς εὐχάς, ἀλλὰ μετὰ

1 Ἡ ζωὴ καταλείπει ὕλην ἀναίσθητον (τὸ σῶμα), τὸ δ' αἰσθανόμενον εἶνε αὐτὴ ἡ ζωή, ἣν καὶ ψυχὴν καλοῦμεν. Τίς ἄρα ἀπὸ τοῦ καταλειφθησομένου ὑπὸ τῆς ζωῆς ὄντος (à l'être qu'elle va bientôt abandonner) θέλει ἀποκρύψει τὴν φοβερὰν ὥραν, φευγούσης ἤδη τῆς ζωῆς, ἥτις μόνη αἰσθάνεται, ποῖον δὲ τὸ ὄν, ᾧ παρέχει ἐλπίδα, εἰ μή τι αἰσθανόμενον, ἑπομένως δὲ πάλιν αὐτὴ ἡ ζωὴ καὶ οὐχὶ τὸ σῶμα, τὸ μὴ αἰσθανόμενον ἄνευ ἐκείνης; Ἡ δὲν ἐννοοῦμεν τὸ προκείμενον χωρίον, ἢ δὲν φιλοσοφεῖ ὀρθῶς, ὡς ὑπολαμβάνομεν, ὁ Γάλλος συγγραφεύς. Σ. Μ.

τά πρῶτα τροπάρια, ἡ ἀσθενὴς μειδιῶσα ἔνευσε τῇ χειρί.

Ἡ φίλη προςῆλθε, μόλις δ' ἠδυνήθη ν' ἀκούσῃ αὐτῆς.

— Ἀγαπητὴ φίλη, εἶπεν αὐτῇ ἡ Πρασκοβία, μὴ ψάλῃς πλέον, διότι δὲν ἐμπορῶ νὰ προςευχηθῶ· ἀναγίνωσκε μόνον.

Ἡ μοναχὴ καὶ αὖθις ἐγονυπέτησε, ἐν ᾧ δ' ἀπήγγελλε τὰς εὐχάς, ἡ θνήσκουσα νεᾶνις ἐκ διαλειμμάτων ἐσταυροκοπεῖτο.

Ἡ νὺξ ἐπέστη σκοτεινή.

Ὅτε αἱ μοναχαὶ ἐπανῆλθον μετὰ φώτων, ἡ Πρασκοβία δὲν ὑπῆρχε πλέον.

Ἡ δεξιὰ χεὶρ εἶχε μείνει ἐπὶ τοῦ στήθους, ἐκ δὲ τῆς τῶν δακτύλων διατάξεως παρετήρησαν ὅτι ἀπέθανε, ποιοῦσα τὸ τοῦ σταυροῦ σημεῖον.

XAVIER DE MAISTRE.

Η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ ΥΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ. [1]

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 253.

Β'.

. . . Ἰδοὺ λοιπὸν ἐγὼ ἐν μέσῳ τῆς Πόλεως, τοῦ γνωστοῦ καὶ χαρακτηριστικοῦ τούτου τύπου τῆς νύμφης τοῦ Βοσπόρου, ἔνθα ὑπῆρξε τὸ Βυζάντιον καὶ ἔνθα εἶχον γνωρίσει τὴν Σταμπούλ, ἣν ὅμως δὲν ἀναγνωρίζω εἰς πρώτην ὄψιν ἐν τῇ εἰκόνι ἣν ἔχω νῦν ἐνώπιόν μου. Εὑρισκόμην ὄντως ἐντὸς νέας πόλεως, ἀλλ' ἦτο αὐτὴ ἡ ἰδία Κωνσταντινούπολις, εἶχε τὰς αὐτὰς διαμορφώσεις τοῦ ἐδάφους, τοὺς αὐτοὺς ἠρέμα κλίνοντας λόφους, τὰς αὐτὰς ἁπαλὰς κλιτύας· τὸ παλαιὸν ἀμφιθεατρικόν της σχῆμα ἦτο καὶ νῦν τόσον μαγευτικὸν ὅσον πρίν· ἀπὸ τῶν ὀχθῶν τοῦ πρᾴου Κερατείου καὶ τῶν κλασικῶν λοφίσκων τὰς ῥάχεις ὑψοῦτο καὶ νῦν μεγαλοπρεπῶς καὶ κανονικῶς ἡ νέα πόλις, τηροῦσα μὲν πάντοτε τὸν ἀρχαῖον τύπον, τὰς ῥωμαντικάς της ἀνωμαλίας, ἀλλὰ περιβληθεῖσα χιτῶνα καινουργῆ, ἄσπιλον, ἄνευ ῥύπων καὶ σχισμῶν. Ἐνιαχοῦ εἶχον κατεδαφισθῆ τὰ παλαιὰ βυζαντινὰ τείχη, ἅτινα πρὶν ἔπνιγον στενῶς περισφίγγοντα τὴν πόλιν καὶ ἐπίεζον ὡς κακὸς ἐφιάλτης ἐπὶ τῶν ἐνοίκων. Ὤ! τώρα ἀναπνέει τις! Τώρα ὑπάρχει φῶς, ἀήρ, κίνησις! Ὁποῖον ἀέρα εἰσπνέει τις νῦν διατρέχων τὴν μεγάλην ἀρτηρίαν τῆς πόλεως, τὴν ἐκτεινομένην ἀπὸ τῆς ἄκρας τοῦ Βυζαντίου μέχρι τοῦ Ἐγιοὺπ, παρὰ τὴν ἀκτὴν τοῦ Κερατείου! Προχωρῶν ἐπὶ τῆς λεωφόρου ταύτης εἶχον δεξιᾷ, ἤτοι πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης, ποῦ μὲν εὐρείας προκυμαίας καὶ ἀνοικτὴν θέαν εἰς τοῦ κυανοῦ κόλπου τὰ ὕδατα, ποῦ δὲ κομψὰ μικρὰ ἄλση, μετὰ ὑψιτενῶν δένδρων καὶ καταλλήλως πεφυτευμένων παρὰ τὸν αἰγιαλὸν λοχμῶν· ἡ μυροβόλος αὔρα τῶν ἐπὶ τῆς χλόης ἀνθυλλίων σὲ κρατεῖ ἐννεόν, ἵστασαι ἵνα ἀναπνεύσῃς ἔτι βαθύτερον ἢ, ἂν ἦσαι κεκοπιακώς, ἀναπαύεσαι ἐπί τινος τῶν εἰς ἀνάλογα διαστήματα ἐπὶ τῶν χλοερῶν τούτων τόπων τεθειμένων θρονίων, ὑπὸ τὴν προστατευτικὴν σκιὰν δροσερᾶς καὶ εὐώδους φιλύρας. Στρέψον τὸ ὄμμα ἐπ' ἀριστερᾷ, πρὸς τὰ ἄνω τοῦ λόφου καὶ ἰδὲ τὸ ἀμφιθέατρον, ἰδὲ τοὺς στοίχους τῶν οἰκιῶν, τῶν ἕνα μὲν καὶ τὸν αὐτὸν ῥυθμὸν ἔχουσῶν ἀλλὰ διαφόρως πεποικιλμένων κατὰ τὰς λεπτομερείας· ἰδὲ τ' ἁρμονικὰ συμπλέγματα τῶν κήπων καὶ τῶν οἰκοδομῶν, τῶν πλατειῶν καὶ τῶν κωδωνοστασίων, τῶν δημοσίων καταστημάτων καὶ τῶν μνημείων τῆς τέχνης. Ἡ δὲ θελκτικὴ αὕτη συμπλοκὴ καὶ σύζευξις τῶν διαφόρων χρωμάτων, τοῦ πρασίνου τῶν δένδρων μετὰ τοῦ φαιοῦ ἢ ἐρυθροῦ τῶν οἰκιῶν ἐπὶ τοῦ κυανοῦ βάθους τοῦ οὐρανοῦ, ὡς καλλιτεχνικὸν περιθώριον περιβάλλει τὴν ζωηρὰν ταύτην ρωπογραφίαν ἣν ἔχομεν ἐνώπιον ἡμῶν.

Ἐδῶ, αὐτὴ ἡ μεγάλη πλατεῖα ἔνθα ἀφικνούμεθα νῦν, διὰ τῆς παραπλεύρου ὁδοῦ τῆς ὁμαλῶς πρὸς τ' ἄνω ἑρπούσης καὶ ἀπολιγούσης εἰς μαρμαρίνας λαξευτὰς βαθμίδας, οὗτος ὁ εὐρὺς πολυγωνικὸς χῶρος, διατί ἄρά γε κοσμεῖται ὑπὸ τῶν δύο τούτων πελωρίων ἀγαλμάτων, δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, παριστόντων σεμνὰς ἑλληνίδας μούσας; Ἄ! εἶναι ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ μουσείου!... Ἰδοὺ, αὐτὴ ἡ στοὰ μὲ τοὺς ἰωνικοὺς κίονας, τῆς ὁποίας οἱ ὑψηλοὶ τοῖχοι κοσμοῦνται ὑπὸ ζωηρῶν τοιχογραφιῶν μυθολογικῶν θεμάτων εἶναι ὁ πρόναος· ὀλίγα βήματα καὶ — εἰσερχόμεθα εἰς τὸν ἱερὸν χῶρον, ἔνθα εἰσὶν ἐναποτεθειμένα κειμήλια τέχνης, λείψανα τῆς ἀρχαιότητος, ἀριστουργήματα τῆς παρούσης ἐποχῆς, προϊόντα περιφανῆ τῆς γλυπτικῆς καὶ τῆς ζωγραφικῆς, πολύτιμα κοσμήματα κλπ.

Ἀλλ' ἐς ἄλλοτε! Τὰ τεθαμβωμένα ὄμματά μου, ἀποκαμόντα ἐκ τῆς θέας τοσούτων καλλονῶν, ζητοῦσι νῦν ν' ἀναπαυθῶσι πλανώμενα εἰς τοῦ ἐκτενοῦς, τοῦ ἐλευθέρου ὁρίζοντος τὸ ἀχανὲς βάθος· ἀπὸ τοῦ ὀροπεδίου δὲ, ἐφ' οὗ ἵδρυται τὸ περικαλλὲς τῶν μουσῶν ἐνδιαίτημα, ἀνελίσσεται μεγαλοπρεπὴς ἄποψις τῆς Προποντίδος, τῆς νεαρᾶς ταύτης πάντοτε καὶ σεμνῆς παρθένου, ἥτις φέρει ἀκόμη ἀκηλίδωτον τὴν βελουδίνην βαθέως κυανὴν ἐσθῆτά της, κατόπιν τόσων ποταμῶν αἱμάτων χυθέντων εἰς αὐτήν... Ῥέει ὅμως τὸ ὕδωρ καὶ παρασύρει τὰς βαφὰς ταύτας τὰς ἀπαισίας εἰς τὰς ἀμετρήτους θαλάσσας, εἰς τὸν ἄπειρον ὠκεανὸν, ἐκεῖ ἔνθα διαλύονται καὶ ἐξαλείφονται, ὡς ἐξαλείφονται καὶ διαλύονται ἐν τῷ ἄλλῳ ὠκεανῷ, τῷ χρόνῳ, τοσαῦται ἀναμνήσεις καὶ τοσαῦται μελαναὶ κηλῖδες...

Ἀπέκαμον· δὲν δύναμαι περαιτέρω νὰ κινήσω τὰ κεκοπιακώτα μέλη· ἀλλ' ἐξ ὅσων εἶδον καὶ ἐνταῦθα ἐνόησα ὅτι ἡ ἀνακαίνισις ἠκολούθησε πανταχοῦ τοὺς αὐτοὺς κανόνας· εἰς τοὺς ῥεμβασμοὺς ἐκείνους, εἰς τοὺς ὁποίους παρεδόθην καθεσθεὶς ἐπὶ τοῦ στηλοβάτου μούσης τινὸς, ἀνενθυμήθην τῶν λόγων διασήμου κριτικοῦ καλλιτέχνου τῶν ἡμερῶν μας: Πόλις κατασκευασθεῖσα κατὰ προδιαγεγραμμένον ἀρχιτεκτονικὸν σχέδιον εἶναι πάντοτε ψυχρὰ καὶ ἄχαρις· ἄφετε τὰς πόλεις νὰ ἀνεγείρωνται βαθμηδὸν τελειοποιούμεναι, νὰ ῥυμοτομῶσι τὰς ὁδούς των ὅπου ἂν καλῇ ἡ ἀνάγκη, νὰ εὐρύνωσι τὰς λεωφόρους των ἂν ἐπιτρέπῃ ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου τοῦ κλίματός των, νὰ ἄγωσιν αὐτὰς εὐθυγράμμους ἀλλὰ μὴ ἀποχαυνούσας τὸ ὄμμα, κανονικὰς ἀλλὰ μὴ μονοτόνους. Ἐνόμιζον λοιπὸν ὅτι ἡ νέα Κωνσταντινούπολις ἦτο ἐπὶ τῇ βάσει ταύτης τῆς διδασκαλίας ᾠκοδομημένη· τὸ παλαιὸν canevas διεφαίνετο πάντοτε, ἐν τῇ διαποικίλσει ὅμως αὐτοῦ τῇ καλλιτεχνικῇ ἀνεγνώριζες πολυετῆ ἐργασίαν ἐπιστήμονα καὶ ἐπιμελῆ. Ὄχι, δὲν ὑπῆρχον πλέον ἐκεῖναι αἱ ἀλλόκοτοι καὶ ἀνάρμοστοι ἐπιχρίσεις τῆς ἄλλοτε, οἱ ἐκ ξένων κλιμάτων πρὸς καθωραϊσμὸν τῆς πόλεως μεταφυτευθέντες καὶ ἐνωρὶς μαρανθέντες ῥυθμοί. Ὑπῆρχον μὲν εὐρεῖαι λεωφόροι καὶ κανονικαὶ ὁδοὶ εἰς τὰ σημεῖα ἔνθα ζωηροτέρα εἶναι ἡ συγκοινωνία ἀλλὰ δὲν ἔλειπον αἱ γραφικαὶ ἐκεῖναι σκολιαὶ ὁδοὶ τοῦ Βυζαντίου, αἱ καμπύλαι, οἱ μικροὶ λαβύρινθοι, τὰ ἀνώμαλα χλοερὰ ὑψώματα, ἡ ρωμαντικὴ ἀταξία, ἡ παριστῶσα ἐλαιογραφίαν κατὰ τὸ εἶδος genre· πάντα ταῦτα τ' ἀνεγνώριζες, τὰ ἐπανέβλεπες πάλιν ἀλλὰ ἐπιδιωρθωμένα, τακτικὰ ἐν τῇ ἀταξίᾳ των καὶ ἔρρυθμα ἐν τῇ ρωμαντικότητι αὐτῶν. Ὁ Μονταῖγνος ἔλεγε περὶ τῶν Παρισίων: «τρυφερώτατα ἀγαπῶ τὴν πόλιν αὐτήν, καὶ μὲ αὐτοὺς ἔτι τοὺς φακοὺς καὶ τὰς ἀκροχορδόνας τῆς ὄψεώς της»· ὁποίαν χαρὰν δὲ ἠσθανόμην ἐγὼ ὁ κάτοικος τῆς παλαιᾶς Κωνσταντινουπόλεως ἀνακαλύπτων ἐν τῇ ἀνακαινισθείσῃ, τῇ ὡραίᾳ, τῇ εὐρύθμῳ ταύτῃ πόλει τινὰ τῶν θελκτικῶν ἐλαττωμάτων τῆς πρώτης!

Ἄλλως ἡ παλαιὰ ἐκείνη συγκέντρωσις τῆς ἀγορᾶς εἰς ὡρισμένα μέρη, μᾶλλον καθωραϊσμένα τῶν λοιπῶν, ἐξέλειπε νῦν κατὰ τὸ πλεῖστον, διότι ἐσώζετο μὲν πάντοτε ἡ Μεγάλη Ἀγορὰ τῆς Πόλεως μετὰ τοῦ ἀρχαϊκοῦ μυθιστορικο-ἀνατολικοῦ φανταστικοῦ τύπου αὐτῆς ἀλλ' οἱ κάτοικοι τοῦ Φαναρίου καὶ τῶν Ὑψωμαθείων δὲν εἶχον ἀνάγκην πλέον νὰ ἐπιχειρῶσιν ἐκδρομὰς εἰς Πέρα καὶ εἰς τὸ Βεζεστένι ἵνα προμηθευθῶσιν ὀλίγα μέτρα μεταξοϋφάντου ταινίας ἢ κἀνὲν πτερὸν τοῦ τελευταίου νεωτερισμοῦ. Ἕκαστον τῶν προαςείων τούτων διεσχίζετο ὑπὸ τῆς κεντρικῆς αὐτοῦ λεωφόρου, εὐρείας, εὐθυγράμμου καὶ μεγαλοπρεποῦς, ἑκατέρωθεν τῆς ὁποίας ἐγείροντο εὐπρεπῆ καταστήματα, ἐν οἷς ἐπωλοῦντο τοῖς προσερχομένοις πάντα τὰ πρὸς καλλωπισμὸν καὶ εὐμάρειαν χρειώδη.

Καταβῶμεν διὰ τῆς λοξῆς ταύτης ἀτραποῦ εἰς Φανάριον καὶ ἐπισκεφθῶμεν τὴν κεντρικὴν αὐτοῦ ὁδόν· ὤ, ἰδοὺ αὐτὴ, ἄγουσα παραλλήλως πρὸς τὴν ἀκτὴν καὶ ἀριστερᾷ μὲν, ἐκεῖ ἔνθα πρὶν ἦσαν τὰ τείχη, ἔχουσα στοῖχον οἰκιῶν τοῦ γνωστοῦ τύπου, δεξιᾷ δὲ διορόφους χθαμαλὰς οἰκοδομὰς, μὴ ἀποκρυπτούσας τὴν εἰς τὴν θάλασσαν θέαν τῶν πρώτων, καὶ ὧν τὰ ἰσόγαια κατέχονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῶν ἐν λόγῳ ἐμπορικῶν καταςημάτων, δύο πρόσωπα ἐχόντων, τὸ μὲν πρὸς τὴν λεωφόρον τὸ δὲ πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης. Ἡ γραφικωτέρα πρόσοψις αὐτῶν καὶ ἡ ποικιλωτέρα θέα εἶναι ἡ πρὸς τὴν θάλασσαν, ἔνθα ἐκτείνεται ἡ εὐρυτάτη ἐκ γρανιτῶν λίθων προκυμαία, ἧς ἡ εὐθυτενὴς παραθαλασσία πλευρὰ, ἔχουσα λελαξευμένας βαθμίδας, διευκολύνει τὴν ἀποβίβασιν τῶν πραγματειῶν καὶ τὴν προσέγγισιν τῶν ἐλαφρῶν ἀκατίων, τῶν μεταφερόντων τοὺς ἐπὶ τῆς προκυμαίας περιδιαβάζοντας εἰς τὰς διαφόρους τοῦ κερατείου ἀποβάθρας. Ὁποία ποικιλία καὶ ζωηρότης ἐπικρατεῖ ἐνταῦθα! Κίνησις ἐπὶ τῆς προκυμαίας, τῆς ποῦ καὶ ποῦ ὑπὸ συμπλεγμάτων δένδρων σκιαζομένης, κίνησις ἐπὶ τῶν ὁδῶν ἃς βλέπει τις διὰ τῶν πλαγίων ἀτραπῶν καὶ διόδων, κίνησις ἰδίως ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἐντὸς τοῦ κόλπου τούτου, ὅστις ὁμοιάζει μᾶλλον ποταμὸν ἠρέμα κυλίοντα τὰ ὕδατά του ἐν μέσῳ τῆς κοιλάδος, ἣν ἀποτελεῖ ἡ διπλὴ σειρὰ τῶν λόφων τῆς Σταμπούλ καὶ τῶν ἀπέναντι. Ὁπόσον συμβάλλουσιν εἰς τὴν ὡραιότητα τῶν πόλεων οἱ ποταμοὶ, οἱ κόλποι οὗτοι! Ὡς παρατηρεῖ σοφός τις, δὲν ὑπάρχει μεγαλούπολις ἐν τῇ ἀρχαιότητι, οὔτε ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἐποχῇ μὴ ἐγερθεῖσα παρὰ τὰς ὄχθας ποταμοῦ ἢ παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης: Ἀθῆναι, Κόρινθος, Ῥώμη, Κωνσταντινούπολις, Παρίσιοι, Λονδῖνον, Βιέννη καὶ τόσαι ἄλλαι δὲν θὰ ἐγένοντο τοιαῦται οἷαι ὑπῆρξαν καὶ εἰσὶν, εἰ μὴ τὸ διὰ μέσου αὐτῶν ῥέον ἀφθόνως ὕδωρ ἐβοήθει τὴν ἀνάπτυξιν τῶν συγκοινωνιῶν καὶ τοῦ ἐμπορίου αὐτῶν καὶ καθωραΐζε τὸ ἐσωτερικόν των.

Ἀλλ' ἀνέλθωμεν αὖθις εἰς τοῦ λόφου τὴν κλιτὺν καὶ βαδίσωμεν ἐπὶ δεξιᾷ, εὐθὺ εἰς τὴν ῥάχιν αὐτοῦ, ἐφ' ἧς ὑψοῦντο τὰ γνωστὰ ἐξωτερικὰ τείχη. Ἰδοὺ ἡμεῖς ἐκεῖ ἔνθα ἦσαν πρὶν αἱ στεναὶ ἐκεῖναι καὶ λαβυρινθώδεις συνοικίαι, μετὰ τῶν σεσαθρωμένων οἴκων καὶ τῶν σκολιῶν ἀτραπῶν, περὶ ὧν πρὸ τριακονταετίας περίπου ὁ καλλιτεχνικὸς χρωστὴρ τοῦ Θεοφίλου Γωτιὲ ἔδιδε τὴν ἑπομένην ζοφερὰν μὲν ἀλλὰ φυσικωτάτην εἰκόνα:

1 Τὰ εἰ: τὸ τέλος τοῦ Α' ἄρθρου παρεισφρήσαντα τυπογραφικὰ σφάλματα διορθοῦνται ἐν τῷ οἰκείῳ χώρῳ. Σ. τ. Δ.

« Ἐφ' ὅσον προὐχώρουν ηὔξανεν ἡ ἐρημία· Οἱ κῦνες, ἀγριώτεροι ὁλονὲν, ὑπέβλεπόν με βλοσυρῶς καὶ παρηκολούθουν με γρυλλίζοντες· αἱ ξύλιναι οἰκίαι, ἀποβαλοῦσαι τὴν βαφὴν, ἑτοιμόρροποι, μετὰ ἀποσυντεθειμένων δικτυωτῶν, ἐπικρεμαμένων πλαγίως ὀροφῶν, παρεῖχον ὄψιν καταρρεύσαντος ὀρνιθῶνος. Ἐρειπωμένη τις κρήνη ἀπέσταζε τὸ ὕδωρ αὐτῆς ἐντὸς ὑποπρασίνου κώγχης· μαυσωλεῖον δέ τι ἀπεριτείχιστον, φωλεὰ βάτων, κνιδῶν καὶ ἀσφοδέλων, ἐδείκνυεν ἐν τῷ σκότει, διὰ τῶν ἀραχνοσκεπῶν δυφράκτων αὐτοῦ ἀκεφάλους κορμοὺς στηλῶν ἐπιταφίων, κλινουσῶν δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ καὶ οὐδὲν ἄλλο κόσμημα ἐχουσῶν ἢ δυσαναγνώστους ἐπιγραφάς· τὸν χονδροειδῶς δι' ἀσβέστου ἐπικεχρισμένον θόλον του ἀπετερμάτιζε κακόζηλόν τι στρογγύλον σχῆμα, παραπλεύρως δ' αὐτοῦ ὑψοῦτο μιναρὲς ὁμοιάζων λύχνον ἐπιστεγασμένον ὑπὸ τοῦ κηροσβίστου αὐτοῦ· ὑπεράνω τῶν μακρῶν τοίχων, ἐξεῖχον μελαναὶ κορυφαὶ κυπαρίσσων ἢ ἐξώρμουν εἰς τὴν ὁδὸν λόχμαι συκομωρεῶν καὶ πλατάνων. Δὲν ὑπῆρχον πλέον λευκομάρμαρα τεμένη μετὰ μαυριτανικῶν ἐξωστῶν, δὲν ὑπῆρχον μεγαλοπρεπῆ κονάκια μετὰ ζωηρῶν χρωμάτων καὶ προεκβεβλημένων χαριεστάτων περιπτέρων, ἀλλ' ἐνιαχοῦ ἀπήντων σωροὶ μεγάλοι τέφρας, ἐν μέσῳ δ' αὐτῶν ὑψοῦντο ὀρθαὶ καπνοδόκαι μετ' ἀπηνθρακωμένων κεράμων καὶ ἐπὶ ὅλης ταύτης τῆς ἀθλιότητος καὶ τῆς ἐρημίας ἡπλοῦτο τὸ διαυγές, λευκὸν, ἀλλὰ σκληρὸν φῶς τῆς Ἀνατολῆς, ὅπερ ἀνοικτιρμόνως ἐφώτιζε τὴν ἀσχημίαν καὶ ρυπαρότητα μιᾶς ἑκάστης λεπτομερείας. »

Τώρα ὅμως τὸ διαυγὲς καὶ λευκὸν φῶς τῆς Ἀνατολῆς ἐφώτιζεν ὄχι πλέον ταύτας τὰς σκηνὰς τῆς ἐρημίας καὶ τῆς καταστροφῆς ἀλλὰ ὁδοὺς κανονικὰς καὶ ὁμαλὰς, μετὰ πυκνῶν δενδροστοιχιῶν καὶ πλατείας ὑπὸ λευκομαρμάρων ἢ χαλκῶν ἀνδριάντων στολιζομένας καὶ οἰκίας εὐπρεπεῖς, ὧν ἑκάστη σχεδὸν εἶχεν εἰς τὴν εἴσοδον ἢ εἰς τὰ ὄπισθεν κηπάριον σκιερόν. Αἱ συνοικίαι αὗται εἰσὶν αἱ ἐσχατιαὶ τῆς μεγαλουπόλεως, τὰ ἄκρα τοῦ κολοσσοῦ· ἡ κυκλοφορία τοῦ λαοῦ εἶναι πάντοτε χαλαρά, τὰ γήπεδα εὐρύχωρα, ὡς μακρὰν κείμενα τῶν βαρυτίμων τοποθεσιῶν τοῦ κέντρου, καὶ διὰ τοῦτο, ὡς συμβαίνει εἰς ἁπάσας σχεδὸν τὰς ἄλλας πόλεις, καὶ ἐδῶ αἱ οἰκοδομαὶ εἶχαν προσόψεις θερινῶν μᾶλλον ἐξοχικῶν οἴκων, ἐλαφρότεραι οὖσαι τὴν κατασκευὴν καὶ μεγαλειτέρας ἔχουσαι τὰς ἀναλογίας· μακρά, εὐρεῖα λεωφόρος διερχομένη διὰ τοῦ πραστείου τούτου τοῦ μεσημβρινοδυτικοῦ τμήματος τῆς πόλεως καταλήγει εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἐξωτερικῶν τειχῶν, ἅπερ ἀφέθησαν ἀνέπαφα ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ γραφικωτάτῃ ἐρειπιώδει καταστάσει τῆς ἄλλοτε. Ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τῶν τειχῶν τούτων, ὑψηλὰ, εἰς τὰ καθαρὰ στρώματα τοῦ αἰθέρος, ὅπου οὐδὲν κώλυμα ἐμποδίζει τὸ ὄμμα νὰ πλανᾶται πέριξ καθ' ὅλον τὸν ὁρίζοντα, διήκει νῦν συνεχὴς, ὁμαλὴ ὁδός, δι' ἐλαφρᾶς ἐπιχώσεως κατασκευασθεῖσα· εἶναι ὁ περίπατος τῶν κατοίκων τῶν πέριξ συνοικιῶν, ὁμολογουμένως δὲ οὐ μόνον πρωτότυπον καὶ μοναδικὸν εἶδος δημοσίου περιπάτου, ἀλλὰ τοιοῦτον οὗ τὸ μεγαλεῖον καὶ ἡ ποίησις παρ' οὐδενὶ ἄλλῳ τῆς ὑφηλίου ἀπαντᾷ: ἐντεῦθεν μὲν τὸ ἀπέραντον, βαθὺ καὶ σκοτεινὸν τουρκικὸν νεκροταφεῖον μὲ τὰς ὑψηλὰς μελαγχολικάς του κυπαρίσσους, μὲ τὸ μυστηριῶδες ἐκεῖνο γόητρον τῆς σιγῆς καὶ τοῦ θανάτου, ἐκεῖθεν δὲ ὁ ἀχανὴς ὁρίζων τῆς Προποντίδος, αἱ ἁπαλαὶ σκιαγραφίαι τῶν ἀντικρὺ ὀρέων καὶ ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ θεατοῦ ὡς ὁριζόντειον κάτοπτρον ἐκτεινομένη ἡ ποικιλόχρους καὶ εὔσχημος εἰκὼν τῆς νέας πόλεως . . .

Ἐδῶ, εἰς αὐτὴν τὴν ἐναέριον ζώνην, ἐπὶ αὐτῶν τῶν ἱστορικῶν τειχῶν ἃς διαμείνω ἐπὶ μακρὸν ἐντρυφῶν μέχρι κόρου εἰς τὸ φαντασιῶδες θέαμα, ὅπερ ἀναλίσσεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ οὗ παρόμοιον οὔτε εἰς τὰς πλουσιωτέρας féeries τῶν περιφημοτέρων θεάτρων βλέπει τις. Ἐδῶ, ὑποκάτω τῆς μονήρους ταύτης πλατάνου κατακλινόμενος ἀφίνω τὰ ὄμματά μου νὰ πλέωσιν εἰς τοῦ πανοράματος τὰς ἀορίστους ἐκτάσεις, ἀλλ' αὐτὰ κουρασθέντα καμμύουσιν ἀνεπαισθήτως, ἐνῷ ὁ νοῦς ἀνεπιλογίστως ἀπὸ τῆς πραγματικότητος εἰς τῶν φαντασμογοριῶν τὸν κόσμον παρελθὼν πετᾷ ὁλονὲν ὑψηλότερον καὶ βλέπει ἐπὶ μᾶλλον ἀορίστους ἐκτάσεις. Ἀλλ' ἐν μέσῳ τῆς παραδόξου ταύτης ψυχικῆς διαθέσεως, ἐν μέσῳ τῆς ἀπολύτου σιγῆς ἀκούω αἴφνης παταγὸν σφοδρὸν, νομίζω ὅτι καταρρεῖ τὸ τεῖχος, ἐφ' οὗ κοίτομαι, νομίζω ὅτι κατακρημνίζομαι, βλέπω τὰ πάντα σκοτεινὰ . . . ἐκβάλλω κραυγὰς βοηθείας καὶ ἔντρομος ἀνατινάσσομαι ἀνοίγων τοὺς ὀφθαλμούς! . . . Ὦ, ἐσώθην, ἀναπνέω καὶ εὑρίσκομαι ὀρθὸς ἐπὶ—τῆς συνήθους κλίνης μου, ἐν τῷ δωματίῳ τῆς ὁδοῦ Δ-ς, παρ' αὐτὴν δὲ ἵσταται ὁ φίλος Ξ, ὅστις μετ' ἀπορίας ἐρωτᾷ τὸ αἴτιον τῆς ταραχῆς μου, λέγων ὅτι πρὸ μικροῦ ἔκρουε τὴν θύραν διὰ νὰ μὲ ἀφυπνίσῃ.

— Ὁ τρομερὸς λοιπὸν ἐκεῖνος πάταγος ἦτο . .

— Ἤμην ἐγώ· ἀλλὰ τί σὲ συνέβη λοιπόν;

— Ὦ, τίποτε· εἶδον ἐν πολὺ παράδοξον ὄνειρον, τὸ ὁποῖον θὰ ἐκπληρωθῇ ἴσως μετὰ ἕνα δύο αἰῶνας, ἴσως ποτέ . . . ἄνοιξε, παρακαλῶ, τὸ παραπέτασμα· καλῶς· ἀ, ναὶ, ναὶ ἦτο ὄνειρον. Καὶ ἡ ἀπέναντι οἰκία εἰς τὸν τόπον της καὶ ὁ δρόμος τόσον ἄθλιος, ὡς εἰς τὸν καιρὸν τοῦ μακαρίτου Θεοφίλου Γωτιέ·—σοῦ τὰ διηγοῦμαι ἄλλοτε.

Γ. ΚΑΤΣΕΛΙΔΗΣ.

ΑΦΗΡΗΜΕΝΟΙ.

Ἡ ἱστορία προσφέρει ἡμῖν πλεῖστα ὅσα παραδείγματα ἀφῃρημένων, ἅτινα κινοῦσι πολλάκις τὸν γέλωτα. Κατὰ πᾶσαν ἐποχὴν ὑπῆρξαν ἄνθρωποι, ὧν ἡ προσοχὴ τοσούτῳ εὐκόλως ἀπερροφᾶτο ὑφ' ἑνὸς μόνου πράγματος, ὥστε νὰ διατελῶσιν ἀναίσθητοι πρὸς τὰ περικυκλοῦντα αὐτοὺς ἀντικείμενα. Σήμερον μάλιστα, ἐποχὴν βιωτικῶν περισπασμῶν καὶ φροντίδων, βλέπομεν πλείστους ὅσους ῥεμβοὺς εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν, καὶ ἔλαιον ἀντὶ οἴνου χύνοντας εἰς τὸ ποτήριόν των καὶ καταπίνοντας αὐτὸ τοὐλάχιστον κατὰ τὸ ἥμισυ, καὶ ἐμβάλλοντας εἰς τὸ στόμα τὸ σιγάρον ἀπὸ τὸ ἀνημμένον μέρος, καὶ χύνοντας ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς ὁλόκληρον τὸ μελανοδοχεῖον ἀντὶ τοῦ ἀμμοδοχείου, καὶ πλεῖστα ἄλλα τοιαῦτα παρατράγῳδα ποιοῦντας.

Τοιοῦτος ἀφῃρημένος ἦν καὶ ὁ περιώνυμος Ἰσαὰκ Νεύτων. Ἥμέραν τινὰ προσεκάλεσε φίλον του εἰς τὸ γεῦμα· ἐλθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς τὴν προσδιωρισμένην ὥραν, ἐπειδὴ ὁ σοφὸς ἦτο λίαν ἐνησχολημένος εἰς τὸ σπουδαστήριόν του, διέταξε τὸν ὑπηρέτην του νὰ τὸν παρακαλέσῃ ἐκ μέρους του νὰ περιμείνῃ ὀλίγας στιγμὰς εἰς τὸ ἑστιατόριον. Ἐκάθησε λοιπὸν ὁ προσκεκλημένος ἐπὶ ἀνακλιντῆρος περιμένων αὐτὸν ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ξενίζων, λησμονήσας, ἐβράδυνεν ὑπὲρ τὸ δέον, βλέπων ὁ φίλος του τὰ φαγητὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης, πλησιάζει καὶ καθήσας ἀποκαλύπτει παροψίδα τινὰ, ἐνῇ εὑρὼν λαμπρὰν ὄρνιθα ἀρχίζει καὶ τρώγει μέχρι κόρου. Ἔπειτα δὲ συσσωρεύσας πάλιν τὰ ὀστᾶ, τὰ ἐμβάλλει εἰς τὴν παροψίδα καὶ τὴν σκεπάζει καὶ τοῦτο ποιήσας ἀναλαμβάνει τὴν θέσιν του ἐπὶ τοῦ ἀνακλιντῆρος. Μετ' ὀλίγον ἔρχεται ὁ Νεύτων, καὶ μετὰ τοὺς συνήθεις χαιρετισμοὺς συγκάθηνται εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ ἀνοίγων τὴν παροψίδα ἐκείνην, «Ὦ Θεέ! λέγει· φίλε μου σὲ ζητῶ συγγνώμην! ἐνόμιζον ὅτι δὲν εἶχον φάγει ἀκόμη, ἀλλ' ἠπατώμην ».

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Γεωργίου τοῦ Β' ὑπῆρχεν ἐν Ἀγγλίᾳ λόρδος τις Σεστερφίελδ καλούμενος, πνευματώδης καὶ ἀγχίνους, πλὴν εἰς ἄκρον ἀφῃρημένος καὶ ἐπιλήσμων. Κατὰ τὴν εἰς Ἀκουΐσγρανον πρεσβείαν του ἐτελείωνε τὰ ἔγγραφά του συνήθως τὴν πρώτην μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὥραν, καὶ τὰ ἐσφράγιζε ταχέως, διότι κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἀνεχώρει ὁ ταχυδρόμος. Ἐργασθεὶς δέ ποτε ἐπὶ δέκα ὥρας κατὰ συνέχειαν, τοσούτῳ ἀπησχολημένον εἶχε τὸν νοῦν, ὥστε λαβὼν τὸ μελανοδοχεῖον ἀντὶ τῆς ἀμμοθήκης, ἔχυσεν ἄφθονον μελάνην ἐπὶ τῶν ἐγγράφων. Καίτοι δὲ πάραυτα ᾐσθάνθη τὸ φρικτὸν λάθος εἰς ὃ περιέπεσεν, ἦτον ὅμως πλέον ἀργὰ, διὸ καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἐργασθῇ ἐκ νέου δι' ὅλης τῆς νυκτὸς καὶ νὰ ἀποστείλῃ ἔκτακτον ταχυδρόμον εἰς Ἀγγλίαν. Ὁ αὐτὸς λόρδος, ἐργασθεὶς ἄλλοτε ἐσπευσμένως, ἔκλεισε τὰς διόπτρας του εἰς τὸν τελευταῖον φάκελλον, καὶ ἕνεκα τούτου ἠναγκάσθη νὰ μείνῃ ἀργὸς μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ ταχυδρόμου, διότι ἐν τῷ μεταξὺ δὲν ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ καταλλήλους διόπτρας.

Ἡμέραν τινὰ ὁ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως προσεκάλεσε τὸν μέγαν ἀοιδὸν Λαβλάσιον, φύσει ἀφῃρημένου χαρακτῆρος ἄνθρωπον, καὶ ὀνειροπόλον εἰς ἄκρον ἄχρις ἀναισθησίας. Εἰσελθὼν λοιπὸν εἰς τὰ ἀνάκτορα, περιμένει τὴν σειράν του εἰς τὴν πρὸ τῶν δωμάτων τοῦ βασιλέως μεγάλην αἴθουσαν, πλὴν ζητεῖ τὴν ἄδειαν νὰ φορέσῃ τὸν πῖλόν του ὡς πάσχων ἀπὸ καταρροήν. Ἐντὸς ὀλίγου τὸν περιτριγυρίζουν πολλοὶ τῶν φίλων του, καὶ ἀρχίζουν νὰ ἀπαριθμοῦν τὰς θαυμασίας ἐπιτυχίας ἐν τῷ θεάτρῳ· καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἡ συνδιάλεξις εὑρίσκετο εἰς τὸ ζωηρότερον αὐτῆς μέρος, εἰδοποιοῦν τὸν Λαβλάσιον ὅτι ἡ Α. Μ. ηὐδόκησε νὰ τὸν δεχθῇ εἰς ἀκρόασιν. Πλήρης ταραχῆς καὶ συγχύσεως ὁ καλὸς μουσικὸς, ἁρπάζει ἕνα πῖλον κείμενον ἐπί τινος ἐκεῖ που τραπέζης, καὶ εἰσέρχεται θριαμβευτικῶς παρὰ τῷ βασιλεῖ, κρατῶν αὐτὸν εἰς χεῖρας ἐνῷ ἔφερε τὸν ἰδικόν του ἐπὶ κεφαλῆς· « Καὶ τί σὲ χρησιμεύει αὐτὸς ὁ πῖλος, τὸν ὁποῖον κρατεῖς εἰς χεῖράς σου, φίλτατε Λαβλάσιε; » τῷ εἶπεν ὁ βασιλεὺς γελῶν· ὁ Λαβλάσιος μένει ἀναπολόγητος, καί, ἀτενίζων μετ' ἐκπλήξεως τὸν βασιλέα, « Συγγνώμην, τῷ λέγει, Μεγαλειότατε, δὲν σᾶς ἐννοῶ. — Ἐγὼ ἐξεναντίας δὲν ἐννοῶ εἰς τί χρησιμεύει αὐτὸς ὁ πῖλος. — Πλὴν . . . Μεγαλειότατε . . . εἰς τὸ νὰ τὸν φορῶ! » ἐπαναλαμβάνει ὁ τεχνίτης, ποιῶν δεικτικὸν σημεῖον, δηλαδὴ φέρων τὴν χεῖρα πρὸς τὴν κεφαλήν. Πλὴν ποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς του, ὅταν παρετήρησε τὴν ἔλλειψίν του· καί, ἀφαιρέσας μετὰ ταχύτητος τὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του πῖλον, ἤρχισε νὰ ὑποκλίνεται καὶ νὰ ζητῇ συγγνώμην, κρατῶν ἀνὰ ἕνα πῖλον εἰς ἑκάστην τῶν χειρῶν. Ἡ Α. Σικελικὴ Μεγαλειότης διερράγει τότε εἰς ἄσβεστον γέλωτα, καὶ ὁμολόγησεν ὅτι ποτὲ δὲν παρευρέθη εἰς διασκεδαστικωτέραν κωμῳδίαν.

Δὲν ἀναφέρομεν ἐνταῦθα τὸν ὑπερβολῆ ἀφῃρημένον ἐκεῖνον ἡγεμόνα, ὅστις ὅτε μίαν τῶν ἡμερῶν τῷ εἰδοποίησαν ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ εἰσέλθῃ ὁ ἰατρός του. «Εἴπατε εἰς αὐτόν, ἀπήντησεν, ὅτι δὲν ἔχω καιρὸν νὰ τὸν δεχθῶ, διότι εἶμαι ἀσθενής». Οὔτε θέλομεν ἀναφέρει τὸν ὑπουργὸν ἐκεῖνον, ὅστις τοσούτῳ ἐπιλήσμων ἦν, ὥστε, θέλων ποτὲ νὰ ὑπογράψῃ ἐπίσημόν τι ἔγγραφον, ἐλησμόνησε τὸ ὄνομά του, καὶ ἐκράτει εἰς τοὺς ὀδόντας τὸν κάλαμον ἐπὶ πολλὴν ὥραν, ἱδρῶτι περιρρεόμενος καὶ φυσῶν· ἂν δὲ κατὰ σύμπτωσιν δὲν ἀπεκάλει τις κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ὀνομαστί, ἤθελεν εὑρεθῇ εἰς

θέσιν νὰ ὁμολογήσῃ ὁ δυστυχὴς ὅτι ἐλησμόνησε τὸ ἴδιόν του ὄνομα! Ἀρκούμεθα μόνον νὰ εἴπωμεν ὅτι τοιούτους ἀφῃρημένους, εἰς ἄκρον ἐπιλήσμονας, ἀπαντῶμεν πλείστους ὅσους καὶ παρ' ἡμῖν, λησμονοῦντες καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος, περὶ ἧς ἤθελον ἐρωτηθῆ.

ΠΕΡΙ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΙΑΣ.

Τίς ὑπῆρξεν ὁ πρωτουργὸς τῆς πρώτης φαρμακευτικῆς συνταγῆς ἑτοίμων ἢ κατὰ παραγγελίαν φαρμάκων; Συμβαίνει καὶ ἐνταῦθα ὅ,τι καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας ἀνακαλύψεις, ὡς τὴν τῶν φορτηγῶν ἁμαξῶν, τῶν ἀντλιῶν, καὶ ἄλλων τῶν ὁποίων τοὺς ἐφευρετὰς οὐδεὶς ποτὲ ἐγνώρισεν οὐδὲ κατ' ὄνομα ἀρκούμενος μόνον νὰ λέγῃ ὅτι ἡ δεῖνα ἐφεύρεσίς των χάνεται εἰς τὰ σκότη τῶν αἰώνων· φράσις προσφυεστάτη διὰ τοὺς τότε καιρούς.

Σήμερον δὲ, κατὰ τὰς ἡμέρας ἡμῶν τὰς πλήρεις φωτὸς καὶ δημοσιότητος δὲν δύναταί τις νὰ συλλάβῃ ἀκριβῶς τὴν ἰδέαν τοῦ τί ἦσαν τὰ σκότη ἐκεῖνα ἐντὸς τῶν ὁποίων μόνη ἡ παράδοσις διεβίβαζε τὴν δόξαν, συχνότατα ἐκπνέουσα προτοῦ φθάσῃ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους· ἡ δὲ ταχύπτερος Φήμη μὲ τὰ ἑκατὸν στόματα εἶχε πραγματικῶς ἑκατὸν τοιαῦτα μόνον, ὅπερ σήμερον ἤθελε προκαλέσει μειδίαμα οἴκτου εἰς τὰ χείλη προνομιούχου ἰδιοκτήτου ἀσημάντου τινὸς ἀνακαλύψεως τῆς ὁποίας τὴν διάδοσιν καλλιεργεῖ ἐπιτυχῶς διὰ τῶν *εἰδοποιήσεων*.

Αἱ ἀρχαιότεραι φαρμακολογικαὶ συνταγαὶ αἱ μέχρις ἡμῶν διασωθεῖσαι εὑρίσκονται ἐν τῇ Πεντατεύχῳ, πραγματευόμεναι τὴν κατασκευὴν μυραλοιφῆς καὶ φαρμακευτικῆς τινος σκευασίας, χρονολογούμεναι δὲ ἀπὸ τοῦ 1491 πρὸ Χριστοῦ.

Πρὸ δισχιλίων περίπου ἐτῶν οἱ Ἕλληνες ἐποιοῦντο χρῆσιν συνταγῶν διὰ τὴν κατασκευὴν ἀλεξιφαρμάκων.

Ὁ Σκριβόνιος Λάργος ῥωμαῖος ἰατρὸς ζῶν κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ αὐτοκράτορος Τιβερίου ἔγραψεν, εἰς ὕφος ἄλλως τε κάκιστον, σύγγραμμα ἐπιγραφόμενον· « Συνταγαὶ ἰατρικαὶ » περιέχον τετρακοσίας περίπου ἰατρικὰς συνταγὰς τὰς ὁποίας ἠρανίσθη ἐκ πηγῶν διαφόρων. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο εἶναι ἡ πρώτη γραφεῖσα φαρμακοποιΐα.

Μετὰ τὸν Σκριβόνιον Λάργον ἀναφαίνεται ὁ Γαληνὸς ζήσας ἀπὸ τοῦ 130 μέχρι τοῦ 201 ἔτους μετὰ Χριστόν· εἰς τοῦτον ὀφείλονται δύο πραγματεῖαι περὶ τῆς συνθέσεως τῶν φαρμάκων περιέχουσαι μέγαν ἀριθμὸν συνταγῶν διὰ τὴν κατασκευὴν συνθέτων φαρμάκων.

Κατὰ τὸν 9ον αἰῶνα ὁ ἄραψ Σαμπουρ-Ἰμπν-Σαχὲλ διευθυντὴς τῆς ἐν Νισαπόρῃ (Ἰνδεζαβὰρ) ἰατρικῆς Σχολῆς ἐδημοσίευσε τὴν πρώτην φαρμακοποιΐαν ἀραβιστὶ θεωρηθεῖσαν ὡς ἔργον πολλοῦ λόγου ἄξιον, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν διεσώθη μέχρις ἡμῶν.

Κατὰ τὸν 12ον αἰῶνα ἡ ἰατρικὴ Σχολὴ τοῦ Σαλέρνου κατεῖχε συνταγολόγιον ἐπιβαλλόμενον κατὰ κανόνα ἀπαράβατον καὶ ἐνόρκως εἰς τοὺς φαρμακοποιοὺς τῆς Νεαπόλεως. Τὸ συνταγολόγιον τοῦτο ἐδημοσιεύθη γαλλιστὶ τῷ 1546.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἤρχισεν ἡ ἔκδοσις πλείστων ὅσων βιβλίων φαρμακοποιΐας τῶν ὁποίων ἡ ἀπαρίθμησις ἄσκοπος καὶ ἐργώδης ἤθελεν εἶσθαι. Ὑπὸ τῶν ἰατρικῶν σχολῶν ἐδημοσιεύοντο αἱ ἐπίσημοι φαρμακολογίαι αὐτῶν εἰς γλῶσσαν λατινικὴν, ὡς ὁ γαλλικὸς φαρμακολογικὸς Κώδηξ, ἡ Pharmacopoeia Londinensis, χρονολογουμένη ἀπὸ τοῦ 1618, τὸ Dispensatorium Borusso Brandenburgicum τοῦ ὁποίου ἡ πρώτη ἔκδοσις ἐγένετο τὸ 1731, δίδει δὲ πολὺ περίεργον ἰδέαν τῆς καταστάσεως τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης παρὰ τοῖς Πρώσσοις κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Ἤδη ὁ γαλ. φαρμακολογικὸς Κώδηξ αἱ φαρμακολογίαι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, τοῦ Ἐδιμβούργου τοῦ Δουβλίνου τῆς Ἑλλάδος πρὸ πολλοῦ ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὴν ἐθνικὴν τῶν χωρῶν τούτων γλῶσσαν.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ.

*** Ἡ πολιτεία τῶν μελισσῶν ὁμολογεῖται ὡς τὸ πρότυπον τῆς ἀρίστης μοναρχίας. Πρέπει ὅμως νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι παρ' αὐταῖς οὔτε νόμοι ὑπάρχουσιν, οὔτε δίκαι, οὔτε δικαῖαι, οὔτε δικηγόροι, οὔτε χωροφύλακες καὶ κλητῆρες· ἡ δὲ ἔλλειψις τούτων, ἡ ἀποτελοῦσα τῶν μελισσῶν τὴν ὑπεροχὴν, κατορθοῦται διότι ἕκαστον τῆς πολιτείας μέλος ἔχει σαφῶς ὡρισμένην τὴν ἀποστολήν του, καὶ οὐδόλως σκέπτεται νὰ ἐκπληρώσῃ ἄλλην τινα. Αἱ ἐργάτιδες δὲν ὀνειρεύονται θέσιν κηφῆνος, οὐδ' οἱ κηφῆνες ῥαδιουργοῦσιν, ἵνα γείνωσι βασίλισσαι. Παρ' ἀνθρώποις ἀπ' ἐναντίας ἀδύνατον νὰ λείψωσιν οἱ ταραξίαι, ἀφοῦ καθ' ἡμᾶς ἡ κοινωνία οὐδὲν ἄλλο εἶναι εἰμὴ συναυλία, ἐν ᾗ οὐδεὶς μουσικὸς ᾄργει νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ μέρους του, ἀλλὰ θέλει νὰ σκεπάσῃ τὴν φωνὴν τῶν ἄλλων ὀργάνων, καὶ ἐκ τούτου ἐπέρχεται ἀνυπόφορος κακοφωνία. (Ἀλφόνσος Κάρ).

*** Ἡ ματαιότης εἶναι οὕτω βαθέως ἐρριζωμένη ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ὥστε οὐ μόνον ὁ κτίστης, ὁ παραμάγειρος καὶ ὁ ἀχθοφόρος, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ φιλόσοφοι περιαυτολογοῦσι καὶ ἐπιθυμοῦσι θαυμαστάς. Ὁ γράφων βιβλίον κατὰ τῆς δόξης θηρεύει τὴν δόξαν ὅτι τὸ ἔγραψε καλῶς, ὁ δὲ ἀναγινώσκων τὸ βιβλίον, τὴν δόξαν ὅτι τὸ ἐννόησε. Τοῦ κανόνος τούτου δὲν ἐξαιρῶ οὔτε ἐμαυτὸν, τὸν γράφοντα ταῦτα, οὔτε σὲ ἀναγνῶςα.

(Pascal.)

*** Δίκαζε ἐχθροὺς καὶ ποτὲ φίλους, διότι ἐκ δύο ἐχθρῶν ἀποκτᾷς ἕνα φίλον, καὶ ἐκ δύο φίλων ἕνα ἐχθρὸν (ἱσπανικὴ παροιμία).

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

Κάτοικός τις τῆς Ῥεϊσεμβέργ ἀφηγεῖται ἐν τοῖς ἑπομένοις τὴν περιοδείαν τῆς γῆς ὑπὸ χάρτου.

Τὴν 25 μαΐου ἐξέπεμψα τὸν χάρτην διὰ Τεργέστης εἰς Ἰαπωνίαν· ἐκεῖθεν ἀπηυθύνθη εἰς Καλιφορνίαν, ὅθεν ἐπανῆλθεν εἰς Ῥεϊσεμβέργ. Ἐξέπεμψα τοῦτον ὑπὸ τρεῖς διευθύνσεις, τὸν μὲν εἰς Βέδδον (ἐν Ἰαπωνίᾳ), τὴν δὲ εἰς Ἅγιον Φραγκίσκον, καὶ τὴν τρίτην εἰς Ῥεϊσεμβέργ. Ὁ χάρτης ἐπεστράφη μοι ἕνεκα τῆς ἀφοσιώσεως τῶν πρὸς οὓς ἀπετείνετο φίλων τὴν 19 σεπτεμβρίου. Τὴν 31 μαΐου ἐξαπεστάλη ἐκ Τεργέςης, καὶ διὰ Σουὲζ καὶ Σίγγαπουρ ἀφίκετο τὴν 14 Ἰουνίου εἰς Ἰοκοχάμαν, ὅπου ἐδέησε κατ' ἀνάγκην νὰ βραδύνῃ ἐπὶ 16 ἡμέρας, ἕνεκα τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ ἀμερικανικοῦ ταχυδρομείου κατὰ τὴν προτεραίαν.

Ὁ χάρτης ἐξαπεστάλη τὴν 31 ἰουλίου· τὴν 26 αὐγούστου ἀφίκετο εἰς Ἅγιον Φραγκίσκον προσεγγίσας εἰς τὰς νήσους Σάνδβιχ. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐξεπέμφθη εἰς Νέαν Ὑόρκην διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ ἐπανέκαμψε τελευταῖον εἰς Ῥεϊσεμβέργ.

Ἡ περιοδεία διήρκεσεν ἄρα ἐπὶ 117 ἡμέρας. Ἐάν τις λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς διαφόρους βραδύτητας, ἃς ὑπέστη κατ' ἀνάγκην, ἤτοι 5 ἡμέρας ἐν Τεργέστῃ, 16 ἐν Ἰοκοχάμᾳ, 2 ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, τὸ ὅλον 23, ἐξάγει ὅτι ἐντὸς 94 μόνον ἡμερῶν ἐτέλεσε τὴν περιήγησιν αὐτοῦ, ἐπειδὴ δὲ πιθανώτατον ὅτι ἐβράδυνε καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Σουὲζ, Σιγγαπούρ καὶ Χόψκ-κοὺζ, συμπεραίνεται ὅτι δυνατὸν νὰ περαιώσῃ τὴν περιοδείαν τοῦ κόσμου πράγματι ἐντὸς 80 ἡμερῶν ὡς ὁ Φίλεας Φόγγ.

***

Ὑπελογίσθη ὅτι εἰς χαιρετισμοὺς, ἀντιχαιρετισμοὺς, εἰς τιμὰς βασιλικὰς καὶ ῥατιωτικὰς ἀνταλαγὰς φιλοφρόνων πατάγων καὶ κρότων, σύμβολα τυπολογίας (étiquette), τύπους λιμεναρχικοὺς καὶ φρουραρχικοὺς, ἀνατολὰς καὶ δύσεις ἡλίου χαιρετιζομένας καθ' ἑκάστην ἐκ παντὸς φρουρίου καὶ παντὸς πλοίου πολεμικοῦ, ἀνοίξεις καὶ κλείσεις πυλῶν καὶ καθεξῆς καὶ καθεξῆς ὁ πεπολιτισμένος κόσμος καίει πυρίτιδα καθ' ἅπασαν τὴν ὑφήλιον, κατὰ πᾶν ἡμερονύκτιον, δι' ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδας πυροβολισμῶν ἀνωφελῶν. Πρὸς ἓξ φράγκα τὸν ἕνα γίνονται πεντακόσιαι χιλιάδες φράγκων καθ' ἡμέραν· τριακόσια ἑκατομμύρια κατ' ἔτος ἀπερχόμενα ὡς καπνὸς, ἐνῷ ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ ἀποθνήσκουσι τῆς πείνης τόσοι πτωχοί.

***

Ἐν τινι περιέργῳ βιβλίῳ ἀναγινώσκομεν τὴν ἑξῆς ἀντίθεσιν μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως.

«Οἱ Ἀνατολῖται γράφουσι καὶ ἀναγινώσκουσι ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερὰ, ἡμεῖς δ' ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιά. Ἡμεῖς ἐν τοῖς εὐκτηρίοις οἴκοις ἐκβάλλομεν τοὺς πίλους ἢ τὰ καλύμματα τῆς κεφαλῆς καὶ φοροῦμεν τὰ ὑποδήματα, ἐκεῖνοι δὲ φυλάττουσι τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς καὶ ἐκβάλλουσι τὰς ἐμβάδας. Ἡμεῖς μετροῦμεν διὰ τοῦ ἡλίου, ἐκεῖνοι διὰ τῆς σελήνης. Ἡμεῖς δένομεν τὸν λαιμὸν καὶ ἀφίνομεν τὴν κεφαλὴν σχεδὸν γυμνὴν, ἐκεῖνοι δὲ ἀπ' ἐναντίας σαρικόνουσι τὴν κεφαλὴν καὶ ἀφίνουσι τὸν λαιμὸν γυμνόν. Ἡμεῖς καθήμεθα εἰς καθέκλας, ἀνακλιντήρια καὶ σκίμποδα, ἐκεῖνοι δὲ εἰς προσκεφάλαια, τάπητας, ἢ ἐπὶ ψάθας καὶ πολὺ συχνὰ χαμαί.

«Εἰς αὐτοὺς ὁ νόμος ἀπαγορεύει τὸν οἶνον, τὸν ἔγχελυν καὶ τὸν χοῖρον, ἐπιτρέπει δὲ τὴν πολυγαμίαν· οἱ νόμοι ἡμῶν οὐδόλως ταῦτα ἀπαγορεύουσιν, ἀπεχθάνονται ὅμως τὴν πολυγαμίαν. Ἡμεῖς ἱππεύομεν ἐκτείνοντες τοὺς πόδας ἐπὶ τῶν ἀναβολέων, ἐκεῖνοι δὲ πρὸς τὸν πώγωνα τὰ γόνατα προσανιόντες. Ἡμεῖς ξυρίζομεν ἢ ἀφίνομεν τὸν πώγωνα κατὰ τὸ δοκοῦν, παρ' αὐτοῖς δὲ ἅπαξ ἀφεθεὶς ὁ πώγων θεωρεῖται ἱερὸς καὶ βεβήλωσις τὸ ξύρισμα αὐτοῦ.»

***

Εἰς τὰς εὐρείας πεδιάδας τῆς Ῥωσσίας κατορθοῦσι δι' εὐφυοῦς μέσου νὰ συλλαμβάνουσι τὰς ἄρκτους. Ὀρύττουσι τάφρον πλατείαν καὶ βαθείαν, ἐπικαλύπτουσιν αὐτὴν διὰ φύλλων, ἐπὶ δὲ τῆς ἐπιφανείας τοῦ εὐθραύστου τούτου καλύμματος διασπείρουσι καρπούς. Ἡ ἄρκτος λιμώττουσα ἐφορμᾷ ἐπὶ τοῦ δελεάσματος καὶ πίπτει εἰς τὸ βάθος τῆς τάφρου. Ἡ παγὶς εἶναι ἐνίοτε τόσον καλῶς παρεσκευασμένη ὥστε πολλὰ ὁμοῦ θύματα συλλαμβάνονται χωρὶς νὰ κρημνισθῇ τὸ ἐπικαλύπτον πῆγμα καὶ ἀποτελοῦσιν ἐκεῖ κάτω πολυπληθῆ ὁμήγυριν. Ἀλλὰ τί νὰ πράξωσιν τὰ ζῶα ταῦτα ἐν τοιαύτῃ αἰχμαλωσίᾳ. Αἱ Ἄρκτοι δὲν ἀλληλοφαγοῦσιν. Ἐν τῇ ἀμηχανίᾳ των λοιπὸν ἀνευρίσκουσι τὸ σωτήριον φάρμακον. Τὰ βαρέα ταῦτα ζῶα εὐκινητότερα τῶν μικρῶν παίδων μας, σχηματίζουν ζῶσαν κλίμακα· μία ἐξ αὐτῶν ἐγείρεται καὶ στηρίζει τοὺς ἐμπροσθίους πόδας εἰς τὸν τοῖχον, ἄλλη ἀναβαίνει ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς πρώτης, καὶ τρίτη διὰ τῆς τοιαύτης κλίμακος φθάνει εἰς τὸ χεῖλος καὶ ἐλευθεροῦται.

Ἀλλ' ἡ τελευταῖα, ὁ ἐλευθερωτὴς τῶν ἄλλων, πῶς νὰ ἐξέλθῃ ἐκεῖθεν; Αἱ σύντροφοί της φοβού-

μεναι τὴν ἄφιξιν τοῦ κυνηγοῦ καί τοι καταμαστιζόμεναι ὑπὸ τῆς πείνης δὲν φεύγουσιν ἄνευ τοῦ σωτῆρος αὐτῶν. Τρέχουσιν ἀμέσως εἰς τὸ δάσος πρὸς ἐκλογὴν δένδρου καταλλήλου· ὅπερ ἀφοῦ ἐκριζώσωσι φέρουσιν εἰς τὴν τάφρον καὶ στήνουσιν εἰς μίαν γωνίαν. Ἡ γενναία σύντροφος αὐτῶν ἀναβαίνει ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον καὶ καθίσταται ἐλευθέρα χάρις εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην ἐκείνων ἃς αὕτη ἠλευθέρωσεν.

* * *

Ὁ μέγας ὑδραῖος ναύτης Μιαούλης, ποτὲ δὲν ἔστρεψε τὰ νῶτα πρὸς τὸν ἄνεμον, ὅταν εἶχε χρείαν νὰ προχωρήσῃ κατ' αὐτοῦ. Ἐτυχέ ποτε νὰ ἀσθενήσῃ καὶ ἀφῆκε τὴν κυβέρνησιν τοῦ πλοίου του εἰς τὸν πρεσβύτερόν του υἱόν· ἄνεμος δὲ σφοδρότατος πνεύσας ἐβίασε τὸν νέον πλοίαρχον νὰ ζητήσῃ καταφυγὴν εἰς ἕνα τῶν λιμένων τῆς Ἀττικῆς, ὅπου καὶ ἄλλα πλοῖα εἶχον καταφύγει ἕνεκεν τῆς τρικυμίας. Μανθάνει ὁ Μιαούλης τὸ γενόμενον, ἐγείρεται ἀμέσως ἀπὸ τῆς κλίνης του, καταβαίνει εἰς τὸν λιμένα, ἐπιβαίνει εἰς ἓν τρεχαντήριον μέ τινας ναύτας, ἀπέρχεται εἰς εὕρεσιν τοῦ υἱοῦ του, ἀναβαίνει εἰς τὸ πλοῖόν του χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν, ἵσταται εἰς τὸ πηδάλιον καὶ προστάσσει νὰ ἄρωσι τὴν ἄγκυραν· ἅπαντες τὸν ὑπακούουσι καὶ πάραυτα ἐξέρχεται τὸ βρίκιον ἐκ τοῦ λιμένος, φριττόντων τῶν γηραιῶν ναυτῶν. Ἐντὸς τοῦ ἀφροῦ τῶν κυμάτων, ὁ Μιαούλης ἀνακτᾷ τὰς δυνάμεις ἃς ἡ νόσος τοῦ εἶχε παραλύσει· ὑπὸ τὴν στιβαράν του χεῖρα ὀρθοῦται τὸ σκάφος ὡς ἵππος σφιγῶν· τρέπει ὁ πηδαλιοῦχος τὴν τρικυμίαν αὐτὴν εἰς πνοὴν οὔριον, λοξοδρομῶν, καὶ φέρει τὸ σκάφος αἰσίως εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον. Τότε μόνον εἶπεν εἰς τὸν υἱόν του· « Ἰδοὺ πῶς κυβερνᾶται ἓν πλοῖον! »

* * *

Ὁ περίφημος Μενζικὼφ, λέγομεν δὲ τὸν ἐπὶ τοῦ μεγάλου Πέτρου, εἶχέ ποτε ἐκθέσει τὴν ἰδίαν του ζωὴν καὶ χύσει τὸ ἰδιόν του αἷμα, σώζων τὴν ζωὴν τοῦ κυρίου του. Ὁ ὑπουργὸς οὗτος, εὐνοούμενος τὰ μέγιστα ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος, εἶχε λαμπρὰ προτερήματα, ἀλλὰ καὶ ἐλαττώματα μεγάλα ἄπλετον φιλοχρηματίαν καὶ φιλοδοξίαν. Εἶχε σφετερισθῆ ἄπειρα δημόσια χρήματα. Ἀναχωρήσας μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος, ἀπερχομένου ἐν σπουδῇ κατὰ τῆς πόλεως Ἀστραχὰν, ἵνα προκαταλάβῃ καὶ πολιορκήσῃ αὐτὴν, ἔμαθε καθ' ὁδὸν ὅτι αἱ καταχρήσεις του καὶ οἱ σφετερισμοὶ κατεμηνύθησαν εἰς τὸν μονάρχην. Ἐβεβαιώθη δὲ τοῦτο καὶ ἰδίοις ὄμμασιν, ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν σκηθρωπότητος καὶ σιγῆς τοῦ Μεγάλου Πέτρου οἰωνῶν ἀναμφιβόλων τῆς αὐτοκρατορικῆς δυσμενείας. Γινώσκων τοῦ Μεγάλου Πέτρου τὴν ἀμείλικτον αὐστηρότητα, καὶ διανοούμενος τὴν πτῶσιν ἣν ἔμελλε νὰ πάθῃ ἀπὸ τοῦ κολοφῶνος τῶν τιμῶν εἰς τὸ κοινὸν ὄνειδος καὶ τὴν πενίαν, τὰς ἐρήμους τῆς Σιβηρίας, τὴν μοναξίαν τῆς μακρᾶς ἐξορίας· τὸν πέλεκυν ἴσως ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, καὶ ἐξάψας οὕτω τὴν φαντασίαν, κατελήφθη ὑπὸ κακοήθους πυρετοῦ. Πίπτει λοιπὸν εἰς οἰκτράν τινα καλύβην, καθ' ὁδὸν ἀπαντηθεῖσαν, καὶ ἐκεῖ μένει τρεῖς ἑβδομάδας φρενητιῶν ἐντὸς τῆς νόσου του. Τέλος συνέρχεται καὶ περιφέρει τὸ βλέμμα περὶ τὴν πενιχρὰν ἐκείνην καλύβην ἀνήσυχος. Τὰ πάντα ἐφαίνοντο ἐγκαταλείψαντα αὐτόν· εἷς μόνος ἄνθρωπος ἐκάθητο πλησίον του νοσηλεύων αὐτὸν, καὶ μία φωνὴ τῷ ἀπέτεινε παρηγόρους τινὰς λέξεις· ἡ φωνὴ ἦτο ἡ τοῦ κυρίου του· ὁ ἄνθρωπος ἦτο ὁ Μέγας Πέτρος.

Αὕτη ἡ θέα ἡ ἀπροσδόκητος τοῦ ἐπιστρέφει εὐθὺς τὴν ζωὴν καὶ τὸ σθένος· πύρινα δάκρυα καταπλημμυροῦσι τὸ πρόσωπον· πίπτει εἰς τοὺς πόδας τοῦ μονάρχου, ἀναγείραντος αὐτόν. — Κύριε Θεέ μου! Σὺ, Μεγαλειότατε; — Ναὶ, ἀπὸ τριῶν ἤδη ἑβδομάδων κάθημαι πλησίον ταύτης τῆς κλίνης. — Πῶς! ἀκόμη μὲ συμπαθεῖς! Καὶ μ' ἐσυγχώρησες; Καὶ δὲν ἀπεφάσισας τοῦ ἐνόχου τὸν θάνατον; — Ταλαίπωρε! εἶπεν ὁ Πέτρος ἀσπαζόμενος αὐτὸν, ἐπίστευσε νὰ λησμονήσω ὅτι μοῦ ἔσωσές ποτε τὴν ζωήν; »

* * *

Οἱ εὔποροι Σῖναι νυμφεύουσι τοὺς μὲν υἱούς των ἅμα συμπληρώσαντας τὸ δέκατον ἕβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας των, τὰς δὲ θυγατέρας των ἅμα εἰσελθούσας εἰς τὸ τρισκαιδέκατον. Οἱ πτωχότεροι νυμφεύονται ὁπόταν κατορθώσωσι νὰ συλλέξωσι τὰ ἀπαιτούμενα χρήματα διὰ τὴν ἀγορὰν τῆς νύμφης καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ γάμου. Πολλάκις ὁ πένης πατὴρ λαμβάνων ἐκ τοῦ ὀρφανοτροφείου τὸ πρῶτον τυχὸν κοράσιον, παραδίδει αὐτὸ τῇ ἰδίᾳ συζύγῳ ἵνα τὸ ἀναθρέψῃ, καὶ τὸ περιορίζει ὡς μελλόνυμφον τοῦ υἱοῦ του. Οὕτω καταφαίνεται ἡ φειδὼ καὶ ἡ πρόνοια ἐφ' ᾗ συνήθως διαπρέπουσιν οἱ Σῖναι, διότι πρῶτον μὲν ἐξοικονομοῦνται τὰ χρήματα ἀνθ ὧν ἔμελλε ν' ἀγορασθῇ ἡ νύμφη, εἶτα δὲ ἀνατρέφεται ἡ κόρη ὑπὸ τῆς μητρὸς καὶ συμμορφοῦται ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων πρὸς τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα τῆς οἰκογενείας· τελευταῖον, ἐὰν ἀποδειχθῇ αὕτη δύσκολος, δύστροπος καὶ ἀπειθὴς ἀποπέμπεται παραχρῆμα τῆς οἰκίας ἄνευ τοῦ θορύβου, καὶ τῶν σκανδάλων, ἅτινα συμβαίνουσιν ὁσάκις ἔγγαμος ἤδη ἡ γυνὴ ἀποπέμπεται εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν της.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΤΟΥ ΑΛΦΡΕΔΟΥ ΜΥΣΣΕ.

Διατί ὁ Ἀλφρέδος Μυσσὲ ἐβδελύσσετο τοὺς κύνας;

Αὐτὸς οὗτος ὁ περικλεὴς ποιητὴς ἐξηγεῖτο τὴν ἑαυτοῦ ἀπέχθειαν, λέγων ποτὲ ὅτι δὶς ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ ἐκινδύνευσε νὰ πάθῃ δυσάρεστον ἕνεκα κυνῶν.

Καὶ πρῶτον μὲν ἐν βασιλικῷ τινὶ κυνηγίῳ ἐφόνευσεν ἕνα τῶν κυνῶν τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου Φιλίππου. Δεύτερον δὲ συνέβη αὐτῷ τὸ ἑπόμενον, ἔτι μᾶλλον ἀστεῖον. Ὑπόψηφος ὢν τῆς Ἀκαδημίας, ἐπορεύθη εἴς τι τῶν περὶ τὰ Παρίσια μεγάρων πρὸς ἐπίσκεψίν τινος τῶν διαπρεπεστάτων ἀκαδημαϊκῶν. Καθ' ἣν ὥραν ἔκρουσε τὸν κώδωνα τοῦ περιβόλου, ἄχαρις κύων, ἐν πηλῷ βεβυθισμένος, ὁρμᾷ εἰς τὰ γόνατα τοῦ ποιητοῦ, καταθωπεύων αὐτόν.

Ἤδη ἐν ταραχῇ διατελῶν ὁ ὑπόψηφος Μυσσὲ ἐπὶ τῇ μελλούσῃ αὐτοῦ ἐπισκέψει καὶ νομίζων ὅτι ὁ βδελυρὸς κύων ἀνῆκε τῷ μέλλοντι αὐτοῦ συναδέλφῳ, ἐπέτρεψε, μετὰ πολλῆς ἄλλως τε ἀπεχθείας, νὰ λείξῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ νὰ συνοδεύσῃ αὐτὸν εἰς τὴν αἴθουσαν.

Μετὰ βραχὺν χρόνον εἰςέρχεται ὁ ἀκαδημαϊκὸς καὶ ἀμφότεροι οἱ συγγραφεῖς ἄρχονται διαλεγόμενοι. Ἀλλ' ὁ Μυσσὲ βλέπει ὅτι ὁ ἀπέναντι αὐτοῦ ἀλλαχοῦ τὸν νοῦν προσέχει. — Ἴσως ἐντρέπεται διὰ τὸν κυνά του, διενοήθη ὁ ποιητής.

Μετὰ μικρὸν πορεύονται εἰς τὸ ἑστιατόριον, ὅπου ἑτοίμη παράκειται τράπεζα. Ἀλλ' ἕπεται καὶ ὁ κύων, ὅστις, ὀσφραινόμενος ὀπτὰ ὀρνίθια, ὑπεισδύει ὑπὸ τὴν τράπεζαν, βάλλων ὠρυγμοὺς ἀμέτρου χαρᾶς καὶ σκιρτῶν ἀδιακόπως. Μὴ δυνάμενος ὅμως νὰ κρατηθῇ προτείνει ἐπὶ τέλους τοὺς πλήρεις πηλοῦ πόδας ἐπὶ τῆς λευκῆς ἐπιτραπεζίου ἐθόνης καὶ ἁρπάζει τὸν ὑπὸ τῶν γαστρονόμων λεγόμενον *σκοῦφον τοῦ δεσπότη* (bonnet d' évêque) ὄρνιθος ἰνδικῆς.

— Τὸ βδελυρώτατον ζῷον! διεννοήθη ὁ Μυσσέ.

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀκαδημαϊκός, ὑπ' ὀργῆς ὁλοπόρφυρος, μικροῦ δεῖν ἐπέπληττε τὸν ὑπόψηφον, μὴ ἐντραπέντα νὰ ἀγάγῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὸν κύνα εἰς τὴν ἐπίσημον ἐπίσκεψιν.

Ἐν τέλει, προσαγομένου τοῦ καφέ, ὁ ποιητής, ἀδυνατῶν νὰ κρατήσῃ ἑαυτοῦ, ἀνεφώνησε·

— Κύριε, ἀγαπᾶτε πολὺ τοὺς κύνας;

— Ἐγώ; εἶπεν ἀηδιζόμενος ὁ ἀκαδημαϊκός· τοὺς ἀποστρέφομαι μάλιστα.

— Καὶ λοιπὸν τί ζητεῖ οὗτος;

— Τὸν ὑποφέρω ὡς ἰδικόν σας!

Πάραυτα πάντα ἀνεκαλύφθησαν, οἱ δὲ δύο ἄνδρες ἄσβεστον ἐγέλασαν. Ἀλλὰ τίς οἶδε; Ἴσως ὁ Μυσσὲ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ὤφειλε τῷ βδελυρῷ κυνὶ τὴν ἐν τῷ πανδιδακτηρίῳ ἕδραν του.

Μ.

ΥΓΙΕΙΝΗ.

Πνιγομένων θεραπεία.

Ποτὲ δὲν πρέπει ν' ἀπελπιζώμεθα ἐπὶ πνιγμένου, ἐνόσῳ δὲν βλέπομεν εἰς αὐτὸν ἐπελθοῦσαν *τὴν νεκρικὴν ἀκαμψίαν* τῶν μελῶν, προσέχοντες μὴ ἐκλάβωμεν ὡς τοιαύτην τὴν *νευρικὴν συστολήν*.

— Ἀλλὰ πῶς διακρίνονται ταῦτα;

Διακρίνονται ἀλανθάστως. Διάνοιξον διὰ βίας τὸ στόμα ἀνθρώπου πνιγμένου, εἰς ὃν ἐπῆλθεν ἡ νεκρικὴ ἀκαμψία, καὶ θὰ μείνῃ ἀνοικτόν. Διάνοιξον διὰ βίας τὸ στόμα ἀνθρώπου, εἰς ὃν ἐπῆλθε μόνον ἡ νευρικὴ συστολή· ἅμα ἀφαιρεθέντος ἀπὸ τῶν ὀδόντων αὐτοῦ τοῦ ἐργαλείου δι' οὗ διηνοίχθησαν, οἱ ὀδόντες πάλιν θὰ κλεισθῶσι.

Κατά τινας, τὰ προφανῆ συμπτώματα τῶν ὑπὸ ἀσφυξίας ἀποθανόντων εἶναι τὰ ἑπόμενα. Ἡ ἀναπνοὴ καὶ τῆς καρδίας ἡ λειτουργία παύουσιν ὅλως διόλου· τὰ βλέφαρα ἡμικλείονται· αἱ κόραι τῶν ὀμμάτων πλατύνονται· αἱ σιαγόνες συσφίγγονται· οἱ δάκτυλοι ἡμισυστέλλονται· ἡ γλῶσσα πλησιάζει πρὸς τὰ χείλη καὶ πληροῦται αὐτή τε καὶ οἱ ῥώθωνες ὑπὸ παγετώδους καὶ γλοιώδους τινὸς ὕλης. Ἡ δὲ ἐπιφάνεια τοῦ σώματος εἶναι ψυχρὰ καὶ ὠχρά.

Ἀλλὰ κατά τινα τῶν ἰατρῶν, πολυπειρότατον περὶ τὴν ἀσφυξίαν, ἡ σύσφιγξις τῶν σιαγόνων εἶναι μάλιστα σημεῖον ζωῆς.

Εἰς δημόσιόν τινα κῆπον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου ἔκειτο δεξαμενὴ πολλοῦ ὕδατος, ἠκούσθησαν αἰφνιδίως φωναὶ ὀξεῖαι· οἱ περιπατηταὶ ὅλοι ἐστράφησαν πρὸς αὐτὰς ἐπτοημένοι. Παιδίον πενταετὲς εἶχε πέσει εἰς τὸ ὕδωρ, τέκνον ἑνὸς φαρμακοποιοῦ, καὶ δυστυχῶς εἶχε πέσει πρὸ δέκα λεπτῶν, καὶ οὐδεὶς εἶχε προσέξει, ἕως οὗ ἔτυχε νὰ διαβῇ πλησίον τῆς δεξαμενῆς κληρικός τις, ὅστις ἰδὼν τὴν χεῖρα τοῦ παιδίου ἔβαλε πρῶτος φωνήν.

Εἶχε πέσει πρὸ δέκα λεπτῶν· ἐδέησε δὲ νὰ διατρέξωσιν ἕτερα πέντε ἕως νὰ εὑρεθῇ ξύλον τι μακρὸν, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ σύρωσιν ἔξω τὸ παιδίον· ἰδοὺ λεπτὰ 15 ὡς ἔγγιστα.

Ἐν τούτοις, ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ ἰατρὸς, ὃν ἔτρεξαν νὰ καλέσωσιν, εὑρέθη ἐκεῖ ἄνθρωπός τις, ὁ ὁποῖος εἶπε καὶ ἐγύμνωσαν τὸ παιδίον, καὶ τὸ ἐτύλιξαν ἐντὸς θερμοῦ ἐφαπλώματος μαλλίνου.

Ἡ ἀναπνοὴ καὶ τῆς καρδίας ἡ λειτουργία ἦσαν ἤδη πεπαυμένα ὅλως διόλου· τὰ βλέφαρα ἡμίκλειστα· αἱ κόραι τῶν ὀμμάτων πεπλατυμμέναι, αἱ σιαγόνες συνεσφιγμέναι, οἱ δάκτυλοι ἡμισυνεσταλμένοι, κτλ.

Εἶχεν ἔλθει δὲ καὶ ὁ πατὴρ εἰδοποιηθεὶς, καὶ ἐκράτει τὸ τέκνον εἰς τὰς ἀγκάλας του ἀπηλπισμένος.

Ἔλεγε μόνον θρηνῶν· « Ἔχασα τὸ παιδί μου! πάγει τὸ παιδί μου! »

Ὁ ἰατρὸς ἐπρόφθασεν.

Ἐξετάζει, βεβαιοῦται περὶ τῆς συστολῆς τῶν σιαγόνων, καὶ λέγει πρὸς τὸν πατέρα θαῤῥαλέως· — Λανθάνεσθε· τὸ παιδὶ δὲν ἀπέθανε!

Καὶ τότε, ἐνῷ ὁ πατὴρ τὸ ἐκράτει ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κύκλου τῶν θεατῶν, ὁ ἰατρὸς, καταβαλὼν ὅλην τὴν δύναμιν τῆς εὐρώστου χειρός του, κατώρθωσε νὰ εἰσάξῃ ἐκ πλαγίου τοῦ στόματος τοῦ παιδίου, ἀπὸ τοῦ κυνόδοντος καὶ μέσα, τὸν ἐκ ξύλου πύξου μοχλὸν, τὸν πρὸς τοῦτο ἐπιτήδειον ἐπὶ πνιγμένων.

Τόσον συνεσφιγμένοι ἦσαν οἱ ὀδόντες, ὥστε ἐθραύσθησαν τέσσαρες αὐτῶν ἀνοιγομένου τοῦ στόματος.

Ἦτο μικρὸν τὸ στόμα τοῦ πτωχοῦ παιδίου, καὶ ὁ ἰατρὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ εἰσάξῃ ἐντὸς αὐτοῦ τὸν διαστολέα (speculum)· εἰσῆξε λοιπὸν μόνον τὸν δάκτυλόν του μετὰ σπόγγου τινὸς προσδεδεμένου εἰς τὴν ἄκραν φαλαινοκοκάλου, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶχε προσλάβει εὐτυχῶς· ἔπειτα ἔσυρεν ἐπιτηδείως πρὸς τὰ ἔξω τὴν γλῶσσαν, καὶ οὕτως ἠνοίχθη τὸ ἄνω τοῦ λάρυγγος.

Τὸ παιδίον τότε ἔκαμε ὀλίγην ἔμεσιν, καὶ συγχρόνως ἔβαλε φωνήν.

Καὶ ὁ ἰατρὸς στραφεὶς πρὸς τὸν πατέρα δακρύοντα ὑπὸ χαρᾶς ἀῤῥήτου, — Σᾶς εἶπα· ὁ υἱός σας δὲν ἀπέθανε.

Τοιοῦτος τρόμος εἶχε καταλάβει τὸν πτωχὸν ἐκεῖνον πατέρα, ὥστε ἐπῆραν τὸ παιδίον ἀπὸ τῆς ἀγκάλης του καὶ τὸ μετέφεραν εἰς τὴν οἰκίαν.

Ἐκεῖ ἐξηκολούθησεν ἡ θεραπεία.

Ὁ ἰατρὸς ἤπλωσε τὸ παιδίον ἐντὸς θερμῶν σκεπασμάτων, καὶ πλησίον του ἔθεσε δύο φιάλας ζέοντος ὕδατος· συγχρόνως δὲ ἄλλοι ἔτριβον δυνατὰ τὰ μέλη του, χεῖρας καὶ πόδας.

Ἐξηκολούθησεν δὲ ὁ ἰατρὸς ν' ἀνοίγῃ ἐκ διαλειμμάτων συνεχῶν τὸ στόμα διὰ τοῦ μοχλοῦ ἐκείνου, καὶ κρατῶν τὴν γλῶσσαν πρὸς τὰ ἔξω, νὰ εὐκολύνῃ οὕτω τὴν εἴσοδον τοῦ ἀέρος εἰς τὰ ὄργανα τῆς ἀναπνοῆς.

Ὥστε ἤρχισε μετ' ὀλίγον νὰ καθίσταται ἐπαισθητὸς ὁ σφυγμὸς, ὡς καὶ νὰ ἐνδυναμοῦνται βαθμηδὸν οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας· ἀλλὰ μόλις μετὰ μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας τοιαύτας ἀδιαλείπτους προσπαθείας ἠδυνήθησαν νὰ παραιτήσωσι τὸ παιδίον ἥσυχον, βέβαιοι ὅτι ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ζωήν.

Ὅταν οἱ γείτονες τὸ εἶδον εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας του, ἔβαλον φωνὰς θαυμασμοῦ καὶ ἐγκαρδίου χαρᾶς.

Ἔζησε λοιπὸν καί τοι εἶχε μείνει *δεκαπέντε λεπτὰ* ὑπὸ τὸ ὕδωρ![1]

1 Μυρία Ὅσα.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

Κατασκευὴ τοῦ ἀγγλικοῦ ποτοῦ Ποῦντζι (Punch.)

Τὸ τόσον ἀγαπητὸν ἐν ὥρᾳ ψύχους εὐάρεστον καὶ ὠφέλιμον ποτὸν, γνωστὸν δὲ ὑπὸ τὸ κοινὸν ὄνομα *Ποῦντζι*, πᾶς τις δύναται ν' ἀπολαύσῃ ἐν οἴκῳ ἐνεργῶν ὡς ἑξῆς·

Λάβε καὶ θὲς ἐν ἀγγείῳ τὸν φλοιὸν δύο λεμονίων κεκομμένον εἰς μικρὰ τεμάχια· πρόσθες εἶτα εἰς τὸν ἐκθλιβέντα ὀπὸν τῶν λεμονίων τούτων, 4 γραμμάρια τεΐου, 400 γραμ. σακχάρου καὶ $^1/_2$ λίτραν ὕδατος ζέοντος· βράσον καὶ μετὰ τὴν ἐκ τοῦ πυρὸς ἐκβολὴν πρόσθες μίαν λίτραν ῥουμίου καλῆς ποιότητος καὶ χρῷ.

Ἡ δόσις τοῦ ῥουμίου ἴσως εἶνε ὀλίγον ἰσχυρὰ, μάλιστα διὰ τὰς Κυρίας, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ μετριάζομεν τὴν δύναμίν του ἀραιόνοντες διὰ ζέοντος ὕδατος ἢ δι' ἐγχύματος τεΐου.

Τὸ ἐπιδόρπιον αἱ κομπόσται.

Τὰ ὡς ἐπιδόρπιον προσφερόμενα εἴδη γλυκισμάτων γνωστά εἰσιν εἰς τὰς οἰκογενείας, τοὺς ξενοδόχους καὶ τοὺς ζαχαροπλάστας κατ' ἐξοχὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα *Κομπόσται*· Ταῦτα παρασκευάζονται ἐξ ὀπωρικῶν συμβραζομένων μετὰ σακχάρου, εἶνε δὲ ὁμόλογα τῶν ἰδίως καλουμένων γλυκῶν ἀλλ' ἧττον βρασμένα τούτων καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ διατηρηθῶσιν ἐπὶ πολύ.

Πλεῖστα ὀπωρικὰ δυνάμεθα νὰ συμβράσωμεν πρὸς *Κομπόσταν* μετὰ σακχάρου· οἷον, τὰ βερύκοκκα, τὰ κυδώνια, τὰ κάστανα, τὰ πορτοκάλλια, τὰ λεμόνια, τὰ ῥοδάκινα, τὰ ἄπια, τὰ μῆλα, τὰ δαμάσκινα, τὰ κορόμηλα, τὴν φράουλαν τὰ σμέουρα, τὸ φραγκοστάφυλον, τὴν ἀγουρίδα καὶ ἄλλα.

Ἐὰν πρόκηται περὶ σαρκωδῶν ὀπωρῶν, μέχρις οὗ ὑποπέσωσιν εἰς πελτὲ, κατασταθῶσιν ἄλλως λίαν ἁπαλαί· ἐὰν δὲ πρόκηται περὶ μαλακῶν ὀπωρῶν, ὡς τὰ κεράσια π. χ, ἡ φράουλα καὶ τὰ τοιαῦτα, βράζομεν ἐπίσης αὐτὰς ἐν σιροπίῳ καὶ πολὺ ὀλιγώτερον τῶν ἰδίως γλυκῶν· ὡς πρὸς τὰ κεράσια ἐννοεῖται ὅτι ἀφαιροῦμεν τὴν οὐρὰν καὶ τῶν πυρρῆνα αὐτῶν· ὡς πρὸς δὲ τὰ λεμόνια καὶ τὰ πορτοκάλλια, πρέπει νὰ κόπτωμεν ταῦτα εἰς τεμάχια καὶ νὰ πλύνωμεν πρὶν συμβράσωμεν μετὰ σιροπίου. Δυνάμεθα καὶ νὰ ἀρωματίζωμεν διὰ τὸ μᾶλλον εὐάρεστον τὰ τοιούτου εἴδους γλυκίσματα διὰ βανίλλης, ἢ διὰ κιναμώμου (κανέλλας), ἢ διὰ ῥουμίου, εἰς τὸ τέλος τῆς ἀφεψήσεως, κατὰ τὴν διάθεσιν τῶν γευθησομένων αὐτὰ ἀτόμων καὶ τέλος δυνάμεθα νὰ προσφέρωμεν τὴν Κομπόσταν θερμὴν ἢ ψυχράν.

Ἐν Ἀθήναις.

ΧΡ. Ι. ΚΟΥΤΟΥΖΗΣ.

Διευθυντὴς ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ.